

ПОЛИТИКИНИ

ЗАБАВНИК

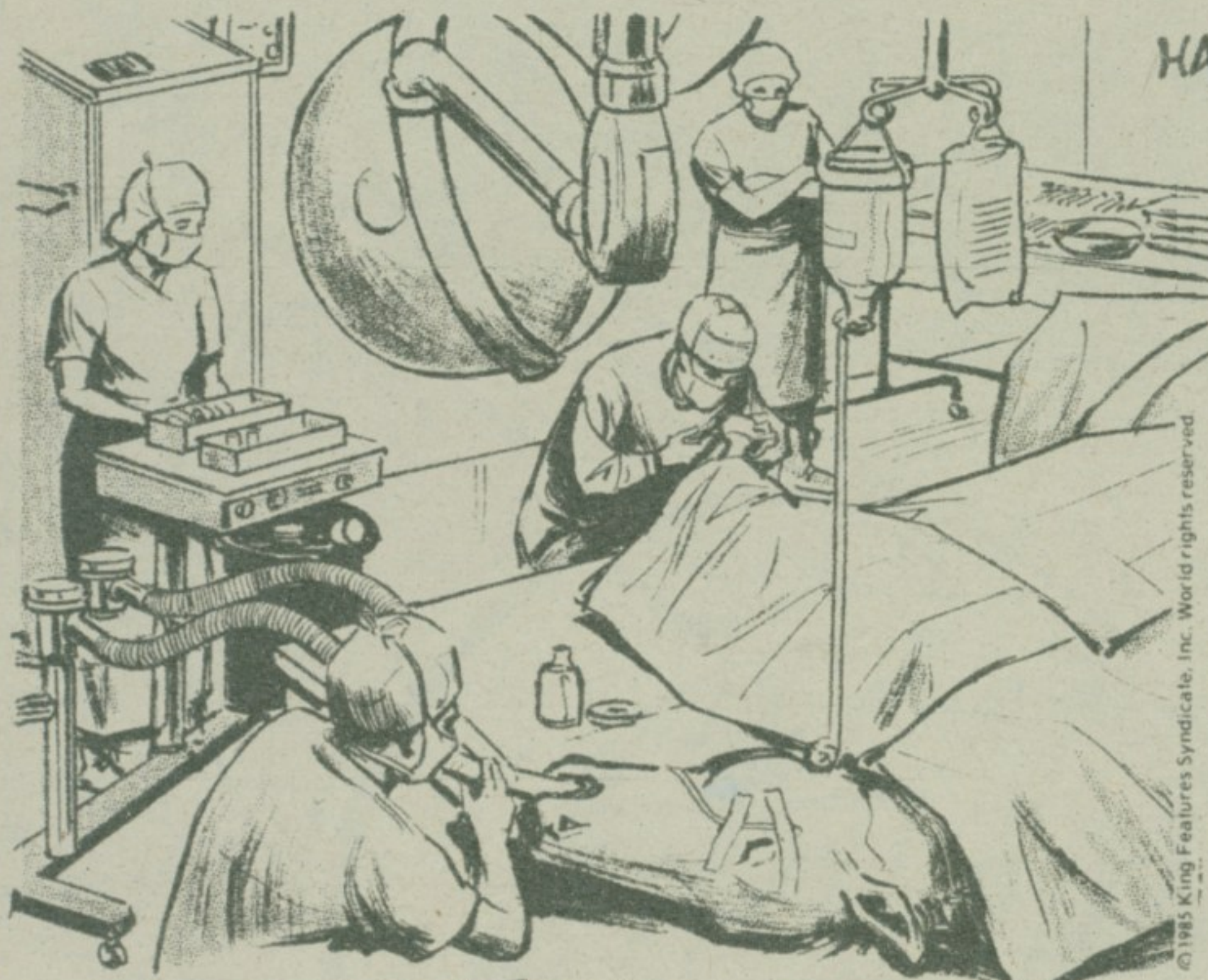
17. 5. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVI • 60 ДИН. • БРОЈ 1742

ПРОНИКНИТЕ У ЛАВИРИНТ

Фирма

Веровати или не!

ПОВРЕЂЕНЕ ТРКАЧКЕ КОЊЕ

У САД ОДНЕДАВНО УСПЕШНО ОПЕРИШУ У ВЕЛИКИМ И САВРЕМЕНО ОПРЕМЉЕНИМ ОПЕРАЦИОНИМ САЛАМА. ЖИВОТИЊЕ ДОБИЈАЈУ ПЕТ ПУТА ВЕКЕ ДОЗЕ АНЕСТЕТИКА И СРЕДСТАВА ЗА СМЕРЕЊЕ НЕГО ЧОВЕК, А ВЕК НЕКОЛИКО ЧАСОВА ПОСЛЕ ЗАХВАТА МОГУ ДА СТАНУ НА НОГЕ. ЗА 90% ПОВРЕЂЕНИХ ТРКАЧКИХ ГРЛА, ПОВРЕДА ЈЕ ДОСАД ЗНАЧИЛА - КРАЈ!

НАЈКРХКИЈЕ МИЊУШЕ

НА СВЕТУ НОСЕ ИНДИЈАНКЕ ИЗ ПЛЕМЕНА ХИВАРОС ИЗ ЕКВАДОРА. ИЗРАЂЕНЕ СУ ОД КРИЛА БУБЕ БАЛЕГАРА (СКАРАБЕЈА) И ЊИХОВ ВЕК ЈЕ САМО ЈЕДАН ДАН.

ЕЛИА КАДЕНЕ

ЧУВЕНИ ФРАНЦУСКИ ТРУБАДУР, (1156-1280) ЖИВЕО ЈЕ 124 ГОДИНЕ, А 100 ГОДИНА ЈЕ ПУТОВАО ОД ЗАМКА ДО ЗАМКА И ПЕВАО СВОЈЕ ПЕСМЕ.

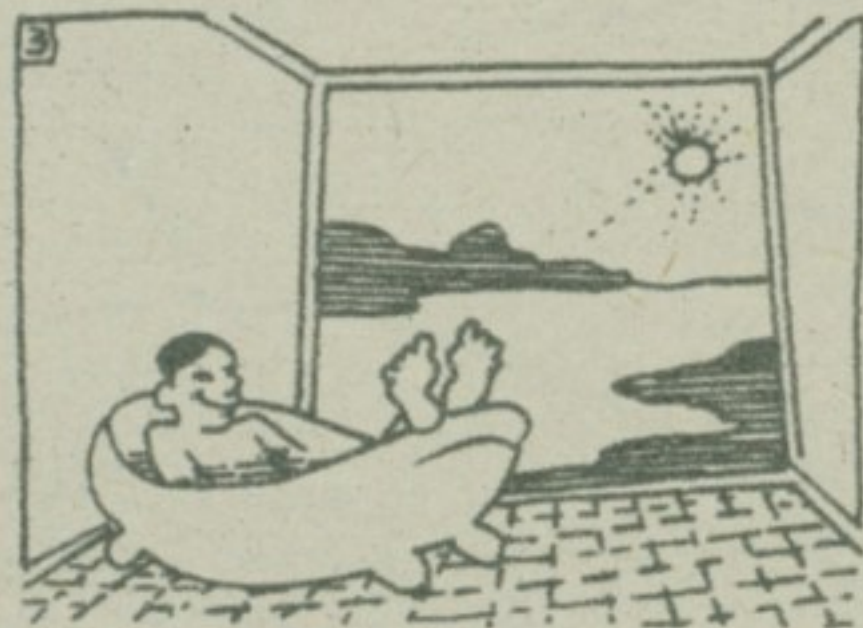
ВЕЛИКА ЦРНО-БЕЛА ЗМИЈА

(SPILOTES COUPERI), КОЈА СЕ НАЛАЗИ У АКВАРИЈУМУ СТЕИНХАРТ У САН ФРАНЦИСКУ (САД), ИМА ДВЕ ГЛАВЕ.

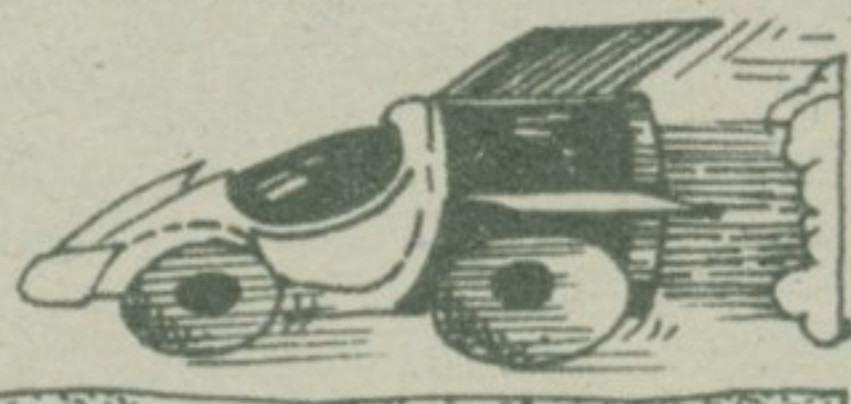
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● купатило са погледом на море постаје све популарније у Јапану. Моду је увео хотелијер из Осаке. Он својим гостима нуди топлу купку у кади постављеној крај великог прозора одакле се пружа леп видик на залив Осаке.

● ● ● Енглец Е. Е. Овенс потпуно је изгубио наду да ће једног дана постати признати писац. Међутим, он има сасвим добре изгледе да уђе у Гинисову књигу рекорда: рукописе његових дела досад је одбило 137 издавача.

● ● ● у Италији се најбрже вози. На путевима је дозвољена брзина до 110 километара на час, а на ауто-страдама до 140.

На ауто-страдама СР Немачке, Швајцарске, Аустрије и Француске највећа дозвољена брзина је 130 km/h, у Шпанији и Белгији 120, у Великој Британији 112, у Шведској 110, у Холандији, ДР Немачкој и Јапану 100, у Совјетском Савезу 90, а у САД 88 километара на час.

● ● ● на Канарским острвима диже се један заиста необичан споменик: стабло високо око 20 метара. Зове се драцена и старо

је око три хиљаде година. Припада породици љиљана, а име му потиче од латинског или грчког и значи змај. Када се кора дрвета засече, појави се црвенкаста течност коју становници овог острва зову „змајева крв“.

● ● ● Ники Лауда, троструки светски шампион у „формули 1“, неко време је потпуно напустио своје болиде и тркачке стазе и посветио се писању књиге која представља занимљив водич у тајне „формуле“. Књига је већ у продаји у многим земљама Европе. У њој има 150 страна и 150 фотографија у боји.

● ● ● ни најближи пријатељи Тина Ујевића нису могли тачно да утврде колико језика песник зна. Без грешке је преводио с

латинског, италијанског, немачког, грчког, француског, руског, шпанског, енглеског, шведског, чешког, санскрита, палија – изумрлог индијског језика, кинеског и провансалског. Највеће писце који су писали на немачком, енглеском, француском, италијанском и шпанском Тин је преводио диктирајући у машину. При том ни једном није гледао у речник.

● ● ● у многим земљама западне Европе ове зиме продавале су се нарочите вунене чарапе, рукавице и огртачи који захваљујући једној мини-батерији греју као права грејалица.

● ● ● међународно удружење за лов на китове саопштило је да у 1985. години сме да се улови само 6.690 ових морских сисара, 3.266 мање него прошле године и то због очувања ове животињске врсте.

ЕДИСОН

Забавников
КВИЗ

У

Ако желите да проверите своје опште образовање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако питање дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако сте их пронашли, честитамо! А ако, ипак, нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

МЕСОПОТАМИЈИ

1. Ко је изумео грамофон?
а) Томас Едисон,
б) Никола Тесла,
ц) Грахам Бел.

2. Који је најстарији музички инструмент данас у употреби?
а) гитара,
б) бубњеви,
ц) труба.

3. Чијим је делима посвећен музички фестивал у Бајројту?
а) Лудвига ван Бетовена,
б) Рихарда Вагнера,
ц) Јозефа Хајдна.

4. Последњи континент који је бели човек освојио је:
а) Аустралија,
б) Африка,
ц) Америка.

5. Који је континент други по величини?
а) Европа,
б) Америка,
ц) Африка.

6. Цени се да човек у току живота утроши на јело:
а) десетак година,
б) четири године,
ц) годину дана.

7. Коју рибу називају „речним вуком“?
а) баракуду,
б) пирану,
ц) штуку.

8. Ко је написао „Сирена де Беркерака“?
а) Пјер Корнеј,
б) Едмон Ростан,
ц) Франсоа Рабле.

9. У ком систему мерења температуре 212 степени представља тачку кључања?
а) Фаренхајтовом,
б) Целзијусовом,
ц) Реомировом.

10. Како се звао римски бог мора?
а) Јупитер,
б) Посејдон,
ц) Нептун.

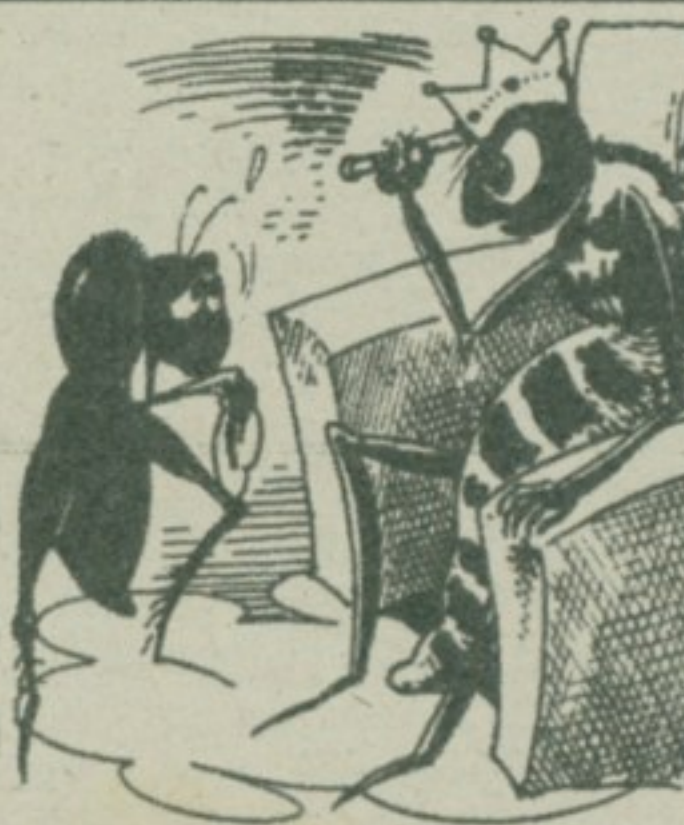

11. Које је море највеће на свету?
а) Средоземно море,
б) Јужно кинеско море,
ц) Северно ледено море.

12. Како се раније звао Ирак?
а) Персија,
б) Месопотамија,
ц) Асир.

13. Баку је главни град:
а) Тајланда,
б) Украјине,
ц) Азербејџана.

14. Који инсекти живе у некој врсти „робовског уређења“?
а) скакавци,
б) мрави,
ц) пчеле.

15. Ко је написао „Петра Пана“?
а) Џејмс Метју Бери,
б) Оскар Вајлд,
ц) Чарлс Дикенс.

ОДГОВОРИ:

1-а) Проналазак грамофона патентирао је 1878. године амерички научник Томас Алва Едисон.
2-б) Бубњеви.
3-б) Чувају фестивал који се одржава у немачком граду Бајројту посвећен је делима Рихарда Вагнера.
4-а) Аустралија је последњи континент који је освојио бели човек.
5-ц) Други континент по величини је Африка (29.840.000 км²).
6-б) Израчунало је да човек просечног апетита и материјалног стања, утроши на јело четири године живота.
7-ц) „Речним вуком“ називају штуку, која је једна од најпрожорљивијих риба.
8-б) „Сирена де Беркерака“ је чувена драма у стиховима француског писца Едмона Ростана (1868-1918).
9-а) Тачка кључања налази се на 212 степени у систему Фаренхајта.
10-ц) Римски бог мора звао се Нептун.
11-б) Највеће на свету је Јужно кинеско море (2.140.000 км²).
12-б) Старо име Ирака је Месопотамија.
13-ц) Баку је главни град совјетске републике Азербејџана.
14-б) Извесне врсте мравља „робови“ у Европи живе и неке које су без својих „слугу“ неспособне да одрже живот.
15-а) Чувају баку „Петар Пан“ написао је 1904. године британски писац и новинар Џејмс Метју Бери.

Илустровао Димитрије Костић

17. 5. 1985.

ПОПУЛТАРНИ
ЗАБАВНИК

ИСТОРИЈА ОБИЧНИХ СТВАРИ

Предлог за модну сезону пролеће-лето '85: мушка сукња. Остаје још да се види ко ће да је носи. Шкотланђани своје имају већ одавно.

Најновија лудост мушке моде зове се сукња. Лансирани су је, у јануару ове године, њујоршки модни креатори а салони у модним престоницама света пожурили да је добаवे.

Свет је заиста полу-део?! Шта ћемо онда са старим Римљанима? И они су показивали ноге! Кратка туника за ратнике, дуга тога за грађане, панталона нигде.

Стари Грци и Етрурци за њих нису ни чули. Носили су их само варвари, одрпанци који су поваздан јурцали на коњима, а у цивилизованим крајевима глумци: све сам свет достојан презира.

Кад су их први пут угледали, Римљани су се толико запрепастили да су новоосвојеној провинцији по њима дали име: Gallia Braccata, у преводу Галија у панталонама. Само се по себи разуме да цивилизованим освајачима на памет није падало да прихвате варварску моду, све док једног лепог дана испод тоге првог римског

императора, костоболног Августа, није провирио пар вунених ногавица гримизне боје. Ко да критикује царску мудрост? Најмање је до тога било римским легионарима: за време дугих и хладних освајачких похода обавезно су носили панталоне.

Рукави за ноге

Првим панталонама недостајало је штошта, тачније све изузев ногавица. Биле су то, у ствари, крпе које су се обмотавале око ногу. Касније су крпе замениле две одвојене дуге чарапе од вуне кројене попут рукава: отуда се и данас у готово свим европским језицима каже пар панталона, као да се ради о два комада одеће, а не о једном.

У 10. и 11. веку панталонама су још увек недостајали неки кључни делови, али су сада чарапе-ногавице правили и од коже. Ко је у то доба хтео „панталоне“, имао је да око струка носи и нешто попут женског појаса за чарапе: ногавице су само тако, захваљујући везицама причвршћеним за појас, остајале тамо где им је место.

У средњем веку панталоне су доживљавале разне промене, биле су кратке, и дугачке, и широке, и уске... Претеривало се често. Пред крај 14. века постале су до те мере уске да се у њима врло тешко ходало, све док се неко није досетио да на коленима направи отворе. Колико да ти прорези не би изгледали као обичне подеротине, кројачи су их пажљиво обликовали и украшавали свиленим јасучићима дречавих боја. Рођене су pluderhosen,

МУШКА СУКЊА, ЖЕНСКЕ ПАНТАЛОНЕ

РИМЉАНИ
СУ
СЕ

ТОЛИКО
ЗАПРЕ-
ПАСТИЛИ
КАДА

СУ
ВИДЕЛИ
НОГАВИЦЕ

ДА
СУ
ПО

ЊИМА
НАЗВАЛИ
ЈЕДНУ

ПРОВИНЦИЈУ

Почетак овог века: панталоне готово обавезно имају „манжетне“, уске су и довољно кратке да се лепо виде господске на-машне.

панталоне са испуњеним кесицама које су се зашивале око горњег дела бедара.

Тако је почело, на крају се изгубила мера. Pluderhosen су постајале све шире и шире, на крају је за њихово шивење било по-

требно 50 до 70 метара материјала и 120 до 150 метара свиле. Против крајње неразумне и рас-трошне моде грмело се у памфлетима, брошурама, проповедима, издато је чак и пар декрета, али све је било узалуд. Pluderhosen или ништа!

Бранденбуршки избор-ни кнез Јохан II претпос-

Почетком 19. века Париз је већ навелико диктирао мо-ду: овако и никако другачије имале су да изгледају панталоне сваког господина.

У време ренесансе и панталоне су процветале: надувавале су се и надувавале, све док на крају нису необично подсећале на две лопте. Француски владар Анри II се и у њима држао сасвим краљевски.

тављао је декретима и проповедима акцију, па је наредио својим пандури-ма да једноставно пресеку врпце на „ђаволским панталонама“ неколицине племића – и то изненада. Несрећним племићима панталоне су истог часа склизнуле до пета, а то их је опет приморало да брже-боље побегну са ли-

ца места како их разјаре-ни грађани не би претук-ли.

Занимљива историја дискретног троугла

Много пре него што је могло да се почне с прете-ривањем, требало је раз-решити неке важне ства-ри. Шта са оним делови-

ма (неподобним за јавно приказивање) које чарапе-ногавице остављају не-покривеним? Почетком 11. века неко се досетио да се са предње стране но-гавице споје комадом платна троугластог обли-ка који се везивао везица-ма: braguette, назвали су Французи овај важни де-таљ.

Да се ту стало, све би било у реду. Само, дотич-ни троугао постао је с временом више нападан него дискретан: почињу да га подстављају вуном, димензије су му све веће и занимљивије, а на крају је необично подсећао на ка-пуљачу или, тачније, баш на онај део мушког тела који је наводно требало да сакрије. Пошто је јед-но време суверено влада-ла, и ова модна лудост је прошла.

Тешко да би могло да се каже како су кратке панталоне лудост, али против њих се, ипак, ба-рем шест или седам веко-ва, узалуд водила огорче-на борба. Не тако давне 1923. године надбискуп Минхена објавио је пас-тирско писмо против „не-моралности“ кратких панталона и уједно нагла-сио како црква убудуће неће благосиљати барјак ниједног спортског друш-тва уколико његови чла-нови носе анатемисане панталонице.

Дугачке панталоне по-јавиле су се први пут за време француске револу-ције и одмах се нашле у средишту жестоких поли-тичких борби. По њима су револуционари добили назив санкилоти (франц. sans culotte = безгачани), надимак који је потпуно погрешно изабран јер они, наравно, уопште ни-су шеткали уокло у гаћа-ма, него у безобличним дугачким панталонама. С обзиром да је аристокра-тија у то доба искључиво носила панталоне које су сезале до колена, тзв. cul-ottes, „безгачани“ су, у ствари, били далеко оде-венији од њих.

Тако се дугачким пан-талонама на самом по-четку десила незгода: онај ко их је носио могао је лако да буде оптужен за симпатије према фран-цуској револуцији. У жар-кој жељи да сузбије нову моду владар немачке државице Хасен-Касела наредио је 1790. да роби-јаша који граде путеве носе дугачке панталоне и цилиндри.

У Пруској су одлучили да са превратничком мо-дом раскрсте војнички строго: 1790. издат је дек-рет којим се државним службеницима наређује да их сместа скину. Дек-рет је потписао краљ Фридрих Вилхелм II, што му ни најмање није смета-ло да се седам година кас-није лично у њима при-каже на шетњи у Теплицу. Прогоњене панталоне по-стале су преко ноћи отме-не.

Дугачке панталоне сил-но су се допале енглеском фелдмаршалу Велингто-ну, али не и његовим зем-љацима: кад се први пут појавио у њима на јавном месту, казнили су га по-приличном глобом. Тврдоглав какав је био, фелдмаршал се никада није одрекао својих пан-талона.

Каубојска елеганција

Неко је морао да се до-сети и како панталоне не морају обавезно да се за-копчавају са стране, али је за то било потребно по-прилично времена: закоп-чавање с предње стране панталоне су добиле тек средином прошлог века. Једини траг некадашњег начина закопчавања су украсне траке од сатена које се и данас ушивају дуж спољњег шави на фракковима.

Један други важан де-таљ мушких панталона лансирао је сасвим слу-чајно, и из чисто практич-них разлога, енглески краљ Едвард VII (1841-1910). Обревши се једном приликом на блат-њавом хиподрому Едвард је сасвим нецеремонијал-но подвио крајеве панта-лона. Број подврнутих ногавица запањујуће се преко ноћи намножио. Касније су панталоне по-чели да шију с подврну-тим и уредно испегланим манжетнама.

После другог светског рата панталоне су одјед-ном постале мушко-жен-ске: завладале су фармер-ке. За све је крив, или за-служан (како се узме) не-мачки емигрант Леви Штраус. Рођењу „левис-ки“ кумовале су две ства-ри: златна грозница која је 1850. тресла САД и ша-торско платно кога је Ле-ви имао у огромним ко-личинама, а које нико жив није хтео да купује.

Уместо шатора, Штра-ус је почео да шије и про-даје панталоне, копачи злата навелико да их ку-пују, а за њима и сви они који раде тешке послове изузев каубоја. Каубој без кожних панталона?! Кас-није се испоставило да је и то сасвим могуће, али тек пошто им је прому-ћурни Штраус пружио оно што су тражили: при-пијене и спортски елган-тне фармерке, нимало на-лик врећастим пантало-нама копача злата. Те, ка-убојске, фармерке освоји-ле су после другог свет-ског рата свет.

Панталоне су заувек престале да буду чисто мушка ствар.

Мина Илић

Кад год Роберт Коен предаје на аеродрому пртљаг, увек му постављају исто питање: „Да ли и виолончело путује с вама?“ „Да“, одговара он милујући металну футролу, „имам карту и за њега. Службеник за шалтером је тада у недоумици да ли да и виолончелу, као сваком редовном путнику, изда картон за укрцавање.

Од аеродромског особља не може се очекивати да зна да је двадесетпетогодишњи Британац Роберт Коен један од најбољих младих светских челиста и да је априла 1984. за своје виолончело, „страдиваријус“, платио двеста седамдесет пет хиљада фунти, односно осам милијарди двеста педесет милиона старих динара!

Због тога Коен буквално не скида поглед са свог виолончела. Разуме се да му увек купује авионску карту за седиште до свог и да га, када је на гостовању, води са собом у хотелску трпезарију на ручак, ручак и вечеру. Са овим челом, старим двеста деведесет четири године, Коен проводи више времена него с било којим људским бићем.

ЗВУК ОД МИЛИОН ДОЛАРА

Страдиваријус – има душу, личност и тајну, али тешко га је наћи, а још теже купити.

случајно стао на „Страдиваријусово“ виолончело плаћено милион долара. Срећом, није га уништио.

Мстислав Ростропович, педесетседмогодишњи Рус који живи у Енглеској и Америци, данас највећи светски мајстор на виолончелу, следио се када је, недавно, установио да је свог „страдиваријуса“ заборавио у возу на станици Ипсвич код Лондона. Нашао га је, али је пре тога доживео нервни слом од страха да ће неки неупућени лопов, ко зна коме, у бесцење продати такву драгоценост.

Страдиваријусова вио-

лончела одувек су била тражена, али никада као у последњих десетак година. Понуда је далеко мања од потражње, челиста више него икад, а „страдиваријуса“ веома мало.

Крив је Пабло Казалс

Виолончело је у 20. веку постало популарно захваљујући, пре свега, савршеној уметности, маестра Пабла Казалса (1876-1973) али и Би-Би-Си-јевим телевизијским часовима које су држала славна имена као што су

Пол Тортелије и Жаклин ди Пре. Виљем Плит, учитељ Роберта Коена и један од најбољих чело-педагога на свету, процењује да на једног ученика чела 1930. године, када је он почињао да свира, данас долази око три стотине. Он такође сматра да сваки изузетан челист мора да има инструмент који одговара његовим способностима, а то је обично „страдиваријус“.

Коен, који већ више од годину дана свира на „страдиваријусу“, нема никаквих сумњи да је силан зарађен и позајмљен новац уложио у праву ствар: – Мој „страд“ је величанствен, у целом свету нема више од шест-седам таквих. Што дуже свирам на њему, откривам нове неслушене дубине музике.

**АНТОНИО
СТРАДИВАРИЈУС ЈЕ
НАПРАВИО ВИШЕ
СТОТИНА
ВИОЛИНА, А САМО
ШЕЗДЕСЕТ ТРИ
ЧЕЛА ОД КОЈИХ ЈЕ
САЧУВАНО
ТРИДЕСЕТАК.
ВЕОМА СУ
ТРАЖЕНА И ЦЕНА
ИМ ВРТОГЛАВО
РАСТЕ**

Јо Јо Ма, коме је „страдиваријуса“ за милион долара купила једна америчка банка (што се рачуна издатком у добротворне сврхе и ослобађа приличног пореза), тврди слично: „Свирао сам на разним челима, али ово је прво које, чим помислим

Чело на којем свира Роберт Коен радио је 1692, а дрво од којег је начињено почело је да расте у 15. или 16. веку. Јохан Себастијан Бах (рођен 1685.) могао је да слуша извођење својих чувених свита за виолончело соло на том инструменту који Коен чува у блиндираном стану у северном Лондону.

Да ли је тајна у дрвету? Страдиваријус га је бирао – за најважније делове инструмента обично јавор – веома брижљиво, према старости и тону, а не лепоти, ни сувише тврдо, ни сувише меко. Да ли дрвеће баш у том делу северне Италије има јединствену комбинацију квалитета питају се многи који су проучавали Страдиваријусове инструменте.

Можда, али у рукама градитеља из Кремоне дрво се претварало у чудо које нико није поновио мада су познате димензије сваког појединог делића Страдиваријусових инструмената.

Досад нико није успешно извршио ни анализу премаза и лакова које је употребљавао Страдиваријус. Познато је да густ лак даје тврд лимени звук док сувише разређен гуши вибрације. Страдиваријус је пронашао идеалну равнотежу, знао је колико пута треба да премаже дрво, вукао је четку непогрешивим правцем, под савршеним углом. Што се сушења тиче, отишло се тако далеко да се претпоставља како сунце баш над Кремоном има неку тајанствену благотворну моћ.

Као и добра вина и виолончела постају све боља што су старија. Сви власници Страдиваријусових чела слажу се да она имају душу, темперамент и личност. „Дрво је влакнаст материјал и треба га употребљавати“, каже Роберт Коен. „Пре мене на мом виолончелу нико дванаест година није свирао. Оно је све боље што више на њему радим. Молекули дрвета су све активнији“.

Модерна технологија, са свим својим суперелектронским уређајима, није у стању да направи инструмент који би Страдиваријусовим био и до колена мада се на томе упорно ради, нарочито у Јапану.

Тако су се садашњи и будући врхунски челисти поделили на оне који имају „страдиваријуса“ и оне који га немају што је, сматрају сви, трагедија за музику. Јер, од два музичара истих способности предност ће увек имати онај који свира на „страдиваријусу“.

Б. Дожић

ДОРУЧАК

Двадесетпетогодишњи Роберт Коен, један од водећих младих светских челиста, са својим благом.

Цулијан Лојд Вебер, други британски млади челиста који много обећава, савршено разуме Коена. Када је доживео саобраћајни удес, при коме су се кола која је возио преврнула, он је инстинктивно полетео да види шта је с његовим драгоценим

„страдиваријусом“. Супруге се сетио тек накнадно.

Јо Јо Ма, млади амерички челиста, још чује крицање скупогеног дрвета када је, на концерту у Ројал фестивал холу у Лондону, пијаниста Тамас Васари, клањајући се при повлачењу са сцене,

Макс Манус је дошао свести тек у болничком кревету, али није отворио очи. Јасно је чуо разговор лекара с гестаповцима. Лекар се одлучно успротивио намери да саслушају болесника — човек је сломио кичму и није у стању да говори, рекао је.

Немци су једва прихватили објашњење и љутито напустили собу. Лекар их је испратио до краја ходника и пожурио назад. Нагнуо се над болесником и тихо рекао:

— Нисте сломили кичму, само сте се прописно угрували! И даље се претварајте да сте у несвести. Ваше бекство биће организовано ових дана.

Скок с другог спрата

Манус се захвалио. Било му је криво што је тако лако пао шака агентима. Зар да га сачекају заваљени у фотељи у његовом стану на другом спрату! Кад их је видео, глао му је мрак на очи. Залетео се и пролетео кроз прозор. Остао је жив захваљујући гомили снега на коју је пао.

Пребачен је у болницу у бесвесном стању. Гестаповци су дошли да га саслушају. Главни лекар одељења, родољуб, заштитио га је лажном дијагнозом. Међутим, тако се није могло дуго. Покрету отпора и није требало много времена.

Иако је Макса Мануса даноноћно чувало неколико полицајаца који су се смењивали испред врата његове собе, медицинска сестра успела је да неопажено унесе пецарошки штап на расклапање. У џепу је донела најлонски конац и велику удицу.

Следеће ноћи риђокоси Манус је с прозора болесничке собе на трећем спрату на улицу спустио удицу. По договору, неколико сарадника Покрета отпора прихватило је удицу и закачило за њу крај конопца који се за тили час нашао у Манусовим рукама.

Најтежи део спасавања двадесетпетогодишњег илегалца тек је предстојао. Требало је да се Манус спусти низ конопца, а он није имао довољно снаге. Илегалац је сваки час застајао да се одмори. Неколико метара изнад тла издале су га руке. Срећом, без последица. Другови су га прихватили, огрнули ћебетом и аутомобилом одвезли у скровиште.

Гестапо је беснео. Готово сви полицајци Осла дали су се у потрагу за бегунцем.

Чим се опоравио, Макс Манус је позван у Енглеску на курс саботаже. На пут је пошао крајем 1941. Прешао је пешице из Норвешке у Шведску, а одатле наставио возом до Одесе. Следеће одређиште био је Истанбул, потом Суец. У Суецу се укрцао на брод којим је заобишао Африку и преко Атлантика стигао у Сједињене Америчке Државе, да би на крају, после седам месеци путовања, био пребачен у Лондон.

Кад се вратио у Норвешку, истакао се у Покрету отпора. Руководио је свим великим саботажама. Летеће су у ваздух фабрике, складишта, зграде... На ред је дошао и велики брод „Монте Роза“ пун немачких војника који је одржавао везу немачких лука и Осла.

Четири дана с пацовима

Простор око пристаништа био је ограђен жицом, а пред капијом и на доковима смењивали су се

НОРВЕШКИ ПОКРЕТ ОТПОРА

„МОНТЕ РОЗА“ ВИШЕ НЕ ПЛОВИ

НЕМАЧКИ СТРАЖАР ЈЕ
НЕКОЛИКО ТРЕНУТАКА
СУМЊИЧАВО ОДМЕРАВАО
САНДУК, А ЗАТИМ ПРИШАО
И ПОМОГАО МЛАДИЋИМА ДА
ГА СПУСТЕ НИЗ ЛЕСТВЕ

стражари. Када се „Монте Роза“ налазила на сидришту, мере обезбеђења су биле строже.

Докови су почивали на дрвеним стубовима који су ојачани сплетом дебелих греда. Транспортни брод „Монте Роза“, у који је иначе могло да се укрца неколико хиљада војника, везиван је за један од докова.

Макс Манус и његов друг Грегорс Грам прихватили су се задатка по цену живота. Речено им је: брод мора на дно макар и њих двојица изгубили живот. Помогао им је лучки радник, припадник Покрета. Он им је дао скицу пристаништа. У то време „Монте Роза“ је била на путу. Кад је упловила у луку Осла, Макс Манус и Грегорс Грам већ су имали план како да је потопе.

Брод је изјутра пристао уз док, а већ у подне два илегалца зауставила су камион испред пристанишне капије. У задњем делу камиона налазио се сандук пун алата, а испод алата у двоструком дну — експлозив. Стражар је отворио сандук и летимично погледао алат. Папири фирме за одржавање електричних водова и добро фалсификован радни налог немачких власти за поправку каблова испод дока уз који је била усидрена „Монте Роза“ уверили су га да је све у реду.

Илегалци су одахнули и наставили даље. У близини дока су се зауставили, спустили сандук на земљу и започели да га вуку према дрвеним стубовима. Појавио се стражар који је чувао брод. Сумњичаво је одмеравао сандук, а онда пришао младићима и помогао им да га спусте на дрвене балване.

— Идемо на купање! — весело је добаци Макс Манус.

Немац се насмејао, окренуо и отишао.

Главна тешкоћа, међутим, тек је предстојала: тежак сандук требало је пребацивати с греде на греду читавих педесет метара. Толико је делило диверзанте од брода. Постојала је и могућност да сандук падне у воду јер су се диверзанти провлачили између греда пола метра изнад морске површине.

Ипак, први део задатка је обављен. Сада је требало чекати. Илегалци су седели на гредама и дрмали.

Сутрадан се зачуо бат корака на доку. Почело је укрцавање војника које је трајало и следећа два дана. Све то време, укупно четири дана и ноћи, Макс Манус и Грегорс Грам провели су у сплету греда. Најтеже је било због пацова. Кидисали су на торбе у којима су диверзанти држали храну.

Нешто пре него што је „Монте Роза“ испловила, Макс Манус и Грегорс Грам „залепили“ су за њено корито бомбе којима је упаљач подешен да изазове експлозију у току пловидбе.

Транспортни брод „Монте Роза“ експлодирао је у луци Копенхагена. Тачан број погинулих немачких војника никада није објављен.

Макс Манус је дочекао крај рата. Дуго је са женом и двоје деце живео на периферији Осла. Држао је малу књижару. Касније је потражио топлије поднебље и пресељено се у Шпанију.

М. Тодоровић

Илустровао: Брана Јовановић

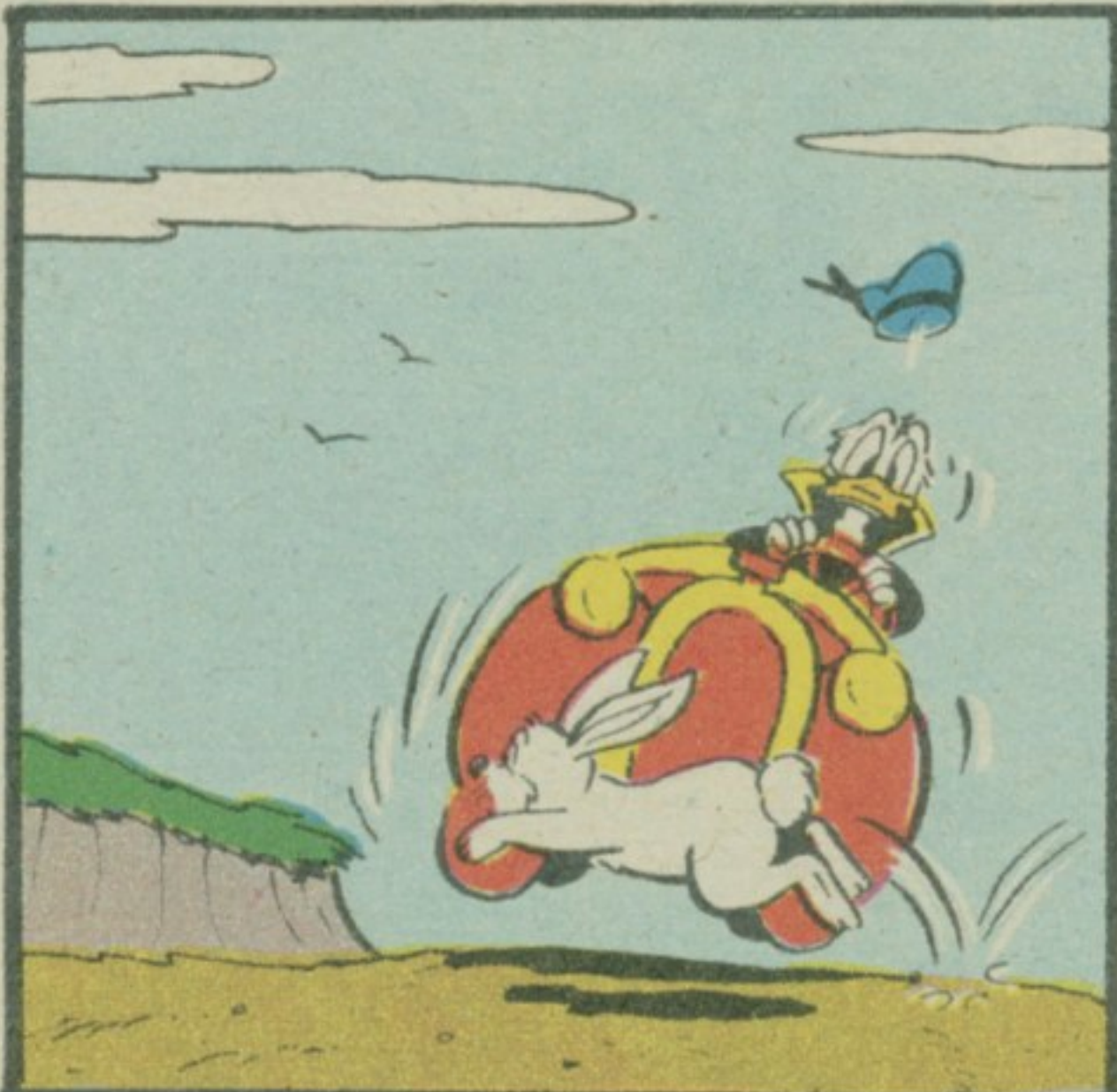
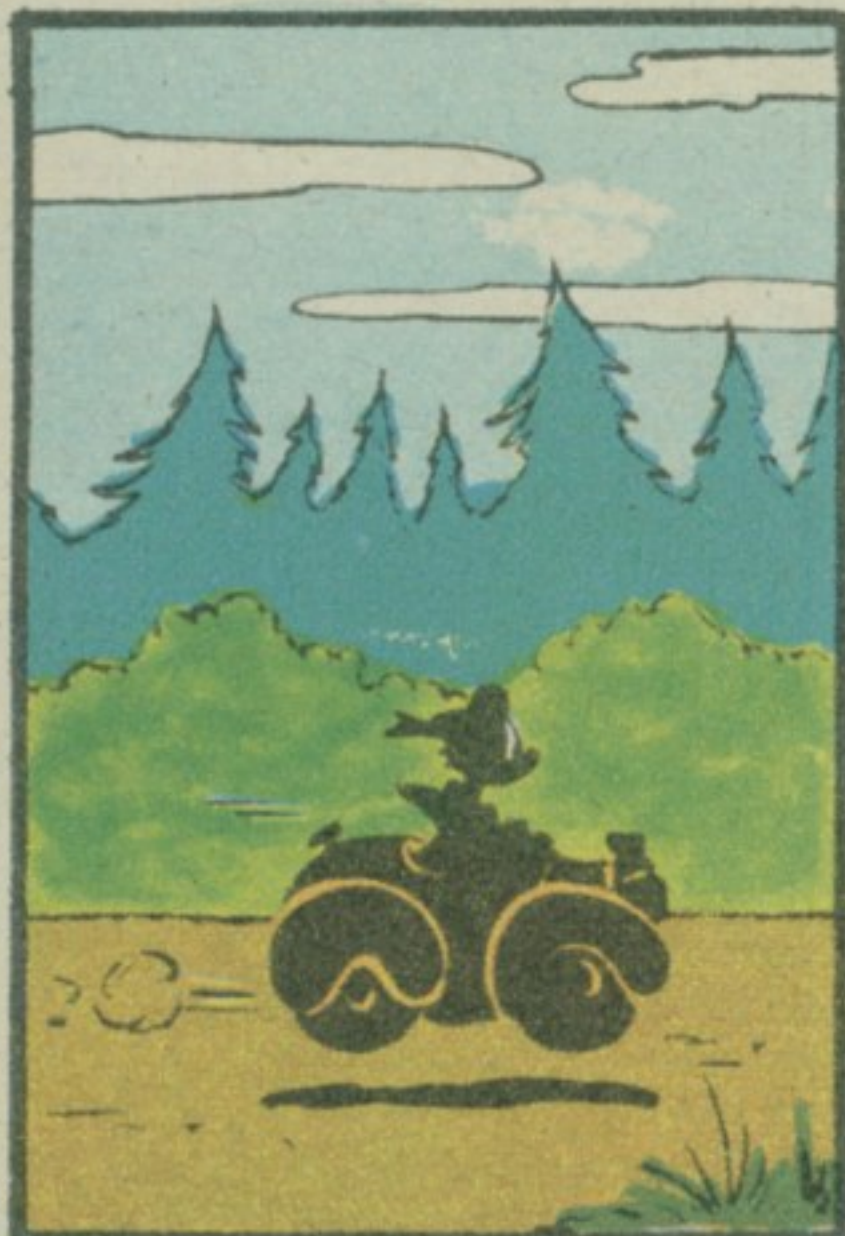
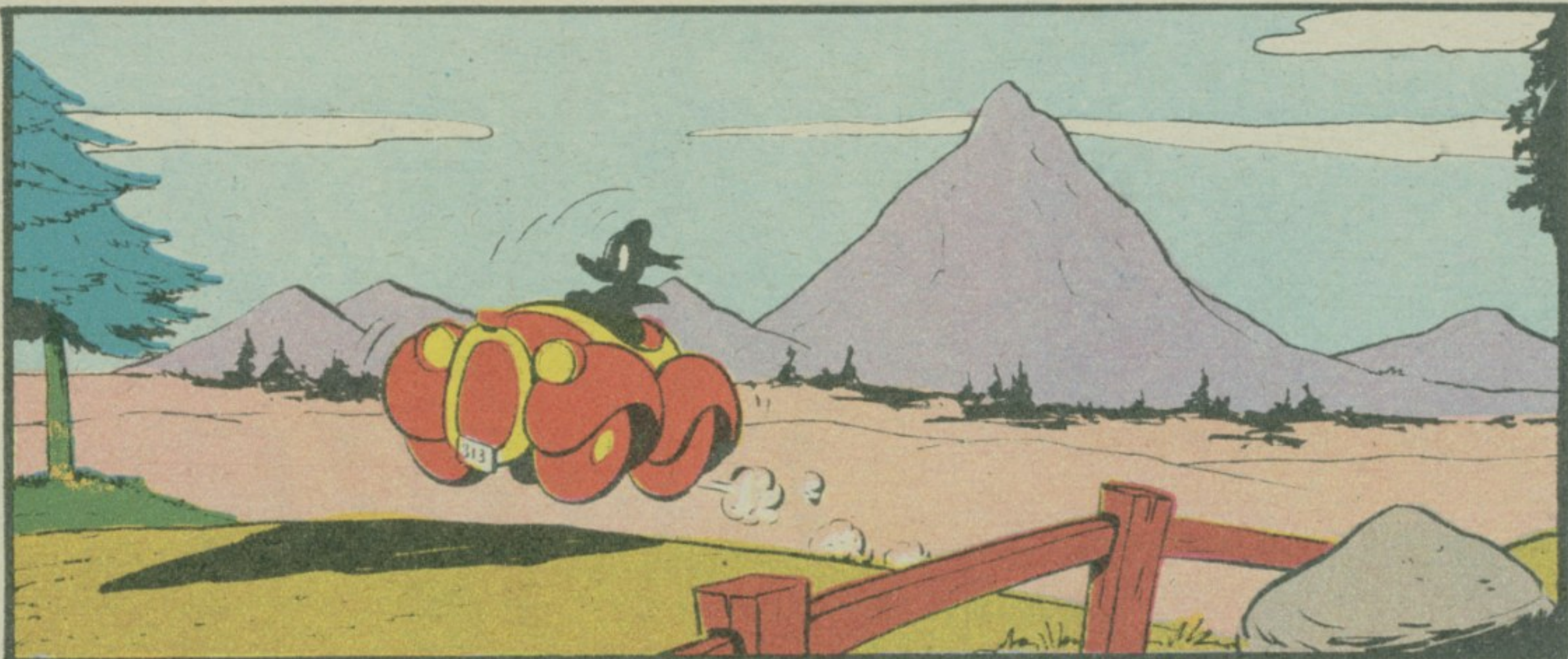
17. 5. 1985.

ПОПУТНИК
ЗАБАВНИК

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

Distributed by King Features Syndicate

© 1985 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

1-27

ВИЉЕМ САРОЈАН

ПАТРИЈАРХАЛНИ САВЕТ АМЕРИЧКОМ ПУТНИКУ

Једне године путовао је мој ујак Мелик из Фресна у Њујорк. Пре но што ће поћи на железничку станицу посетио га је његов стриц Гаро и причао му о опасностима путовања.

„Када уђеш у воз“, рече старац, „пажљиво изабери себи место, седи и не обазир се око себе.“

„Разумем“, рече мој ујак. „По поласку воза убрзо ће доћи два униформисана човека из ходника и тражиће ти карту. Не осврћи се на њих. То су „варалице“, рече старац.

„Како ћу то знати?“, упита мој ујак.

„Ти ћеш већ то знати“, рече старац. „Ниси више дете.“

„Разумем“, рече мој ујак. „Нећеш тако прећи ни тридесет километара, а већ ће ти прићи један љубазан млад човек и понудиће ти цигарету. Реци му да не пушиш. Цигарете садрже опојно средство.“

„Разумем“, одговори ујак. „Кад будеш ишао у кола за ручавање, сударићеш се са једном младом женом која ће то намерно урадити и готово ће те при судару загрлити“, рече старац. „Она ће бити врло привлачна и много ће се извињавати. Било би природно да се с њом спријатељиш. Намерно избегни ту природну ствар, ући и једи. Та жена је пустиловка.“

„Шта је та жена?“, упита ујак.

„Уличарка“, продера се старац. „Ти само ући у кола за ручавање и једи. Наручи најбоље јело, а ако су кола за ручавање препуна и ако за супротним столом буде седела лепа млада жена, немој је гледати у очи. Ако ти се обрати, прави се као да си глув.“

„Разумем“, рече ујак. „Прави се да си глув“, рече старац. „То је једини начин да то избегнеш.“

„Шта то да избегнем?“, упита мој ујак.

„Да избегнеш безизлазан положај“, рече старац. „Ја сам путовао. Ја знам шта ти говорим.“

„Разумем“, рече опет ујак. „Немој да ти понављам“, рече старац. „Свршено. Ја имам седморо деце. Мој живот је био богат и био је живот праведника. Немојмо на то више мислити. Имам земље, винограда, воћњака, стоке и новаца. Један човек не може све имати у исто време, осим за један или два дана.“

„Разумем“, рече ујак. „Када се из кола за ручавање будеш враћао на своје седиште“, рече старац, „проћи ћеш кроз кола за пушење. Тамо ћеш видети људе како се коцкају. Играчи ће бити три човека средњих година с прстењем које изгледа врло скупоцено. Они ће ти се љубазно поклонити и један од њих ће те позвати да им се придружиш у игри. Реци им: Ја ништа не разумем енглески.“

„Разумем“, рече мој ујак. „Ето, то је све“, рече старац. „Велика вам хвала“, рече мој ујак.

„Још нешто“, рече старац. „Кад поћеш на спавање, извади новац из џепа и стави

га у ципелу. Ципелу онда стави под јастук, држи целе ноћи главу на јастуку и НЕМОЈ СПАВАТИ.“

„Разумем“, рече мој ујак. „Ето, то је све“, рече старац. Старац оде, а идућег дана мој ујак Мелик попе се на воз и отпутова право, преко целе Америке, до Њујорка. Два униформисана човека нису била варалице. Човек са отровном цигаретом није дошао, лепа жена није за време ручка седела за столом према мом ујаку, а у вагону за пушење није било коцкања. Мој ујак је ставио свој новац у ципелу и сакрио је под јастук.

Целе прве ноћи држао је главу на јастуку и није спавао, али идућег дана напустио је цео обред.

Идућег дана је ОН САМ понудио једног другог младог човека цигаретом коју је овај примио. За време ручка једва је нашао начина да се докопа једног места и седне за сто са једном младом дамом. Он је сам започео једну партију покера у колима за пушење и пре но што је стигао до Њујорка упознао се са свим сапутницима и цео воз је њега познавао. А када је воз пролазио кроз Охајо, мој ујак и млади човек, онај који је примио цигарету, заједно са

две даме које су путовале у Весар, саставили су квартет и певали „Вобаш блуз“.

Путовање је било врло угодно.

Кад се мој ујак Мелик вратио из Њујорка, његов стари стриц Гаро опет га посети.

„Видим да добро изгледаш“, рече он. „Јеси ли се придржавао мојих упутстава?“

„Свакако да јесам, стриче“, одговори ујак.

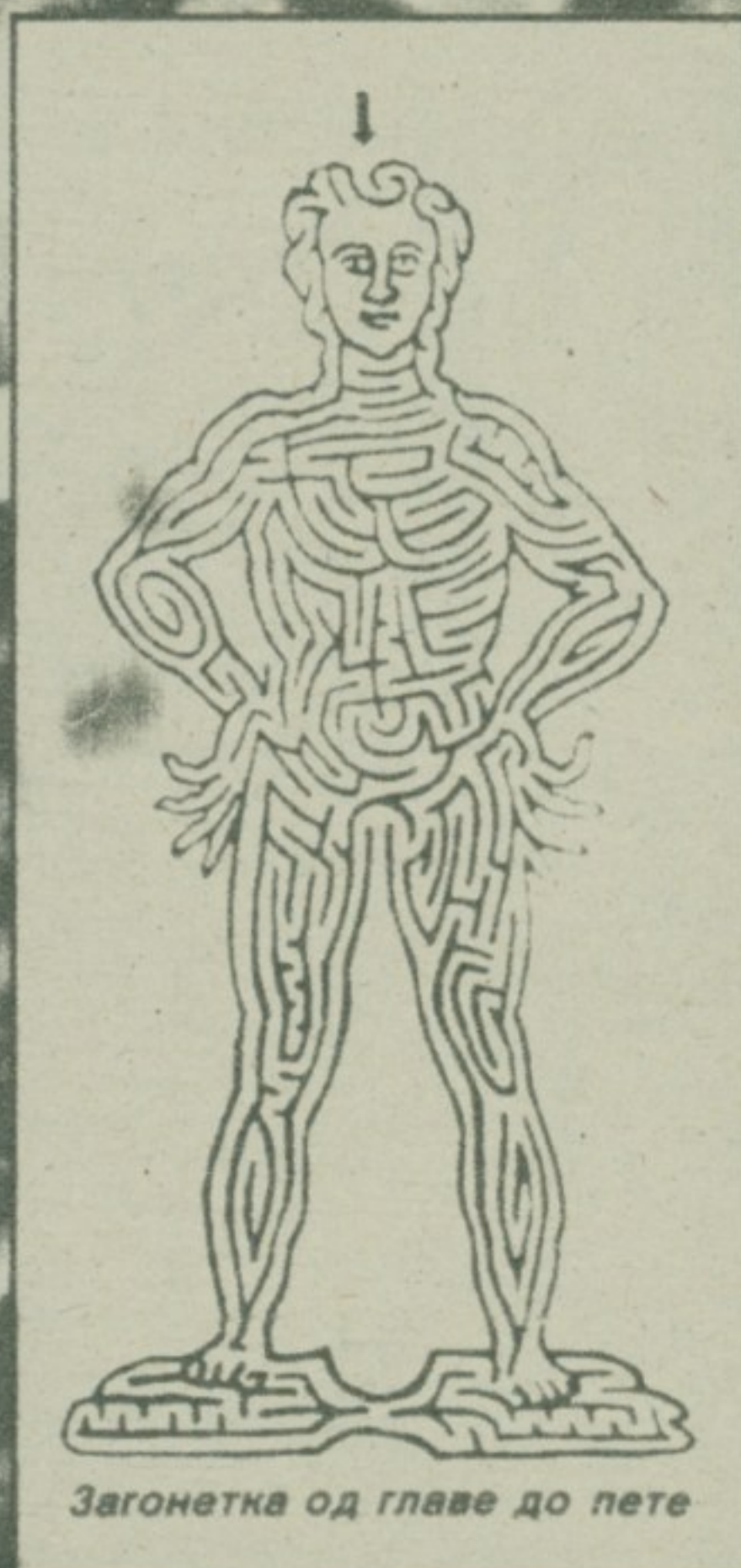
Старац се загледао негде у даљину. „Задовољан сам да се бар НЕКО користио мојим искуством“, рече он.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубец

ПРОНИКНИТЕ
У ЛАВИРИНТ

ТРАЖИ СЕ - ИЗЛАЗ!

ПУТ ЈЕ
ЈЕДНОСМЕРАН,
АЛИ ЗАМРШЕН.
ТВОРЦИ
ЛАВИРИНАТА
ОСЕЋАЈУ СЕ НА
МАХОВЕ КАО
АНТИЧКИ ЈУНАЦИ
ИЛИ БОГОВИ ЈЕР
ЗНАЈУ РЕШЕЊЕ
ЕНИГМЕ

Загонетка од главе до пете

Лавиринт у парку једног енглеског лорда – композиција чувеног творца лавирината Грега Рајта (1976).

Упалати Нестора, једног од најугледнијих вођа Грка у тројанском рату, краљевски писар пажљиво је бележио на таблицама имена и број дарованих коза. Када би се уморио, окренуо би таблицу и забављао се цртежом лавиринта на полећини. Било је то још 1200. године пре нове ере...

Први познати лавиринт

изграђен је у циљу прикривања једног дворског скандала – тако бар тврде антички писци! Наиме, Парсифаја, раскалашна супруга критског краља Миноса, родила је Минотаура, чудовиште које је било пола човек, а пола бик. По налогу разгневног владара генијални дворски архитекта Дедал, отац Икаров, направио је замршени затвор с без-

број пролаза који је популарно назван лавиринт.

Митологија вели да су у тај лавиринт бацани младићи и девојке којима се, наводно, хранио Минотаур. Остала је, међутим, тајна да ли их је чудовиште стварно јело или су страдавали као жртве сопствене панике, пошто никако нису могли да пронађу излаз из лавиринта... Минотаура је на

крају убио јунак Тезеј, али уз помоћ Миносове кћерке Аријадне. Користећи конач који му је дала његова драга, Тезеј је успео да се извуче из лавиринта.

Чему служи конач?

Мада су лавиринти пронађени и на Кавказу, и у Америци, на Суматри и Јави и у Индији, сматра

се да је права домовина лавиринта острво Крит, колевка чувене цивилизације која је овде поникла пре око пет хиљада година. Ако је веровати прастарим критским изворима, лавиринт није означавао само чудесну грађевину са замршеним пролазима, већ и простор за игру о којој говори и Хомер у „Илијади“. Ко зна, можда је играње у лави-

ринту представљало је дан од најстаријих видова рекреације?

На свим сликама до времена ренесансе, дакле до средине 14. века, лавиринт је представљен као загоњетка у облику једног јединог пута без икаквог бочног развања. Крећући се тамо-амо пут се никад не укршта и води право у средиште лавиринта. Отуда није чудо што неки савремени стручњаци сматрају да човек у њему није могао да залута!

У делу „Лавиринт“ директор Музеја у Минхену Херман Керн пише о „неспоразуму насталом још у хеленско доба“. Мотив Тезејеве борбе са Минотавром (слика 1) готово свуда је исти: Аријадна чека јунака испред лавиринта, а уз њу је спасоносно клупко конца. Међутим, на путу којим пролази конач неће никаког укрштања, никакве праве раскрснице, па се конач као помоћ при оријентацији доима као потпуна бесмислица.

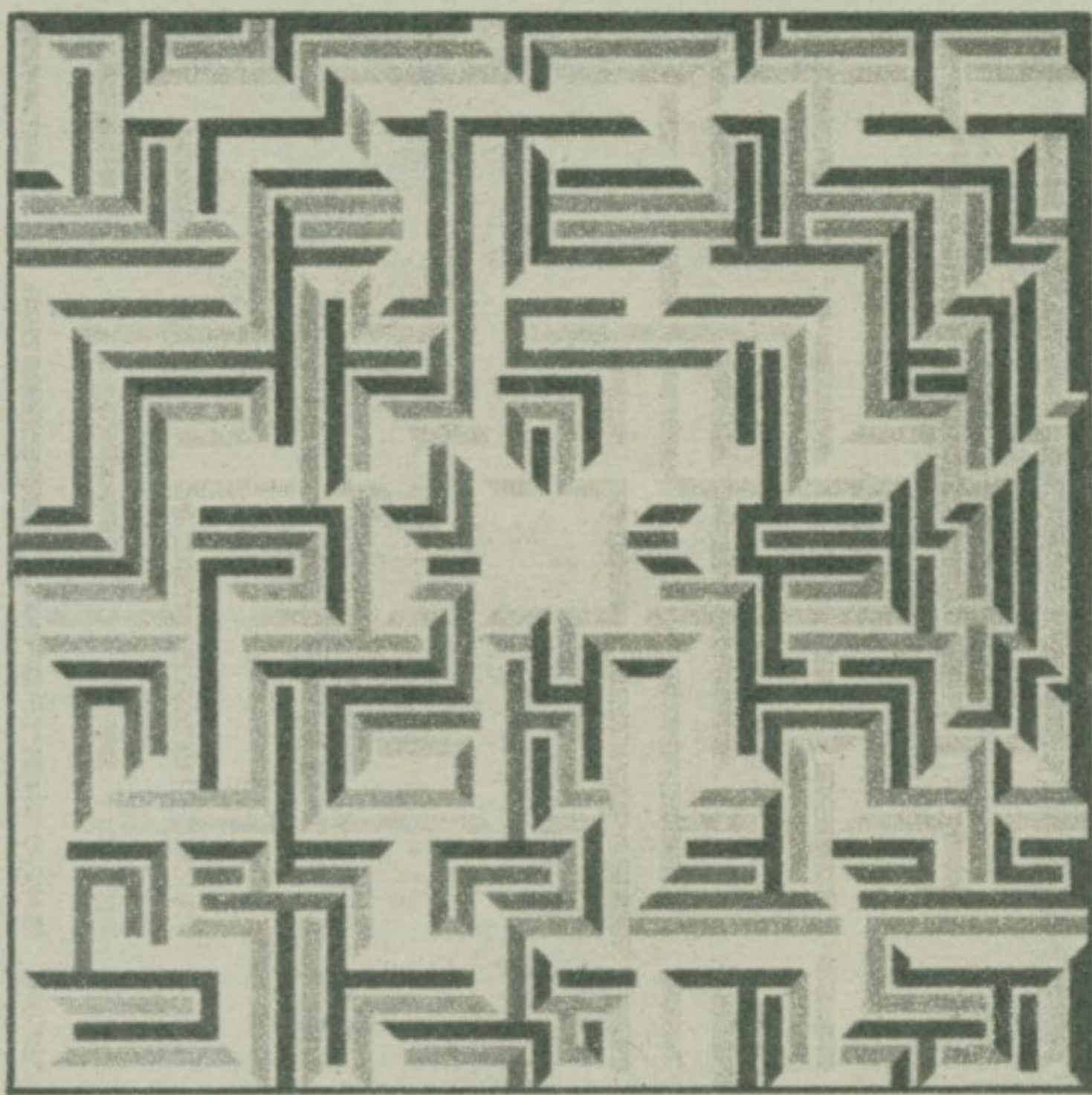
Ни Шекспир није одолео

У римским мозаицима лавиринт са кулама и зидинама постоји као симбол одбране и уједно заштитни знак града, док су на лавиринте, направљене од камења величине људске главе, наилазили и археолози у Скандинавији. Те су формације овде назване „јунгфруданс“, по девојци која је наводно у средишту лавиринта чекала свог младића.

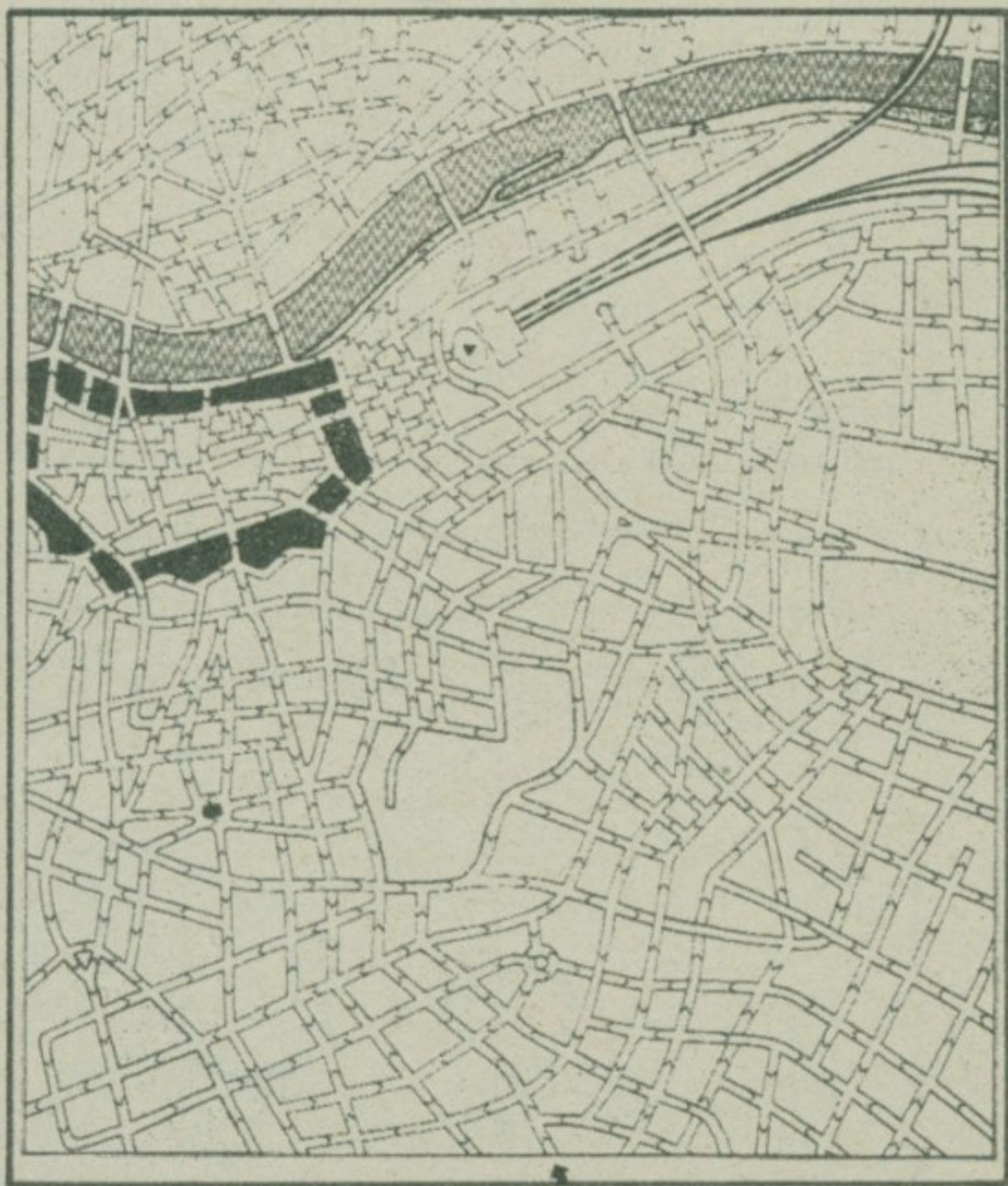
На речима, црква је вековима била против лавирината, али их је у стварности користила онако како јој је одговарало. Тако су у средњовековној Енглеској навелико копирани француски црквени лавиринти. Обликовани су кресањем шибља, жбуња и траве у близини манастира, о чему пише чак и Шекспир у комедији „Сан летње ноћи“.

Тајанственост и популарност лавирината делимично бледе када ренесансни човек схвата да постоје конкретнији начини да се добију одговори на замршена питања. Упркос томе, лавиринти у шипражју остају у моди у Француској, Италији и Енглеској.

Савремени живот и искуства са велеградском гунгулом и збрком, са светским и локалним ратовима и осталим недаћама, својеврсни су лавиринт човека данашњице – сматра познати швајцарски драмски писац Фридрих Диренмат, иначе

Лавиринт као проба стрпљења – графика Улија Коха (види решење).

Како до железничке станице?

РЕШЕЊА ЛАВИРИНАТА НАЛАЗЕ СЕ НА СТР. 47

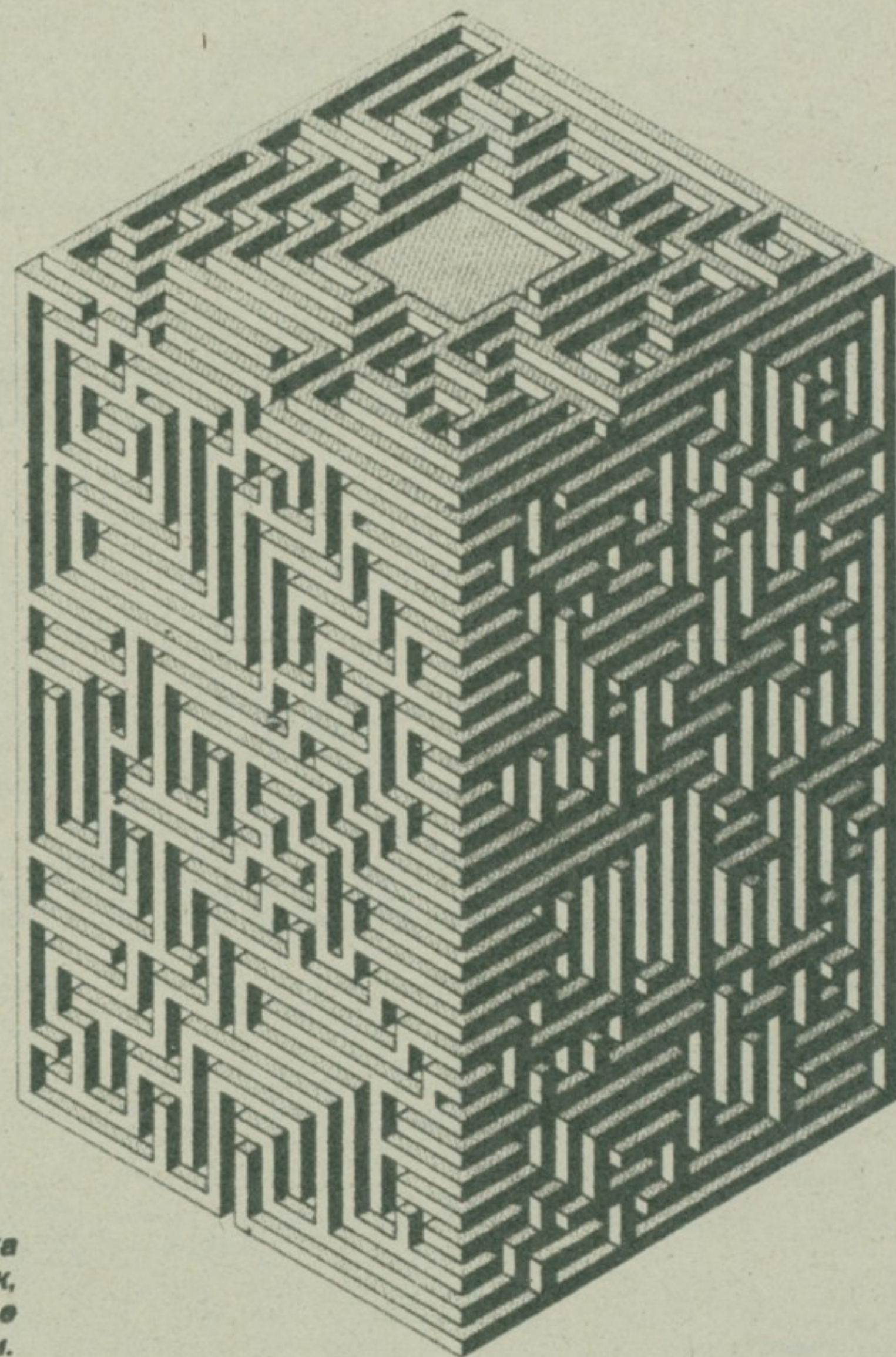
Пут до врха
никада није лак,
али решење
постоји.

страстан и вешт цртач лавирината. За музеолога Хермана Керна лавиринт је „одређена помоћ при размишљању, замршен али делотворан пут до сусрета са самим собом“. Можда је управо зато

од 2. марта до 5. маја ове године у Минхену одржана велика изложба под називом „Уметност лавиринта“. Посетиоци су могли без икакве бојазни да прошетају „критским“ и разним другим

Сигуран пут до циља води око ваљка

лабиринтима. Додуше, у средишту изложбе нису налетали на Минотаура, већ на осмоугаону просторију обложену огледалима.

У сваком случају, извесно је да игарије с лавиринтом, почевши још од шкрабања оног античког књиговође, па све до савремених графика (слика 3), морају да имају бар нешто заједничко, а то је – решење.

М. Ш.

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БИЛО ЈЕДНОМ НА ДИВЉЕМ ЗАПАДУ

– ОКРЕНИТЕ ГЛАВУ,

ЏУН!

– НАРЕДИ

ТИМИ.

ОДЈЕКУШЕ

ДВА ПУЦЊА

А ОНДА

НАСТУПИ ТИШИНА

КОЈУ ЈЕ

ПРЕКИДАЛО

ЗАВИЈАЊЕ ВЕТРА

ДВА НАЈБОЉА КОЊА

Тек отворена банка у тексашком градићу Клејтону опљачкана је у мају 1864. године. Шериф се одмах обратио за помоћ чувеној Пинкертоновој агенцији која је успешно хватала пљачкаше возова. Само двадесет четири часа касније агент Тими Браксон, коме је поверена истрага, закључио је да су провалу извршили озлоглашени разбојници Френк Корнел и Џемс Берит. Утврдио је чак и да су пљачкаши побегли ка југу да би се што пре домогли мексичке границе. Одбивши помоћ шерифа Тими Браксон је кренуо у потеру...

Убиство на фарми

На Црвеним брежуљцима, једином приступачном кланцу пустиње Бело сунце, Тими Браксон је изда лека опазио јахача. Опрезно је прилазио држећи руку на пиштољу. Кад се довољно приближио, стао је запањен – на коњу је била девојка.

– Ко сте ви? – запитао је Тими.

– Џун. Џун Клаперс. А ви?

– Тими Браксон, детектив. Тражим два човека која су опљачкала банку у Клејтону.

– Па, и ја тражим исте људе! – узвикнула је девојка трудећи се да јој глас звучи хладнокрвно. Одмах затим бризнула је у плач и кроз сузе испричала:

– Прошле ноћи на фарму мога оца дошла су два човека и тражила коње у замену. Отац је одбио, они су повећали суму, али ипак није пристао. Тада су га, на моје очи, убили и повели са собом наша два најбоља коња: Муња и Црног. Целе ноћи сам преплакала

а јутрос узела карабин и пошла да осветим оца...

– Вратите се кући а мени оставите да повратим новац који су отели из банке и осветим нашег оца. Пустиња, злочинци... то није за вас – покушао је Тими да одврати девојку. Ништа није говорила, али се у њеним очима видела таква одлучност да је Тимију било јасно да ништа не може да је натера да одустане.

– Одмакли су нам пола дана хода – рече девојка.

– Добро познајем трагове украдених коња. То су изванредне животиње, али не могу да пређу више од четрдесет километара дневно... До мексичке границе стићи ће тек кроз шест-седам дана...

Лов је завршен!

Прошао је један, а затим и други дан јахања кроз пустињу. Џун и Тими ишли су брзо, али су штедели

коње. Покаткад би изгубили трагове пљачкаша, а онда их поново проналазили.

Трећег дана у пустињи Бело сунце подигла се пешчана олуја бришући све трагове. Тими и Џун су посртали покушавајући да се одупру снажном ветру. Заслепљени песком њихови коњи нису видели рупу која није била много дубока, али довољна да оба слома предње ноге.

– Лов је завршен! – љутито рече Тими. – Окрените главу, Џун!

Одјекнуше два пуцња, а онда наступи тишина коју је нарушавало само завијање ветра.

Олуја је престала у зору четвртог дана. Тими и Џун извукоше се из рупе у коју су се склонили од хладноће склупчани једно уз друго.

– Френк и Џемс су морали, као и ми, да се зауставе због ветра, али без коња више не можемо да их пратимо. Морамо покушати да се вратимо, само да не залутамо у пустињи – рече Тими.

Четврти дан био је најгори. Сунце упекло, усијана измаглица покрила кактусе заклањајући хоризонт.

– Изгубљени смо, Тими, изгубљени – понављала је девојка. – Не бојим се смрти, само ми је жао што нисам ухватила оне хијене.

И Тими је знао да су изгубљени. Али, требало је бар покушати да помоћу звезде пронађу пут ка северу. Тек кад је пала ноћ, врућина је почела да по-

пушта а Тими је управо поглед према небу. Ускоро су заједнички одредили правац којим ујутру треба да се врате. Чекао их је дуг пут.

Неко долази

Рано у зору кренули су каменитим путем. Девојка је посртала, није могла даље. Тими је морао да је носи. Уморни, гладни и обесхрабрани изгледали су јадно. Изнад њихових глава већ су летеле грабљивице.

– Тими, неко долази! – јави се Џун.

Тими је спусти па прислони уво на врео камен. Заиста, чуо се топот коња.

Док је Тими пунио пушку, девојка викну:

– Не пуцајте, Тими, спасени смо!

Пред њима се појавише два коња, један бео, други црн, дижући за собом облаке жуте прашине.

– Спасени смо, Тими – понављала је девојка. То су Муња и Црни.

Одговор су нашли десетак миља даље – испружени на песку лежали су мртви пљачкаши. У руци Френка Корнела био је пиштољ.

– Вероватно је он пуцао у Црног – рече девојка.

– Откуд знате? – чудило се Тими.

Џун је од детињства живела уз коње. Добро је знала какав траг на телу човека оставља коњска потковица. А разбојници су имали такве трагове: Џемс Берит на челу, а Френк Корнел смрскану лобању.

– Никад нећемо сазнати шта се овде догодило. Вероватно је коњ покушао да збаци јахача. Ритао се и пропињао. Трагови у песку показују да се водила огорчена борба. Френк је, изbezумљен, пуцао на „Црног“ и ево...

Три дана касније, по доласку у Клејтон, Тими Браксон је послао телеграм агенцији Пинкертон у Чикагу: „Џемс Берит и Френк Корнел нађени у пустињи Бело сунце мртви. Новац враћен банци у Клејтону. Посао завршен.“

Један од најбољих детектива Пинкертонове агенције ускоро је напустио службу. Нису помогле ни молбе другова, ни повишица коју му је шеф понудио. Тими је вратио легитимацију детектива и кренуо дилижансом према Западу. Одлучио је да живи на фарми и посвети се узгоју коња.

На изласку из Клејтона угледао је девојку на коњу. Познао их је обоје – били су то Џун и Црни. Чекали су га поред оgrade некадашње сточне пијаци. Тачно према договору.

П. Ш.

Илустровао Ненад Мирковић

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

Мила и Тимоти Бајфорд

УКРШТАЊЕ

Да ли знате да су орнитолози успели да укрсте голуба писмоношу и детлића? И шта су добили? Голуба писмоношу који обавезно куца на вратима!

ПРВЕ ВАЗДУШНЕ ПОШИЉКЕ

Голубови-писмоноше познати су и у употреби већ више од хиљаду година. Претпоставља се да је Цезар по голубовима слао поруке за време ратних похода. У 19. веку лондонски банкар Ротшилд је баш уз помоћ голубова-писмоноша дошао до података о стању и односу снага током Наполеонових ратова. Ти подаци су му омогућили да се наизменичном куповином и продајом акција баснословно обогати. Агенција Ројтер се 1840. испомагала голубовима-писмоношама у случајевима кад би затајила телеграфска служба између Француске и Немач-

ке, за време француско-пруског рата. Данас су голубови-писмоноше нашли нов посао. Они преносе крв од болнице до лабораторије. Утврђено је да су голубови бржи јер не морају, као мотоциклисти, да се пробијају кроз густ лондонски саобраћај.

коцкицу колико пута жели, с тим да збир добијених бројева буде што ближи броју 21. Ако је збир већи од 21, играч испада. Онај који је најближи броју 21 добија све. Ако два играча имају исти број, они или деле добит или играју „мајсторицу“.

УПОЗНАЈТЕ САРУ БЕРНАР

Једна од највећих француских глумица Сара Бернар, која је живела од 1844. до 1923, није била позната само по својој глуми, него и по необичном начину живота и понашања. Живела је окружена мачкама, псима, папагајем Бизи-Бузу и мајмуном коме је дала име Дарвин. Једно време члан њене менаџерије било је и младунче тигра. Њега је ипак морала да се ослободи, волела је да замеће кавгу с псима и тако узнемиравало суседе.

Злонамерници су о њој ширили гласове као о великој мушкобањи. Говорило се да се може видети на балкону своје куће, обучена у мушко одело, како пуши цигару. Неки су чак тврдили да учи бокс.

Волела је да припрема улоге лежећи у ружичастом мртвачком сандуку, а у соби је држала костур као украс. За костур се не зна баш са сигурношћу, али је сигурно да је имала мртвачку главу на коју се потписао Виктор Иго.

Више од свега Сара је волела да јој буде топло. Ако би се нашла у хотелу у коме није била заложена ватра, сама би је запалила употребљавајући као гориво хотелски намештај.

Затим је сломила ногу, тако тешко да су морали да је одсеку. Иако инвалид, велика Сара се није повукла са сцене. Играла је у позоришту још седам година. И по томе је Сара Бернар остала јединствена на свету.

ПУШАЧИ ПОД МОРАЊЕ

Дечаци који су 1660. године похађали школу Итон (Енглеска) били су ваљда први и једини ђаци који су терани да пуше. Пушење је било обавезно, а ко се ове обавезе није придржавао био је кажњаван батинама. Разлог да се овај закон уведе у школу је што се веровало да ће пушење дечакама служити као заштита од смртоносне болести куге која је у то време харала Европом.

МАЛА ШАЛА

Ако неко од ваших укућана воли после ручка да одспава у фотељи или задрема док гледа телевизију, ево како можете с њим да се нашалите:

Ставите му у крило картицу од картона на којој ћете написати: „Музејска вредност – под заштитом државе“.

РЕКЛИ СУ... О СПАВАЊУ

Аристотел:
Не можеш разликовати доброг од лошег човека док спава.

Енглеска пословица:
Један сат сна пре поноћи вреди као три после поноћи!

Ниче:
Права је уметност спавати; да би се достигла, потребно је целог дана остати будан!

Шпанска пословица:
У сну смо сви једнаки...

В. Голдинг:
Сан је кад из нас излећу нежељене ствари као из канте за отпатке коју је оборила олуја...

Мила и Тимоти Бајфорд

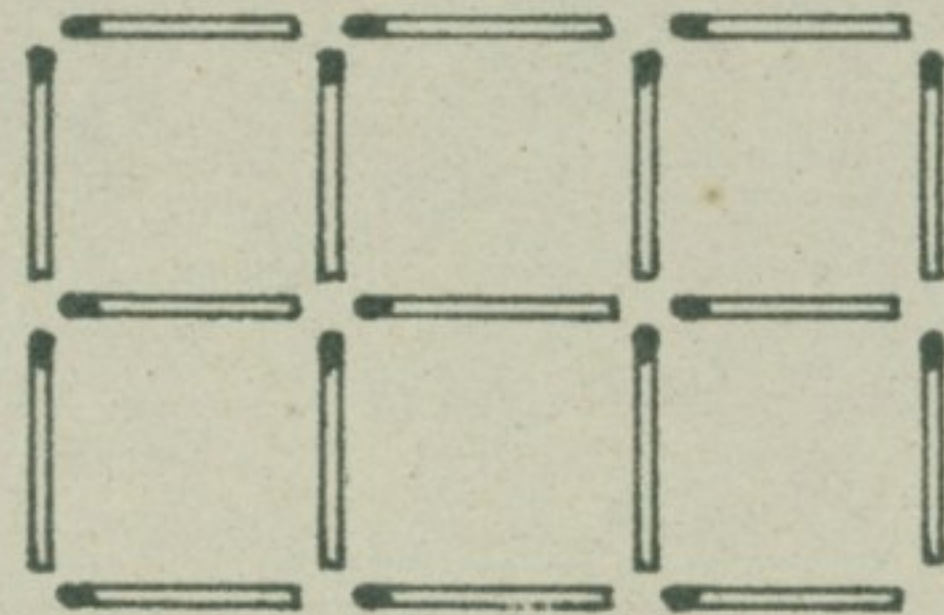
КАКО ОД ГОЛУБА НАПРАВИТИ МАЈМУНА?

Научник Волфганг Келер аутор је познатог теста за испитивање интелигенције шимпанза. Тест се састоји из овога: банана се стави на висину коју шимпанза не може да досегне. Затим се шимпанзи да кутија. Од тог тренутка мери се време које ће шимпанзи бити потребно да се досети да кутију стави испод банане и попне се на њу. Други научник, љубитељ голубова, Р. Епштајн, покушао је да исти овај тест примени на голубове. Пошто голуб по природи није склон гурању предмета, прво га је морао обучити за то. То је успео без тешкоћа. Затим је тестирао голуба – поставио му је банану и кутију. Голубу је требало 14 минута да погура кутију, попне се на њу и кљуцне банану. Једино се не зна шта је овим доказано!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО СУТРА

Уверени смо да нема ниједног од вас ко прошли задатак није решио. Ако три мачке могу да улове три миша за три минута, сто мачака ће уловити сто мишева такође за три минута!

Заборавите на мачке и мишеве и узмите кутију шибица. Распоредите седамнаест палидрваца у шест истих квадрата, као на цртежу. Сад одузмите пет палидрваца, али тако да остану три квадрата!

ИГРАЈТЕ СЕ... ДО БРОЈА 21

Ево занимљиве игре за коју су вам потребни једна коцкица и шака пасуља, кукуруза и сл.

Сви играчи почињу са истим бројем зрна пасуља. Сваки играч баца

СВИ СУ НАОРУЖАНИ

АМЕРИКА ПУЦА

**ДВА РЕПОРТЕРА СУ ДОШЛА
КОД ПРЕДСЕДНИКА
ВРХОВНОГ СУДА САД БЕЗ
НАЈАВЕ. ОН ИХ ЈЕ ДОЧЕКАО
С РЕВОЛВЕРОМ У РУЦИ**

У Њујорку је својевремено приказана телевизијска емисија под називом „Америка пуца“. Цео сат са екрана у боји грмели су метци, завијале сирене полицијских аутомобила, чули се крици и запомагање рањених људи – страшна прича о насиљу у САД, о некажњивом слављу ватреног оружја свих могућих калибара. Био је то очајнички вапај, позив за помоћ. С телевизијског екрана позивала је у помоћ Америка за коју је револвер постао национална трагедија.

Амерички сенат се не једном суочио с овим проблемом.

Због криминала малолетника у сенатској поткомисији одлучено је да се забрани слободна продаја јевтиних пиштоља калибра 22 и 25. Свака од оваквих смртоносних играчака стајала је тада од девет до двадесет долара, а годишње се у САД прода милион и по таквих пиштоља. Полицијска статистика сведочи да се двадесет одсто убиства догађа баш овом врстом пиштоља.

Њиховом продајом трговина зарађује између педесет и сто одсто.

Када се ради о таквим приходи-ма законодавац је немоћан. Покушаји да се стане на пут и ограничи слободна продаја и трговина ватреним оружјем у САД никада ничему није водила јер су фабриканти оружја утицајна снага у америчком Конгресу.

Један од активних поборника за разоружање америчких грађана постао је сенатор Едвард Кенеди после убиства своје браће Џона, председника САД и Роберта, сенатора. Едвард је уложио велики труд да се уведе и прихвати федерална обавеза на право располагања и ношења оружја. Сенат је одбацио његов предлог са седамдесет осам против једанаест гласова.

За суботње вече

У САД је изашла књига под називом „Специјално за суботње вече“, коју је написао амерички публициста Роберт Черил. Баш тако: „Специјално за суботње вече“ Американци називају јевтине мале пиштоље. Они могу да се купе на сваком кораку. Аутор књиге је писао: „Недовољно је казати да је оружје помогло да се створи амерички начин живота. Оно јесте део америчког живота“.

Што је истина, истина је! Ниједан компјутер није у стању да израчуна колико се комада ватреног оружја налази у рукама Американаца. Неки сматрају да су наоружани практично сви грађани САД, други мисле да ватрено оружје поседује сваки други Американец. Испитивања конгресне комисије утврдила су да Американци располажу с двеста милиона јединица ватреног оружја, односно по једна цев на сваког Американца, од најмлађих до оних у јубој старости.

Још мало речите статистике: у САД има сто пет хиљада трговаца оружјем (аутомобилима тргује мање од сто хиљада људи). Свака четири минута у овој земљи дола-

зи до убиства ватреним оружјем, а до оружаног напада свака три. Од метка гине тридесет пет пута више људи него, рецимо, у Енглеској или СР Немачкој. Ватрено оружје доноси трговцима сваке године две милијарде долара. Роберт Черил пише: „То је веома велики бизнис, толико крупан да нам не дозвољава да живимо у међусобном миру“.

Овај бизнис, као друштвена појава, има своју филозофију с девизом:

„Као лепеза...“ Реклама насиља чини своје. У књизи Роберта Черила говори се и о томе како је председник Врховног суда САД имао сусрет с два репортера који су дошли код њега без најаве. Дочекао их је с пиштољем у руци!

Куће постају тврђаве

Како на све то реагују обични Американци? Они се, пре свега, плаше. Ево једног примера из америчке штампе: „У 78. источној улици у Њујорку у стамбеној згради од двадесет четири стана у седамнаест су извршене провалне крађе. Куће се, због тога, претварају у тврђаве. Узмимо, као при-

ним решеткама и капцима. Он каже: „Често видим како иза угла истрчавају људи с врећама, знам да су неког опљачкали, али не желим да се мешам, да не би беду навукао на врат. Данас је опасно чак и шетати улицом.“

Последњих година многи имућни Американци почели су да се селе на периферију и у приградска насеља где је одувек број преступа био мањи. Шта се после масовног пресељења десило описао је часопис „Ј.С. Њус енд Ворлд Рипорт“: Терор који годинама узнемирава град порастао је и постао све већа опасност у приградским насељима. Прошле године,

Илустровао Ненад Мирковић

зом: „Бог је створио човека а пуковник Колт (конструктор пиштоља марке „колт“) дао му је једнакост“. Реклама се обраћа лепшем полу: „Већина жена биће срећнија с револвером калибра 22, средње тежине, који испушта метке

мер, стан број 2 б. На његовим вратима уграђено је пет катанаца и две „шпијунке“, стан је заштићен сложеним алармним системом, ланцима, челичним шипкама. Станар исте зграде неки Џорџ из броја 3а, заштитио је и прозоре челич-

по званичним подацима Федералног истражног бироа, преступи у приградским насељима повећали су се два пута брже него у граду! Не, нигде се не можете сакрити од атмосфере страха и насиља!

А. П.

Живот је ишчурива је живот

ИДЕМ МАКАР ИЗГОРЕО

**ОПУСТЕЛА УЛИЦА У ЦЕНТРУ
СПЛИТА. У ЊОЈ САМО КАМИОН
КРЦАТ БОЦАМА ПЛИНА И – ВАТРА**

Анте Божиновић, стругар из Сплита, полако пере руке. Још неколико минута па ће време за ужину. Не једе на послу. У ауто ће па кући, на Меје. Тако ради годинама. Чим је откуцало десет, пожурио је из радионице. На паркингу, испред његовог новог „вартбурга“ испречио се један „фића“, не може да крене. Нервозан и нестрпљив, Анте приђе да помогне возачу и погура ауто не би ли упалио. Успео је. Само што је „фића“ кренуо, Анте брже-боље седе у свој ауто па кући. Једва чека да седне за сто. Жена му обећала ужину коју највише воли – пржену рибу.

Прошао је кроз готово пуну Мрдуљашеву улицу, окренуо већ према својој, кад види: људи беже на све стране као да је бомбардовање, нико никога не гледа, само се, како одмакну од неког чуда које их гони, а које Анте још не види, престрашено обазру. И не покушава некога да заустави и пита шта се догодило, од чега беже. Успорио је и тек онда разабрао да помињу експлозију, камион, возача... Истог тренутка је стао и отворио врата свог аутомобила.

Бежи!

– Експлодираће! Бежи! – виче му непозната жена трчећи према хотелу „Марјан“. Анте је већ близу места од кога сви беже. Кад је пришао, имао је шта да види: камион ИНЕ, крцат боцама плина, наравно пуним, склизнуо је с коловоза и зауставио се добро треснувши о зид. У судару камена и метала у колима је избио пожар.

Улица пуста, нигде никога. Тек кад се сасвим приближио, угледао је с друге стране камиона младог избезумљеног човека: сваки час се сагиње према земљи, нешто баца на возило, и тако стално, као аутомат, горе-доле...

Анте му прилази опрезно обилазећи возило у пламену и тек тада види шта несрећник ради: голим дрхтавим рукама покушава да ископа земљу и оно што, онако ван себе, ишчепрка баца на кабину не би ли савладао ватру. Поред све муке Анти дошло да се насмеје. Прену га, готово уплаши глас старијег човека који је извиривао иза једног зида.

– Шта си се укипио? – виче старац. – Разнеће и тебе и тог несрећника који се мота око камиона.

Анте погледа старца: пребледео, тресе се, мора да је некад видео како експлодира боца плина.

Пламен букти све више захватајући кабину црвеног камиона.

– Бежи, човече, пусти ту земљу... експлодираће! – окреће се Анте возачу који и даље сипа прегршти земље. Као да га не чује. Ваљда је у шоку. Анте га зграби и одвлачи иза зида.

– Имаш ли апарат за гашење пожара? – пита га успут уносећи му се у лице да би разабрао бар неку од испрекиданих и с муком истиснутих речи. Прислања уво на његова уста и чује најзад: – Немам...

На лицу му види сузе немоћи. Мора да му је ово прва незгода откако вози, мисли Анте. Чим га је склонио, вратио се камиону у пламену. Шта да ради? Зна да је најпрече да заустави рад мотора, али

како кад је кабина готово сва у пламену. Изгорећу ако ућем, двоуми се беспомоћно обигравајући око возила. Паде му на памет један енглески филм који је ко зна кад гледао и у којем нека жена, загрнувши се капутот, улеће у пламен да би спасла мало дете. Нема друге, скинуће радни мантил, умотати главу, па у ватру.

Заштитивши шаку рукавом отворио је врата кабине. Унутра пуккета, цврчи. Мора да уће. Из кабине груну дим густ као тесто. Анте закорачи и најзад уће. Пипајући тражи контакт-кључ. Као за инат врата кабине се затворише, дим се згусну. Лево, десно, кључа нигде. Побогу, па где се даје контакт у овом возилу? Покушава горе, по средини, изнад волана. Најзад га напипа. Кључ је мали и с муком га окреће улево. Тек кад је мотор утихнуо, схватио је, слушајући пуккетање ватре, у шта се упустио. Још није знао да је на камиону 60 боца плина!

Само да изађем читав, препао се тек тада. Узалуд дрма кваку. Гума запекла, не попушта. Жмиркајући и сузећи назире кроз окно младића који трчи према камиону носећи боцу за гашење пожара. Кад се сасвим приближио, Анте му руком даје знак да најпре прска врата. Схватио је. Бела пена пршти на све стране. Анти лакнуло. Из оближње самоуслуге неко доноси другу црвену боцу. Само прскајте, озарио се Анте не испуштајући кваку.

Врата на возачевој страни ускоро попустише и Анте готово паде на плочник.

– На први ред... прскајте на први... виче плашећи се да се топлота не прошири на опасан товар. Мало се смирио кад је боце иза себе видео засуте пеном као снегом.

Последњи пламичак угасио се у тренутку кад су од града стигла ватрогасна кола. Свака им част, промрси Анте више за себе гледајући људе који вешто баратају око камиона.

Шта је било, Анте?

Свет се полако враћа, опет гужва, гласови, уздаси олакшања... Анте полако одлази гледајући своју нагорелу одећу и опалене руке. На камион се и не осврће. Застаје код свог „вартбурга“, неће да уће, жао му да прља седиште. Онда се насмеја себи и најзад седе у кола. Осећа да малаксава и тек тада поче да преживљава догађај. У ушима му још оно ужасно цврчање и пуккетање ватре. То се, ваљда, никад не заборавља. Снага му се враћа, полако вози према својој кући.

– Анте! – врисну жена кад га угледа на прагу. – Шта је било? – Само што се није онесвестила. Опипава му рамена, прса, провлачи руке кроз осмућену косу.

– Ништа, ништа... донеси ужину – смирује је Анте седајући за сто. Једе полако. Риба је његово јело. Закасниће на посао. Па шта, заслужио је мало мира, мисли док са уживањем пребире по тањиру.

У 10.40 опет је за својом машином. Колеге га загледају чудећи се што је закаснио. Чуде се и његовом изгледу. Анте ћути. Непријатно му да им прича о догађају на Мејама. Неће да помисли како од себе прави јунака. Ионако ће све чути. Он је своје учинио.

Винко Безић

Илустровао Драгутин Њежић

ИЗ ДНЕВНИКА МАЈКА ХАМЕРА

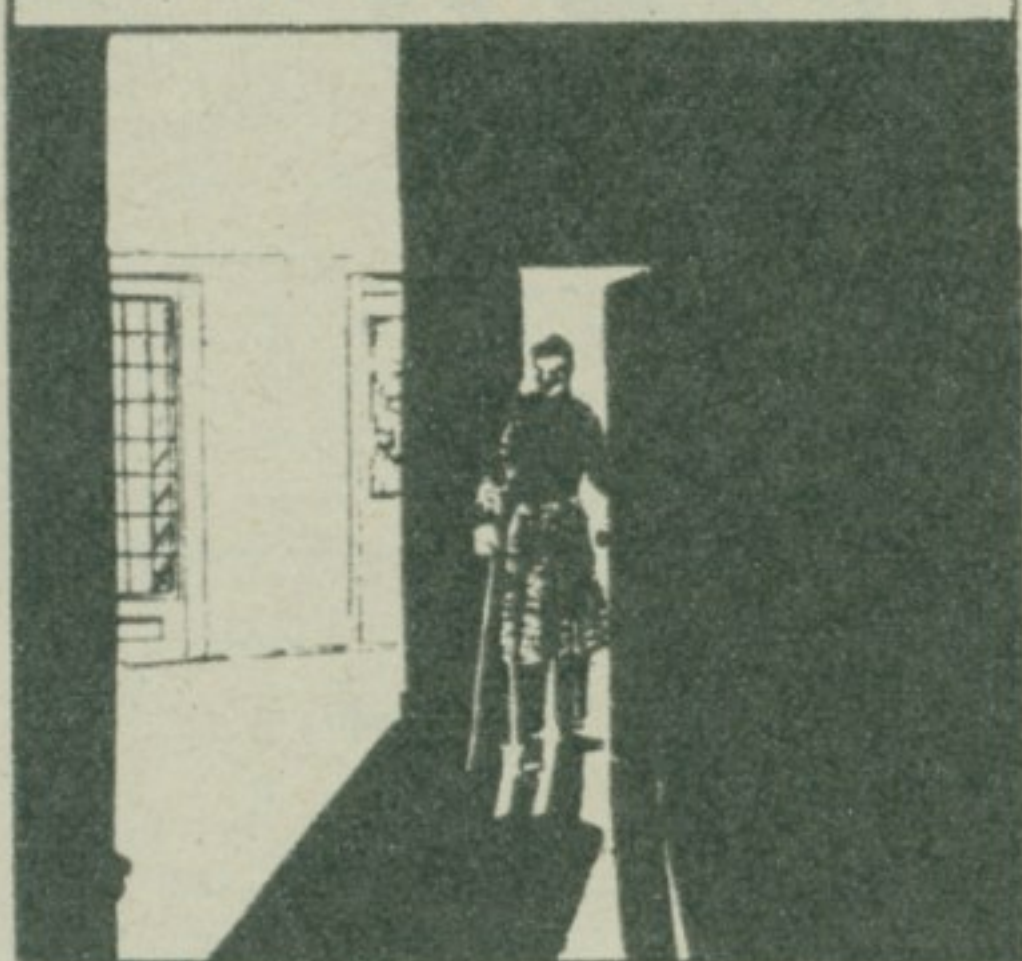
ПИСАЊЕ: МИКИ СПИЛЕН (MICKEY SPILLANE) ЦРТАЊЕ: ЕД РОБИНС (ED ROBBINS)

"ЛЕЖАО САМ ВЕГ НЕДЕЉУ ДАНА У БОЛНИЦИ ПОСЛЕ ЈЕДНЕ ПУЦЊАВЕ У КОЈОЈ СУ НЕКИ
ЗЛИКОВЦИ ПОКУШАЛИ ДА СЕ ДОМОГНУ МОЈ СКАЛПА.
ДОБРО САМ СЕ ОСЕЋАО, НАРОЧИТО ЗА ВРЕМЕ ПОСЕТА МОЈЕ ЛУПКЕ СЕКРЕТАРИЦЕ
ВЕЛДЕ ... И ТАКО, ЈЕДНОГ ДАНА ..."

MICKEY SPILLANE'S MIKE HAMMER: THE COMIC STRIP © 1982 Mickey Spillane by permission of Mickey Spillane and Ed Robbins
INTRODUCTION © 1982 Max Allan Collins

"ТЕ НОБИ БАВО МИ НИЈЕ
ДАО МИРА. МОРАО САМ ДА
САЗНАМ ШТА СЕ ДОГАЂА..."

БРОРО НЕЧУЈНО САМ ОТВОРИО ВРАТА И УГЛЕ-
ДАО ОСОБУ ЗАВИЈЕНУ ОД ГЛАВЕ ДО ПЕТЕ..."

ЋВЕ ЈЕ БИЛО ТИХО, АЛИ САМ ЈА
НАМИРИСАО НЕВОЉУ..."

УСПЕЛО ЈЕ! ЗАВИЈЕНА
ПРИЛИКА ЈЕ ОТВОРИЛА
ОЧИ ... ШИРОКО..."

ТО ЈЕ БИЛО УПРАВО ОНО ШТО
САМ ЖЕЛЕО. А ОНДА ...

ХЕЈ, ШТА БЕТЕ
ОВДЕ? ИЗЛАЗИТЕ
ОДМАХ НАПО-
ЉЕ..."

... ИЛИ
КУ ПОЗВА-
ТИ
ШЕФА?

У РЕДУ,
СЕСТРО,
ИЗЛА-
ЗИМ!

"ВИДЕО САМ ДОВОЉ-
НО... И ТО МЕ ЈЕ УБЕ-
ДИЛО ДА САМ БИО
У ПРАВУ..."

ЖАЛИЛИ СУ МИ
СЕ НА ВАС, ГОС-
ПОДИНЕ
ХА-
МЕР!

ЗАР САМО ЗАТО
ШТО САМ ХТЕО
ДА ВИДИМ
ЈЕДНОГ ВОПЕ-
СНИКА?

УЗЕМИ-
РИЛИ СТЕ
ГА И ЗАТО
ЈЕ ПРЕБА-
ЧЕН У ЈЕ-
ДАН ПРИВАТ-
НИ САНА-
ТОРИЈУМ?

ПРЕ-
БА-
ЧЕН?

ПУСТИЛИ
СТЕ ГА?
КУДА СУ
ГА ОД-
ВЕЛИ?

ТО ЈЕ СЛУЖ-
БЕНА ТАЈ-
НА?

АХИЛ ПЕТИК

УЛИЦА
ЛУЦКАСТИХ БР 13

Н... НАРАВ-
НО ДА БУ ПЛА-
ТИТИ?

ОВОМ ГРУ-
БИЈАНУ ЋЕ
ПЛАТИТИ,
А МЕНИ,
КОЈИ ГА
ТОЛИКО МО-
ЉАКАМ-НИШ-
ТА?

ШТА ВАМ ЈЕ? КАЖЕ
ВАМ ДА СЕ ТУ НИКО НИ-
ЈЕ САКРИО?

УХ? НЕ МОЖЕТЕ ЛИ
ПРЕТПОСТАВИТИ КАКО
СУ ПОСТАЛИ НЕВА-
ЉАТИ?

ЗАР НЕ ЗНАШ ДА ЈЕ НЕ-
КАД У САТЕЛИТУ КРУЖИО
ОКО ЗЕМЉЕ?

ЈЕ Л? ВАМ САД ЈАС-
НО ДА МИ ЈЕ ЈАКНА
ШИРОКА?

ВАШ ПЛАВУД ЈЕ ИЗЛЕ-
ЧЕН? ГЛАВУ ОПЕТ ДРЖИ
УСПРАВНО?

ЗАШТО СЕ КРИЈЕТЕ
КАД ГОД НЕКО ПОЗ-
ВОНИ?

ШТА КАЖЕТЕ? ПАСУЉ
КОЈИ САМ ВАМ ПРОДАО
НИЈЕ ВАМ ПРИЈАО?

КАД МИСЛИТЕ ДА ОЧИ-
СТИТЕ ОВАЈ ЛИФТ?

ОДЛИЧНО!
БАШ МИ ОВО-
ЛИКО ПАРЧЕ
ТРЕБА ДА
ЗАКРПИМ ПАН-
ТАЛОНЕ?

ПОЧЕТКОМ 14. ВЕКА НА ТЕРИТОРИЈИ ДАНАШЊЕГ ПЕРУА, АРГЕНТИНЕ И ЧИЛЕА НАЛАЗИЛА СЕ ДРЖАВА ИНКА У КОЈОЈ СУ БИЛА ПЛЕМЕНА КВЕЧУ, ЧИМУ, АЗМАРИ. ТО ЈЕ БИЛА БОГАТА ЗЕМЉА СА ВИСОКОМ КУЛТУРОМ, ПУТЕВИМА, КАНАЛИМА ЗА НАВОДЊАВАЊЕ, ВАЈАРСТВОМ, ПИСМОМ...

ПИСМО ИНКА БИЛИ СУ ЧВОРОВИ ОД КАНАПА КОЈИ СУ СЕ ЗВАЛИ КУИПУИ ИЛИ КВИПУИ.

ЧВОРИКИ СУ БИЛИ РАЗНОБОЈНИ, КОМБИНОВАНИ СА КУГЛИЦАМА И ШТАПИЋИМА И ПОМОЋУ њИХ СУ ИСПИСАНИ ЧАК МНОГИ ЕПОВИ ОД КОЈИХ ВЕЛИК БРОЈ НИ ДО ДАНАС НИЈЕ ПРОТУМАЧЕН. РАЗНЕ ПОРУКЕ ГЛАСНИЦИ СУ НОСИЛИ ОБМОТАНЕ ОКО СТРУКА.

ПОСТОЈАЛЕ СУ И БИБЛИОТЕКЕ ПУНЕ КВИПУА КОЈЕ СУ ИЗГЛЕДАЛЕ МОЖДА ОВАКО.

ОВО ЈЕ ДЕО ЕПА О БОГУ КИШЕ КОЈИ У ПРЕВОДУ ГЛАСИ: "ЛЕПА ПРИНЦЕЗО! ТВОЈ БРАТ ЛОМИ ТВОЈ КРЧАГ А БУКА КОЈА НАСТАЈЕ ГРМЛАВИНА ЈЕ И СЕВАЊЕ..."

ПРВИ ЦРКВЕНИ КОНЦИЛ (СКУПШТИНА) У ЛИМИ 1583. ПРОГЛАСИО ЈЕ КВИПУЕ ЗА ДЕЛА ЗАВОЛОВА ПА СУ ЧИТАВЕ БИБЛИОТЕКЕ СПАЉЕНЕ А ОНИ КОЈИ СУ КРИЛИ КВИПУЕ ОСУЂЕНИ НА СМРТ.

ПОСТОЈАЛИ СУ РАЗНИ НАЧИНИ ПИСАЊА. ОСНОВНО ЈЕ БИЛО ДА СУ СЕ СВИ ЧВОРОВИ ВЕЗИВАЛИ О ГЛАВНИ КАНАП ИЛИ ШТАП. ЕВО НЕКОЛИКО ПРИМЕРА:

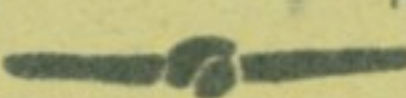

ПИСМО ИНКА

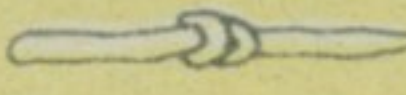
ВАЖНО

ЧВОР БЛИЖЕ ГЛАВНОМ КАНАПУ ПРЕДСТАВЉА ВАЖНИЈУ ВЕСТ

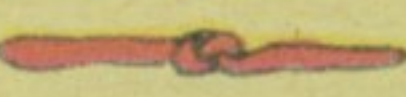

МАЊЕ ВАЖНО

ЦРНА БОЈА ГОВОРИ О СМРТИ

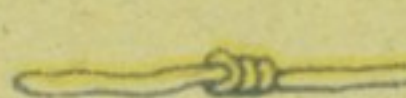
БЕЛА БОЈА О СРЕБРУ И МИРУ

ЦРВЕНА БОЈА ГОВОРИ О РАТУ

ЗЕЛЕНА БОЈА О ХРАНИ

ЖУТА БОЈА О ЗЛАТУ

ЈЕДАН ЧВОР - ДЕСЕТИЦА

ДВОСТРУКИ ЧВОР - СТОТИНА

ТРОСТРУКИ ЧВОР - ХИЛАДА

НЕОБОЈЕНИ ЧВОРОВИ ОДНОСЕ СЕ НА БРОЈЕВЕ

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ

ДЕТЕТИ БИЛИМ ВАМ ЈЕ ДОНЕО...

Настављамо се објављивањем имена награђених чита-лаца

ДОБИТНИЦИ ПРИВЕЗАКА

Бошко Маргарета, Крунићева 2, Сисак, Ристић Саша, Козарачка 50, Пирот, Лукић Мирјана, Тотоши б.б. Улцињ, Лукачевић Звонимир, Цвијетна бр. 6, Славонска Пожега, Пуркар Горан, Биждара Масларића 14, Даљ, Кесер Роберт, Првомајска 48, Зеница, Пазман Иван, Словачка П+2/1, ст.5, Челарево, Херцег Крешимир, Широлина 11, Загреб, Градијанац Кристијан, Парецаг 120 Сачовље, Бајић Зоран, Ивана Крндеља 52/XV-114, Сарајево, Ђорђевић Виолета, Првомајска 1, Житковац (код Алексинца), Михајловић Владимир, Ченејска бр. 37, Нови Сад, Бранковић Ени, 27. новембар 8, Ваљево, Врховац Драгана, У козарске бригаде 9, Бањалука, Кујунџић Јасмина, Курир Иштвана 29, Палић, Иванковић Матилка, Шибенска 6, Суботица, Ђинић Александар, Централа 16/а, Сомбор, Прегл Наташа, Гоздна 97/а, ХОЧЕ, Булајић Вељко, Саве Ковачевића 50, Титов Врбас, Милинковић Александар, Луја Адамича 34/26, Нови Бгд., Димитријевић Бобан, село Тасковић-Гацин Хан, Бенко Јосип, Вијеничка 13, Копривница, Стојческа Валентина, Александар Гушо 23, Охрид, Гагачевић Игор, Трифун Пановски 6, Битол, Ђурић Игор, Јосипа Рожанковића III/15, Сисак, Гашипаровић Крешимир, Кидричева 7А, Вараждин, Ракочевић Новица, Обала Рибнице 9, Титоград, Обрадовић Александар, Матије Хуђи 52/1, Ср. Митровица, Бублић Виктор, Трг I интер. 40, Сисак, Грчић Беба, I сутјеска 21, Београд, Сладовић Андреја, Наљешковићева 45/VI, Загреб, Антовић Тања, Џемала Бједића 47, Смед. Паланка, Мачкашки Дејана, Панчевачки пут 5, Крњача, Луковић Ђорђе, Бориса Кидрича бр. 32/84, Железник, Атлић Едвин, Ирчева 21, Тузла, Соломун Никола, Пере Косорића 18/4, Тузла, Ашчетовић Саша, М. Тита бб II/9, Ѓвилане, Максимовић Драган, Стублине, Слобода Дражен, Проце 79, Огулин, Думенић Дарко, Свилај 14, Свилај, Иванковић Дарија, Насеље Д. Станишића 14, Славонски Брод, Шимундић Томислав, Рибарева 172, Врпоље, Жегарац Маја, М. Микужа 20, Љубљана, Крстовић Мароје, А. Јонића

бр. 2, Дубровник, Буџар Ива, Млекарска 17, Бочар, Лилић Зоран, Јабучка 2/VI/28, Београд, Манојловић Слободан, Трг ЈНА 12/14, Зрењанин, Стојановић Александра, Васе Пелагића 5/5, Бор. Гавриловић Борис, Д. Петровића Шанета 30/30, Панчево, Глазуртић Паола, Око кмана 77, Сплит, Нинчић Душан, Сквер Невесињска пушка, Невесиње, Јанковић Катарина, Момчила Павловића 1/а, Лазаревац, Дудаш Златко, Бориса Кидрича 35, Руски КРСТУР, Милошевић Слађана, Н. Фронт А 1/61, Светозарево, Радојковић Ненад, Милетина Буна 49, Крушевац, Ђелић Зоран, Републике 85-ц, Даљ, Поповић Ана, Париске комуне 21/10, Н. Бгд., Мајетић Маја, Добри дол 23, Загреб, Перовић Бранко, Стијенице, Олић Јасминка, Буре Ђаковића 4, Титов Врбас, Предавец Дражен, Д.Е. Холик бр.4, Бјеловар, Станковић Милица, Милића Максимовића 6, Титово Ужице, Продоровић Биљана, Раде Кондића 59, Футог, Павловић Маја, Бул. 23, октобар 44/XI, ст. 42, Нови Сад, Стојкоски Никола, Миле Поп Јорданов 70/37, Скопље, Јакић Игор, Владо Витјук 83, Бања Лука, Перге Славица, Давидовићева 11/52, Смедеро, Цветковић Миле, 24. септембар бт.34, Бања Ковиљача, Дебелић Дамир, Б. Кидрића 44, Жулања, Лековић Љубомир, Братства јединства 41, Титоград, Цвијовић Небојша, Ивана Рендића 86, Ријека, Премчевић Предраг, М. Тита 91, Јабучка, Пишонић Драго, Сеоце 57, Нова Капела, Пријат Сандра, Сремска 128, Осиек, Цветинић Гордана, М. Кљаић 33, Сисак, Кујунџић Миливоје, Трг Николе Дражића бр. 14/II, Ниш, Тања Милић, 29. новембра 13, Сопот, Голубовић Невенка, Омладинска 3, Доњи Вакуф, Селаковић Драган, Други булевар 157, Нови Београд, Орловић Ивица, Потоци 75, Потоци, Бречко Мирјана, Куштерова 4 а, Иванец, Лазаревић Дејан, Пролетерска 141/14, Мајданпек, Ђини Ванеса, Х. Души 1/Б, Приштина, Златановић Страхинја, П. Лукина 10, Лозница, Маринић Данијел, Браће Стефановић 3, Ковин, Аксентијевић Зоран, Диљска 11 Београд, Беговић Младраг, Бориса Кидрича 4/24, Пожаревац, Тешић Мишаило, Нас. Ослободиоци Ваљева 22/17, Ваљево, Карапана Александар, Иве Маринковића бб, Огулин, Кичин Саша, М. Кљаић 18, Сисак, Реџић Богољуб, М. Тита, 88, Штрпце, Владимирски Саша, Борис Булевски 7/57, Битол, Милановић Зоран, Цетињска 12/IV, Задар, Мухич Дејан, Смеркарјева шт. 2, Це-

ље, Станић Слободан, Босанска 4/4, Крушевац, Мађар Иван, И Стара Пешченица 67, Загреб, Лупа Снежана, Јурија Гагарина 211/3, бл.45, Нови Београд, Бакран Жарко, Јакушевић 84, Забок, Ђорђевић Предраг, Краљице Катарине 23, Београд, Љубинко Николић, Жарковачка 13, Београд.

100 РАЗНИХ ЗНАЧАКА:

Станковић Милан, Јастребачка 10, Ђуприја, Тиквић Анкица, ЈНА 68, Черевит, Бодоњи

ца, Стаменковић Биљана, Матице српске 61, Београд, Марциуш Дамир, Претинец 87, Неделишће, Међимурје, Пургарић Владислав, Браће Дмитровић 4, Гуча, Балта Нада, Новомаровска 16, Загреб, Стојановић Бојан, Кованлужка 42, Ниш, Шкрајнар Маја, Привоз 4, Љубљана, Донски Денис, Маршала Тита 54, Доњи Вакуф, Јурхар Марија, 31. дивизије 54, Крањ, Диковић Зоран, Моше Пијаде 17, Мостар, Шумљак Наташа, Пашка 4А, Загреб, Кријак Ладислав, Киш Ференца 12, Копачево, з.п. Биље, Павловић Мирко, Тараса Шевченка 9, Сремска Митровица, Јанковић Слободан, Босанска 15, Пожаревац, Русјан Марко, Пот на брег 8, Нова Горица, Циглар Роберт, Мале чешњице 8, Шентвид при Стични, Опачић Душан, Баричка река 29/3 II део, Барич, Кисић Саша, VIII далмат. народног корпуса 4, Мостар, Хорват Горан, Соње Маринковић 55, Вуковар, Јовановић Саша, Трг ослобођења 7, Сокобања, Паеско Здравко, Ф. Страпача 27, Марковац Напички, Нашице, Станболија Станислав, Баштованска 5, Пригревица, Шоуен Александар, Блок 22 зграда 5Б, Челарево, Пелан

живадинка, Николе Тесле 5, Ђуприја, Зановјак Емил, Гундулићева 3/12, Панчево, Кладарин Дејан, Дрљаче 26, Суња, Клаус Анита, Стојана Јанковића 35, Београд, Трипковић Ненад, М. Стојадновић 34, Врдник, Маринковић Дејан, с. Масурица, Сурдулица, Кадар Роберт, Бањалучка 1, Суботица, Тошић Горан, Зеленгора-Црвенка, Краснић Тамара, Трг ЈНА 13/4 Вршац, Чогоља Марио, Пут Дуја 2, Сплит, Пркова Марина, Славко Лумбарковски 11, Битола, Јовановић Александра, Сомборска 39/17, Ниш, Галетић Јасна, Џемала Биједића 21, Карловац, Исакловић Ђорђе, Б. Радичевића 3, Конак, Ђорђевић Ана, Трг првоборца б.б. Лозовик, Арифатић Санин, Бољаков поток 45, Сарајево, Тасић Вања, Змај Јовина 2, Велика Плана, Мирчета Мирјана, Јанка Чмелика 37, Сремска Митровица, Царкаљ Биљана, Владимира Назора 48, Костајница, Новаковић Биљана, Кишпатићева 13, Осиек, Стантић Марија, Максима Горког 58, Суботица, Десанчић Слободанка, Буре Ђаковића 14, Бања Лука, Врга Атила, Предраг Хаднаћев 40, Бечеј, Нешиковић Зоран, 3. октобар 93/22, Бор, Ђирковић Снежана, Булевар ЈНА 162/VI/63, Београд, Живановић Славица, 11. септембар 10, Мионица, Додевски Саша, Фискултурна 15, Качарево, Лазукић Мишо, Шајкашка 32, Будисава, Масал Младен, Милоша Паровића 15 Титово Ужице, Димитријевић Зоран, Св. Марковића 17/8, Ниш, Стокић Татјана, Нушићева 71, Рума, Кнежевић Бранко, Трг Едварда Кардеља 3, Титоград, Петровић Срђан, 17. ударне дивизије 13/21, Крагујевац, Савић Зоран, Устаничка 34, Кузмин, Анђелковић Бобан, Медвеђа код Трстеника, Недељковић Иван, Маршала Тита 21, Савино Село, Русјаков Стефан, Петре Георгијева 48/2, Скопље, Сулиманец Петар, Максимирска 114/2, Загреб, Мугоша Божана, Доња горица 7, Титоград, Шакић Верица, Бернада Јерића 6, Косово Поље, Ђеђић Марко, Ковачић 193, Книн, Симић Валентина, Хусинских рудара 27, Београд, Штраус Данијел, Шентил 108, Шентил, Кнежевић Маја, Станка Пауновића 31/12, Ниш, Денис Зорица, Шкурињских жртава 21, Ријека, Ђубела Ана, Владимира Томановића 17/II, Београд, Оклеска Цветанка, Лазо Филиповски 86, Прилеп, Подбрегар Себастијан, Саллауминес 4, Трбовље, Будимир Ксенија, 8. ударне далм. бригаде 73, Шибеник, Ковачевић Силвија, Стевана Филиповића 41, Суботица, Тркуља Зоран, В. Карачића 99, Обреновац, Кокић Мануела, III мословачке бригаде 42, Гарешница, Маглић Мирад, Хасана Л. Захировића 8, Зеница, Штрон Владо, Долиће 22, Крапина, Новак Боштан, Левстикова 15, Жири, Илијин Драган, Ибрахима Капетановића А/4, Градачац, Спасић Саша, 11. октомври 76/7, Куманово, Рејзовић Амиле, Бр. Суљагића 46, Брчко, Бојанић Далиборка, Ловченска 179, Сарајево, Пељух Љиљана, Вишка 26, Пула, Пековић Бранислав, Цара Душана 10, Кикинда, Давор Никола, Гундулићева 22, Вуковар.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

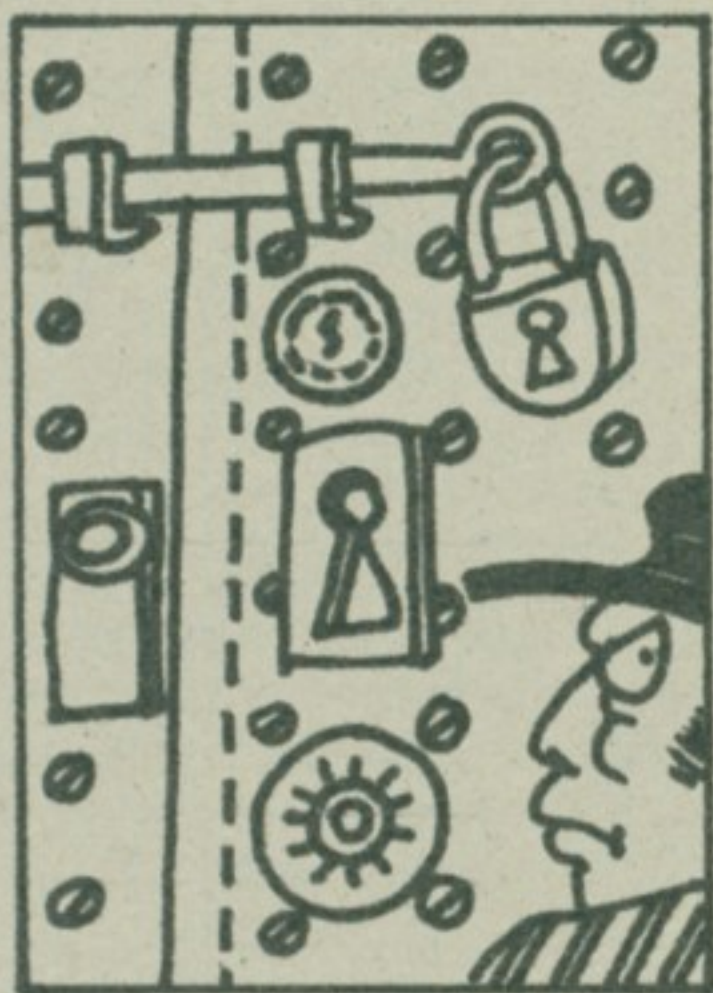
Далибор, Буре Салаја 45, Титов Врбас, Алексин Душко, Мирослава Тирша 3, Земун, Никчевић Жељко, Страшевића 117, Никшић, Јакимоска Биљана, Будимаш 16А, Прилеп, Радосављевић Маја, Змај Јовина 59, Ириг, Ђирић Младен, Таушановићева 44, Алексинац, Савановић Гордана, Маршала Тита 54, Омољи-

Алеш, Студено 87, Постојна, Милић Наташа, Бул. 23. октобра 89/XIII, Нови Сад, Обрадовић Марија, Јована Бјелића 25, Београд, Штртак Слободан, Доситејева, Нови Сад, Сенте Николина, Пазинска 3, Суботица, Коларски Маја, Гундулићева 25, Нови Сад, Ђукић Слободан, Устаничка б.б. Велика Плана, Голубовић

САМО ИЗВОЛИТЕ, ОТКЉУЧАНО ЈЕ

Тешко да се може наћи стан у Њујорку на чијим улазним вратима нема шест до седам брава, али то ни најмање није смањило број провала и крађа. Бравари сада Њујорчанима саветују да половину од тих силних брава уопште и не закључавају. Ствар је у следећем: док „прчка“ по бравама лопов ће, додуше, закључане браве да откључа, али ће зато незакључане закључати. ■

ПРЕБРОЈТЕ НАС, МОЛИМ ВАС

Лоудамска Служба социјалне заштите из шкотског града Единбурга написала је конкурс за два наест хонорарних радника чији ће задатак бити да утврде тачан број запослених у лоудамској Служби социјалне заштите. ■

ЗАТО СМО И ОВДЕ, ПАМЕТЊАКОВИЋУ!

Телевизијска компанија CBS снимала је недавно документарни филм о спортском животу у једном затвору. Ролна се већ увелико извртела када је један од камермана приметио да нешто није у реду: свака екипа имала је на терену по тринаест играча. „Хеј, момци, па ви имате по тринаесторицу људи на свакој страни! Требало би да их буде једанаест“, узвикнуо је камерман. „Па, зато смо и овде, паметњаковићу – зато што варамо!“, објаснио му је један од затвореника. ■

КОЛЕКТИВНО ТРОВАЊЕ

Челичана у француској области Алзас-Лорен остала је привремено без шездесеторо радника. Радници су се колективно отровали на свечаној вечери којом се прослављало годину дана без иједне несреће на раду.

У енглеској челичани „Бритиш стил воркс“ постављено је сандуче за све примедбе и жалбе. Сандуче је сасвим лепо служило сврси све док једног дана на њега није налетео неки радник и прописно се угрувао. Унесрећени је на лицу места саставио жалбу од три речи: „Померајте ову кутијетину!“

Сандуче је по кратком поступку уклоњено. ■

КО ЖУРИ САБЛАЖЊАВА

Анита Коун из Тампе на Флориди је баш улазила у каду када је зазвонило звоно на улазним вратима. Анита је отрчала до плакара, зграбила прво што јој се нашло под руком, заогрнула се и отишла да отвори врата. На прагу је стајао поштар који јој је уста разјапљених од чуда пружио пакет. Ту је Анити већ нешто постало сумњиво, оборила је поглед и установила да је у журби зграбила кишни мантил – сасвим провидан. ■

РЕНТ-А-ПАС

Сада изнајмљују и псе. У савезном америчком округу Колумбије овим послом успешно се бави дванаестак компанија. Свакога дана, одмах после поподневног саобраћајног шпица, на сцену ступају камиони који на одређеним местима широм Вирџиније, Вашингтона и Мериленда искрцавају изнајмљене псе-чуваре. Услуге рент-а-пса користе углавном продавци аутомобила, градилишта и складишта. Следећег јутра, нешто пре почетка радног дана, пси се камионима одвозе на заслужени одмор. ■

ЛАЖНИ УВОЛЦИ

Енрико Карузо, највећи тенор свих времена, био је миљеник женске публике. Љубитељке опере често су му писале писамца натоплена колоњском водом и крокодилским сузама, тражећи слику или аутограм, а оне смелије и увојак косе.

Гати-Казаца, директор Метрополитена, упитао га је једном приликом:

– Плашим се за твоју косу – шта чиниш да је сачувај?

Тенор се слатко насмејао и овако објаснио ствар: – Трезор, мој верни пас, и ја имамо исту боју длаке. Да ли се и сада плашите за моју косу? ■

КАКО СТИЋИ НИГДЕ

Најкраћи пут који води „нигде“ пролази преко рта „Три тачке“ на северној обали Гвинејског залива. Тако су га назвали искусни морепловци јер су три тачке јединствено место на Земљи: ту се секу нулти меридијан, екватор и нулта висина. И тако поћеш негде а стигнеш нигде. ■

НЕПОНОВЉИВЕ
ВЕШТИНЕ
СТАРИХ
ГРАДИТЕЉА

Један од највећих исламских религијских споменика из средњег века – џамија Џингеребер у Тимбуктуу

Само овај део џамије у месту Гао (Мали) остао је исти као у време кад је подигнута – пре пет стотина година.

КУЛЕ ОД БЛАТА

У МАЛИЈУ ЈОШ МОГУ
ДА СЕ ВИДЕ
ГРАЂЕВИНЕ ОД
ЗЕМЉЕ ПОДИГНУТЕ
ПРЕ ВИШЕ ВЕКОВА.
ЊИХОВА ОБНОВА ЈЕ
РИТУАЛ КОЈИ СЕ
ПОНАВЉА ПОСЛЕ
СВАКОГ ПЉУСКА

Захваљујући британском Етнологу Виљему Фре-гу, Немцу Фробенијусу и Француском друштву за прекоморска научна и техничка истраживања, у Африци је откривено огромно културно наслеђе које ће, управо због тога, морати још да причека на прецизну поделу по типовима културе и епохама. Лако се, међутим, препознаје оно што је заједничко за све старе народе расуте на простору који данас покривају државе Сенегал, Мали, Нигер, Чад и Судан: искључиво коришћење сламе и пресоване иловаче приликом градње.

Грађевине од овог материјала, понеке старе и седам векова, тешко су одолевале времену. За владавине Менса Мусе у Малију (1325) много тога је чак и преуређено. А једно време, око 1500, под утицајем моћнијих Мароканаца донекле је измењен и систем градње – уведено је дрво, рупичасти прозори и украси, нарочито око улазних врата. Па ипак, главна светилишта у градовима Тимбукту и Ђене, изграђена још у средњем веку, једина су стотинама година задржала свој првобитни изглед. Умногостотина и грађу.

Свако ко види ова својеврсна чуда старе архитектуре мора да се упита како су крхке катедрале од блата успеле да се одрже упркос чињеници да само једна већа поплава може да их обори као да су куле од карата. Ако се тај неко затекне на лицу места у време падавина, добиће одмах и одговор.

Становници околних насеља вековима поштују обавезу да после кише обнављају, свака породица, по један одређени део џамије. У ствари, чим падавине угрозе џамију, свештеник се попне на велики насип и запомагањем обавештава становништво да се догодила несрећа – позива их да се окупе...

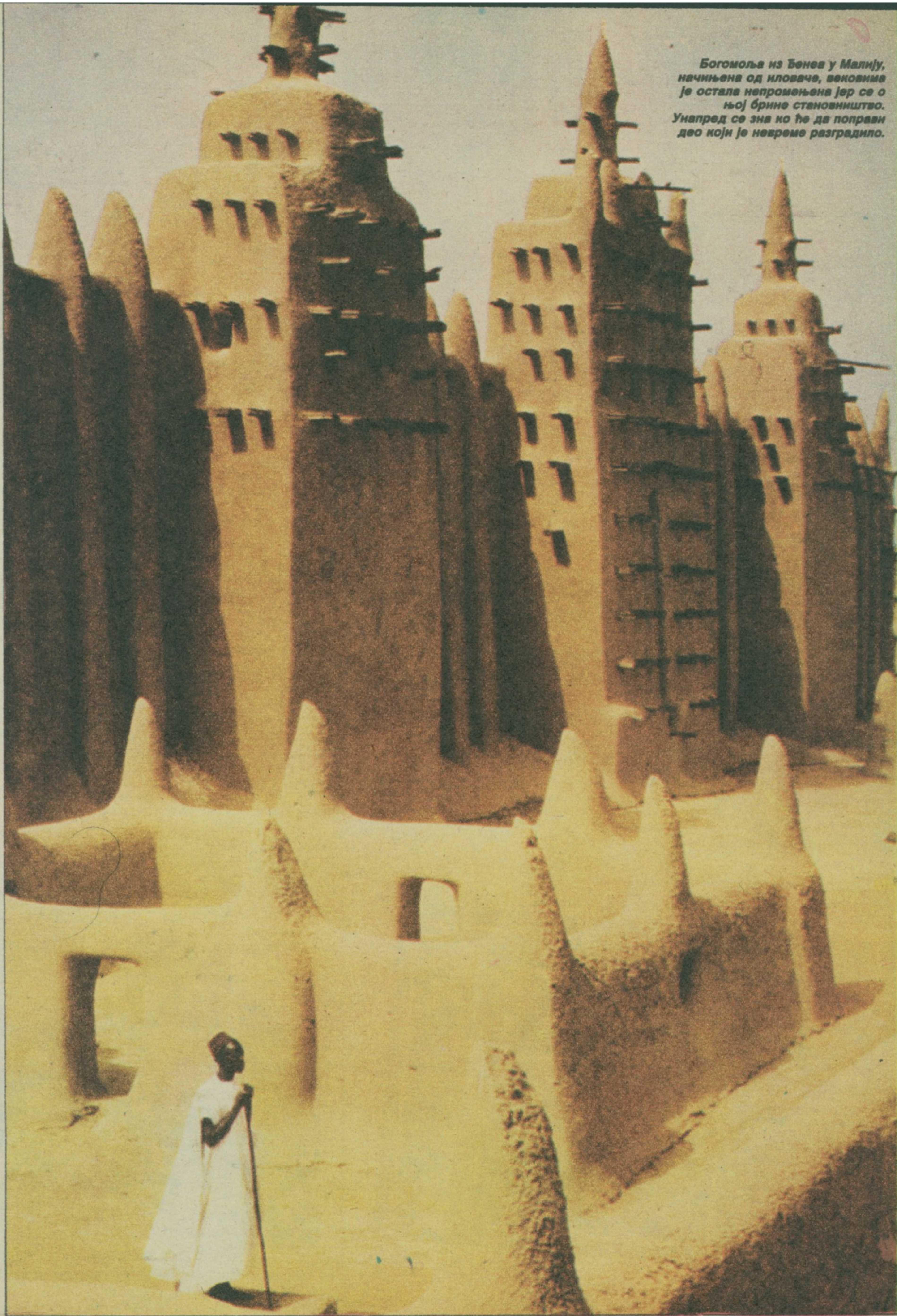
Чудо невиђено почиње у тренутку кад кроз узана врата домова људи покуљају према џамији. У међувремену жене се окупљају на главном тргу, подижу руке к небу и тако, у молитви, стоје све док киша не престане. Затим се бацају на посао – ногама месе блато и товари мушкарце који уз многобројне мердевине хитају свако на своје место... Све врви као у кошници а читав церемонијал траје сасвим кратко. Тек толико да сунце, кад поново сине, може несметано да исуши нове слојеве блата. Призор је јединствен и због тога што се не може видети ни на ком другом месту у свету.

У време обилнијих киша набујала река Нигер опколи са свих страна град Ђене који тада подсећа на пловеће острво и чини се да ће сваког тренутка кренути с бујицом. Али, песак преко ноћи упије сву воду која се излила из корита, а онда и њега осуши топао ветар – да би затим све поново изгледало као да се ништа није догодило.

Д. Варагић

Богомоља из Бонеа у Малију,
начињена од иловаче, вековима
је остала непромењена јер се о
њој брине становништво.
Унапред се зна ко ће да поправи
део који је невреме разградило.

ХИТ

ПРИМЕРИ

У СЛАВУ МАРВИНА ГЕЈА

У знак сећања на црног певача Марвина Геја (априла прошле године убио га је отац) многе његове колеге снимиле су песме. Три се посебно издвајају. Славна певачица Дајана Рос отпевала је предивну песму Лајонела Ричија „Недостајеш ми“. Затим су Комодорси постигли велики успех „Ноћном стражом“ у којој се такође говори о Геју. Сада је у жижи интересовања мало позната Тина Мари са хитом „Мој драги господине Геј“.

НОВА ИМЕНА

МАТ БЈАНКО (MATT BIANCO)

Атмосфера бара као у авантуристичким филмовима с почетка шездесетих, актери обучени по последњој италијанској моди тога времена,

дискретна, помало хладна музика.

Ово би био најприкладнији амбијент за представљање енглеског трија Мат Бјанко (Matt Bianco). Бенд доноси „нову“ стару моду, „нови“ стари музички стил – мешавину свинга, џеза и соула – али у супермодерној поп-продукцији и аранжману, нови тренд „четврт века старог“, али у исто време и футуристичког.

Мат Бјанко за сада има један хит сингл, „Get Out Of Your

Lazy Bed“, и албум „Whose Side Are You On?“ који прети да постане права култ плоча, а они култ бенд са приврженом и оданом (истина, још не и нарочито бројном) публиком каква одавно није виђена.

Како је дошло до свега овога?

Почело је растурањем латинско – поп-бенда „Blue Rondo A La Turk“ када је њихов члан Дени Вајт (Danny White) позвао свог пријатеља Марка Рејлија (Mark Reilly) да раде заједно. Сетили су се да би било угодно имати и певачицу, понудили су то натурализовану Пољакињу Басју Тжетжелевској (Basia Trzetrzelewska) која је и раније сарађивала са „Рондом“ и тако је оформљен Мат Бјанко овакав какав је сада.

И кренуло је. Да ли због интересантног имиџа или заиста квалитетне музике, тек – трио је врло брзо заузео значајно место на енглеској музичкој сцени. Албум добро пролази, сингл је био у горњем делу многих топ-листа, наступи само потврђују успех.

Мат Бјанко је име које све више значи.

МАТЕРИ

НЕУСПЕЛИ ТЕСТ

Група Тест Депертмент (Test Department) је најавила „радикални ремикс“ као нову концепцију у снимању музике. Публика се у ту

новотарију никад неће уверити. Разлог: мастер трака са снимцима једноставно је избрисана на лондонском аеродрому Хитроу приликом контроле пртљага ултра-зрацима. Незгода није установљена до доласка на „резање“ плоче. Уместо музике чуло се шуштање.

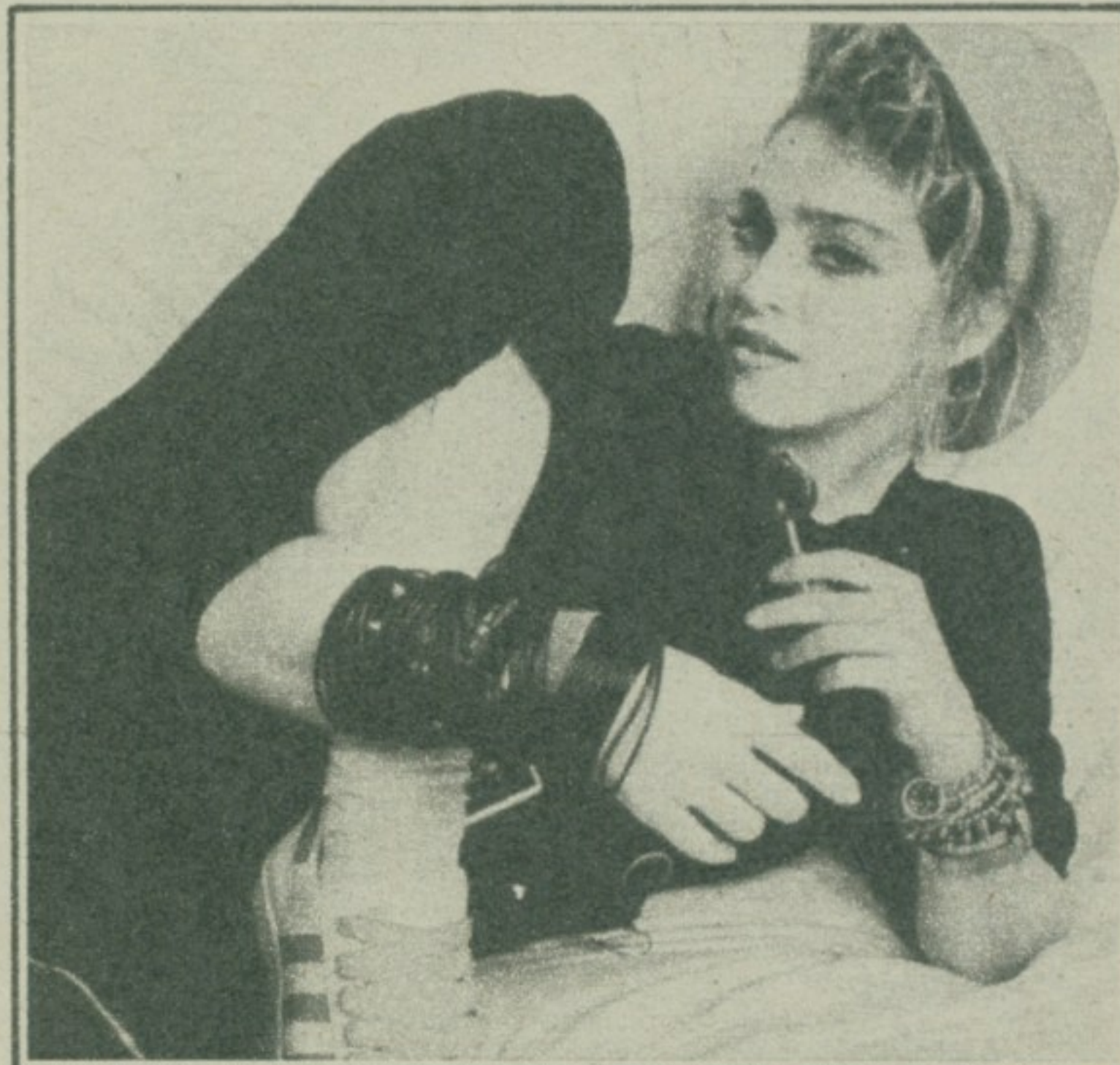
ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

БУБЕ ПА ОРЛОВИ

Чланови некадашње групе Eagles (Орлови) постижу запажен успех као солисти. Прво је Џо Волш направио неколико хитова а у последње време исто полази за руком Дону Хенлију и Глену Фреју. Тако испада да су по броју солистичких домета једино „Орлови“ прави конкуренти некадашњим Бубама. Полу и компанијонима.

МОНОЛОЗИ

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ПОСЛЕ КУПАЊА ОТРЕЖЊЕЊЕ

Прошле године група Гирлскул (Girlschool) налазила се на турнеји по Америци. Девојке су мислиле да их тамо чека велика и обећана слава. Убрзо су схватиле да то не иде баш лако. Помало разочаране решиле су да се, усред турнеје, разиђу. После шест месеци група се недавно поново окупила, али у новој постави. Овај фотос је зато и значајан: девојке у води су се отрезниле и отишле, а две на сувом одлучиле да гурају даље.

СВЕ ПЛОЧЕ

АЛАН ПАРСОНС ПРОЈЕКТ (ALAN PARSONS PROJECT)

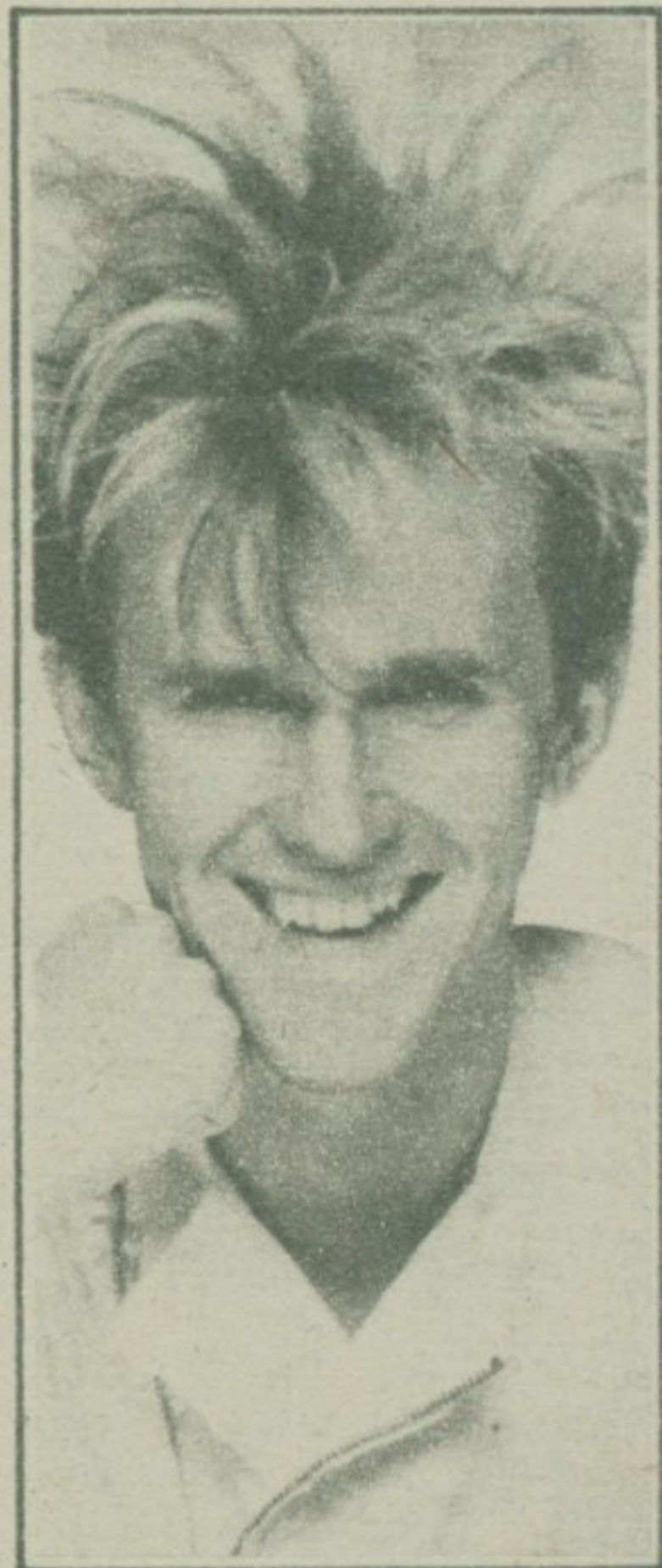
„Tales of Mystery & Imagination“ (EMI, 1976)
„I Robot“ (EMI, 1977)
„Pyramid“ (Arista, 1978)
„Eve“ (Arista, 1979)
„Turn Of Friendly Card“ (Arista, 1980)
„Eye In The Sky“ (Arista, 1982)
„The Best Of...“ (Arista, 1983)
„Ammonia Avenue“ (Arista, 1984)
„Vulture Culture“ (Arista, 1985)

ИЗЈАВА

НЕДЕЉЕ

„Мислио сам да ми је музичка школа неопходна док се нисам уверио да професори стварно мисле како је једина музика вредна извођења – класична музика“.

Хауард Џонс

МАДОНА

– Рођена сам у Детроиту, у породици која је имала шесторо деце. Презиме ми је Чиконе. Мајка ми је умрла кад сам имала шест година. Отац нас је одмалена терао да учимо музику, свако неки инструмент, али мене је више занимало певање и плес. Моја два брата данас су познати џез музичари.

Имала сам 17 година кад сам пошла у Њујорк да тражим славу. Брзо сам почела да певам у једној групи.

Срећа ми се осмехнула много касније. Један диск-џо-

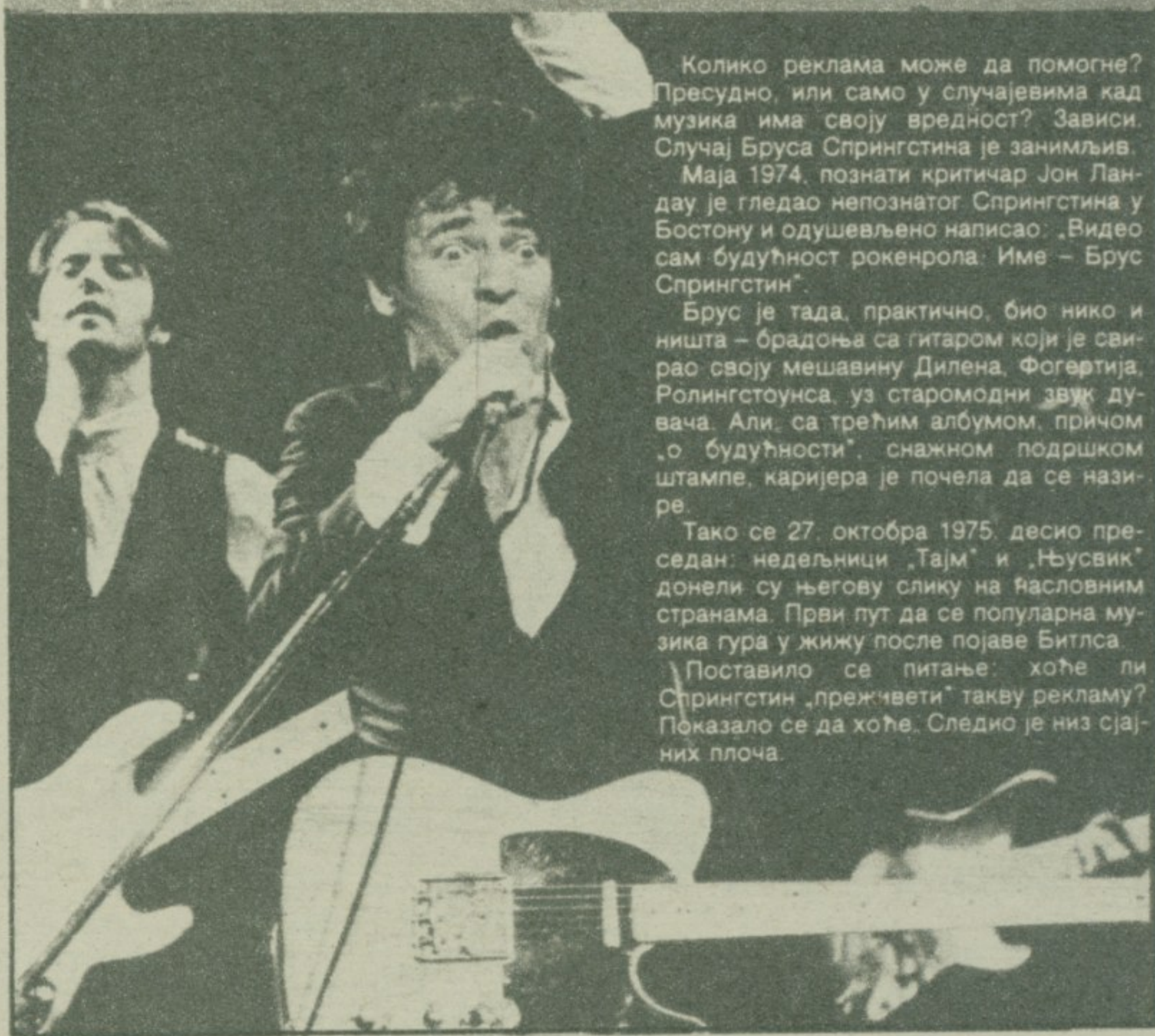
кеј ми се удварао и ја сам му рекла: „Пусти мој демо-снимак да видимо колико се свиђа публици“. Песма „Сви“ допала се посетиоцима једне, затим осталих дискотека. Тако сам потписала први уговор.

Успех сам постигла првим албумом мада мислим да он није нешто посебно. Други, „Као девица“, много је бољи јер нема песама које су ту ре-да ради. Свака песма је права.

И даље обожавам да идем у биоскоп. Волела бих да једног дана постанем глумица. Сада имам важнија посла.

Често ме заустављају на улици. Кажу „Личиш на Мадону“, ја одговорим „Хвала“. Они „Ма, то си ти“, онда је „Да“ и они на крају „Ма, ниси ти Мадона, где би она ишла аутобусом“. И тако све у круг.

БУДУЋНОСТ СЕ ЗОВЕ – БРУС СПРИНГСТИН

Колико реклама може да помогне? Пресудно, или само у случајевима кад музика има своју вредност? Зависи. Случај Бруса Спрингстина је занимљив.

Маја 1974. познати критичар Јон Ландау је гледао непознатог Спрингстина у Бостону и одушевљено написао: „Видео сам будућност рокенрола. Име – Брус Спрингстин“.

Брус је тада, практично, био нико и ништа – брадоња са гитаром који је свирао своју мешавину Дилена, Фогертија, Ролингстоунса, уз старомодни звук дувача. Али, са трећим албумом, причом „о будућности“, снажном подршком штампе, каријера је почела да се назире.

Тако се 27. октобра 1975. десио преседан: недељници „Тајм“ и „Њусвик“ донели су његову слику на насловним странама. Први пут да се популарна музика гура у жижу после појаве Битлса.

Поставило се питање: хоће ли Спрингстин „преживети“ такву рекламу? Показало се да хоће. Следио је низ сјајних плоча.

ПРИПРЕМА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА **Rock**

Франц Куен
и Бент Шлезингер
по други пут
у пловћем аутомобилу

ЈЕДНОГ
ДАНА
У МЕСИНСКОМ
МОРЕУЗУ

ПЛОВСВАГЕН

**МАШТОВИТИ ЉУДИ
МОГУ СВЕ, РЕЦИМО
ДА НАТЕРАЈУ АУТО
ДА ПЛОВИ. ДВА
ДРУГА ИЗ
ПРЕДСТАВНИШТВА
ФОЛКСВАГЕНА У
МИЛАНУ ВЕЋ ДРУГИ
ПУТ ТО ПОТВРЂУЈУ**

Шеснаестог јуна 1964. године, наочиглед запрепашћених становника Канитела, приморског места на крајњем југу Италије, једна „буба“ завршила је у води! Није отишла на дно мореуза који одваја Сицилију од Апенинског полуострва, јер то и није био несрећан случај. Раздрагана лица младића који су извиривали изнад отвореног крова говорила су да је брига за њихову суд-

бину потпуно безразложна. Њих двојица су једноставно намерили да аутомобилом преплове седам километара раздаљине између две обале...

Службеник представништва Фолксвагена у Милану Франц Куен и његов директор Бент Шлезингер данас сигурно имају нешто мање косе на глави и старији су за двадесетак година, што важи и за њихов аутомобил, али им то није сметало да пре извесног времена понове овај подухват. Они су се са истог места аутомобилом отиснули на море. После мање од сат времена изашли су живи, здрави и суви, код Ганцирија на сицилијанској обали.

Водени саобраћај у Месинском мореузу сада је прилично густ а морске струје подоста јаке. С те стране необичној пловици и њеним путницима баш и није било лако. Ипак су пловили само три минута

дуже него први пут (39 мин.) и то просечном брзином од 10,24 km на час.

Као прави поданици угледне фирме Куен и Шлезингер су пре двадесет година желели да покажу свету како се њиховим возилом може чак и запловити. Сада су показали и како се возило, које је све време престајало у гаражи, после толико година успешно изборило са свим потешкоћама на које је морало да наиђе силазећи с копна у воду. Очевици кажу да је расположење било такво да се од Куена и Шлезингера, ако поживе, може очекивати истоветан подухват и кроз следећих двадесет година.

Није реч ни о каквом чуду. И сада као и пре двадесет година биле су неопходне одређене „наутичке“ интервенције на „буби“ како би се обезбедило да једно сувоземно возило несметано заплови. Ево шта је ту било најзначајније:

Врата су по ивицама обложена специјалном гумом да вода не би продирала у кабину. Све електричне везе су преуређене и заштићене а понеки елементи, као свећице и бобина, пребачени у унутрашњост возила. Карбуратор и филтер за ваздух такође су се нашли у кабини као и неки делови система за подмазивање. У мору је вентилатор за хлађење мотора непотребан, па је скинут, јер је вода за ту сврху довољна. Скинуте су и гуме с точкова. Издувни гасови спроведени су према крову а на преносну осовину стављена је елиса... Каросерија све то лепо покрива и маскира.

Аутомобили плове, зашто да не!

Д. В.

Тренутак искрцавања на обали Сицилије

ТАЈНЕ
ПРИРОДЕ

ДОЛИНА

СВЕ ДОСКОРА НИЈЕ БИЛО РАЗЈАШЊЕНО ЗАШТО НА НЕКИМ МЕСТИМА МАССОВНО УМИРУ ПТИЦЕ И ЖИВОТИЊЕ

Само на Јави, у Индонезији, има шест таквих смртоносних пећина. У њима се често нађу мртви јелени, тигрови, понекад чак и људи. Истраживач Путс овако је описао „долину смрти“ на Јави: „Тај комадић земље природа као да је уклела. Сваког ко овде ступи обузме ужас и страх. Пустош, пустош, пустош. Смрт људи и животиња разапела је овде свој црни балдахин и развила погребни барјак. Влажна и хладна дрхтавица пролази вам кроз цело тело, хладноћа вас обузима кад баците поглед на

парка, недалеко од познатих геолошких и туристичких атракција – Долине гејзира и вулкана Узон. Место где се проналазе угинуле животиње дугачко је око два километра, широко свега сто метара, пуно дубоких јаруга и јама. Понеде избија природан, чист сумпор. Нема готово никаквог растиња, падине су покривене столетним снежним наслагама.

Данас научници виде узрок масовног страдања птица и животиња управо у томе што њих овде трују гасови, угљен-диоксид и сумпорводоник. У неким

Илустровао Зоран Јоановић

ово место где нико не живи и где све живо умире...

Слична места постоје и у Италији – Псећа пећина у близини Напуља и област у близини језера Ваверно. У Сједињеним Америчким Државама познат је Кланац смрти у Аризони и Мртва клисура у близини Јелоустона у којој често страдају сури медведи и – гризли. У Совјетском Савезу, на Далеком истоку, на Камчатки, такође постоји место које називају „Долина смрти“. Њене жртве најчешће су медведи и ждреваци као и разне друге мање животиње и птице. Научници су тек средином овог века почели да истражују узроке масовне смрти на овим местима и ево докле су у томе стигли.

Шта је чувар видео

Долина смрти на Камчатки налази се у близини Кроноцког националног

случајевима то се вероватно и догађа, поготово ако животиња падне у јаму из које не може дуже време да изађе. Јер, у јаругама и рупама на дну скупљају се отровни гасови и беспомоћне животиње угину удишући их.

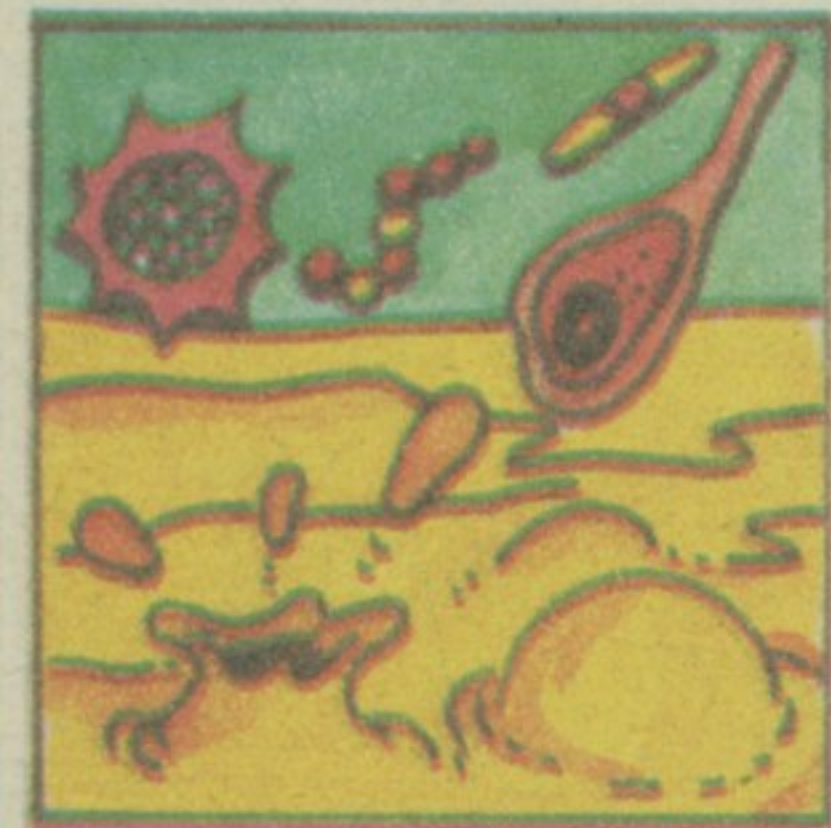
Међутим, већина угинулих птица и животиња пронађена је у једној јаруги дубокој педесет до сто метара из које постоји излаз, корито потока који се улива у Гејзерску реку. Како објаснити зашто су ту угинуле крупне звери као што су медведи и ждреваци кад су слободно могли да изађу? При том још треба знати и то да сумпорводоник и угљен-диоксид делују полако и само у високим концентрацијама могу да изазову смртоносно тровање. Чувар Кроноцког националног парка Николајенко видео је како је медвед који је појео меко неке животиње угинуле у Долини смрти ускоро и сам пао мртав.

СМРТИ

Очигледно, у камчатској Долини смрти поред угљен-диоксида и сумпор-водоника постоје и неки други смртоносни гасови који делују веома брзо. Судаћи по досадашњим истраживањима највероватније је да су то нека цијанова једињења, пре свега цијановодонична киселина (цијановодоник) и њени лако испарљиви производи који су врло отровни и брзо делују изазивајући парализу дисајног центра и смрт... Јер, испитивањем активних вулканских области, посебно тамо где гасови високе температуре избијају из пукотина вулкана, нађена су цијанидна једињења, често у веома високој концентрацији.

Долина живота

Чињеница да су цијановодонична киселина и њена једињења издвојени у областима вулканске активности и тамо где има топлих извора, навела је групу научника да поставе једну занимљиву претпоставку. Цијановодонична киселина и нека њена једињења могу да послуже као полазни материјал за стварање аминокиселина – основа живе беланчеви-

не. Отуд није искључено да су данашње области с вулканском активношћу, а исто тако и места слична Долини смрти, у време кад на нашој планети још није било живота, управо биле тачке где се дешавала дубока синтеза једињења која су омогућила да се створи систем беланчевина, тачније – да су то места где је никао живот на Земљи.

У ствари, ова претпоставка само допуњава већ познату хипотезу о вези између вулкана и ницања живота на нашој планети.

В. М. С.

ДАН
КАДА СЕ
У ОПЕРИ
ПЛАКАЛО
ОД
СМЕХА

ЛИМУНАДА ПРОТИВ ПАДА

НА КРАЈУ ПРВОГ
ЧИНА ЈЕДНИ СУ
ПЕВАЛИ
ЧЕТВОРОНОШКЕ,
ДРУГИ – ДРЖЕЋИ СЕ
ГРЧЕВИТО ЗА СТУБ...

Сваког октобра у ирском граду Вексфорду, на ушћу реке Слени, влада весеље. Та три дана људи се окупљају око оперске куће, долазе да чују младе, не тако славне, певаче који уносе дах свежине у понекад преозбиљни репертоар.

Само, да се разумемо, далеко од тога да је атмосфера неозбиљна. Међутим, и то се понекад догоди. Посебно ће се памтити извођење „Весталке“, опере италијанског композитора Луиђија Спонтинија, 1979. године. Укратко, радња је следећа: калуђерица жели да напусти манастир јер се заљубила. Али није то било смешно, таман посла, већ нешто сасвим друго.

Кључ приче је у изгледу позорнице. Разиграни сценограф одлучио је да што верније представи унутрашњост манастира. Преко читаве сцене поставио је платформу, односно подебелу плочу која се од почетка бине према дну позорнице дизала под углом. Плочу је обложио металном фолијом која је, обасјана рефлекторима, деловала као мермер.

Једини проблем био је – како ће се певачи кретати по тој углачаној стрмини. Пала му је на памет једноставна идеја. Поливена лимунадом са доста шећера платформа се није клизала.

Све је било у најбољем реду, тако су бар сви мислили. Али, нико није пред-

видео ревност чистачице. Пред саму представу она је сва ужаснута схватила да је сцена умузгана неком одвратном лепљивом течношћу. Савест јој је налагала да позорницу „дотера“, да ту металну фолију што боље очисти и углача!

Пада к'о с крушке, пева потрбушке

Почиње први чин. Диге се завеса. У гледалишту где се сместило око петсто људи престаје комешање. На сцену ступа певач, не слутећи шта му се спрема. Први корак још

Али, врага! Површина је толико углачана да се и по други пут пружио колико је дугачак и широк. Схвата да је ситуација много озбиљнија него што је мислио. Постоји опасност да заврши у оркестру.

У публици жамор. Осећа се да гледаоци још нису начисто шта да раде, да ли је пристojно да се смеју.

Планинарење по позорници се наставља. Певач само што направи корак нагоре, слети одакле је и кренуо. Опера се полако претвара у комичну пантомиму стила – певање на леду.

како тако. Други – пад. Певач се прави луд у стилу – ни ви, публико, ни ја, нисте приметили да сам из стојећег нагло прешао у лежећи положај. Наставља да пева трудећи се да се што лежерније придигне.

У једном тренутку певач схвата да су сви покушаји да се придигне узалудни и уводи нови и никад ни пре ни после поновљени став певања-лежећи. Једва чека да на бину изађе колега који ће га, ваљда, спасти беде. Нада се да ће му се

макар он придружити у невољи. А следећи певач све и да је желео да се држи достојанственије, то јест усправније, никако није могао.

Оног часа кад се појавио на сцени, пао је к'о зрела крушка машући рукама на све стране у безнадежном настојању да се одржи на ногама. Одлетео је право у наручје првом певачу као избачен из катапулта.

После ове сцене нико у публици ни не помишља да је пристojно остати миран. Салве смеха разлежу се од првог до последњег реда, понеки падају на под држећи се за стомак.

У олтару је спас

Музика ни једног тренутка не престаје, несрећни певачи износе арије колико им је то у моћи с обзиром на четвороножну позу. Ипак, лакше им је. Сад су бар двојица, заједно су јачи.

Спас виде у олтару, односно дрвеном стубу који се налази на средини позорнице-планине. Само да се њега докопају, па ће им већ бити лакше.

Пузећи, окренути задњицама публици, труде се да дођу до циља. На једвите јаде то им коначно и успева. Сад су „на коњу“! На лицима им задовољан осмех као да су успели да освоје Монт Еверест. Обгрливши стуб, односно олтар, коначно могу да погледају гледаоцима у очи.

Они су свој део посла завршили, али праве невоље настају с наступањем хора. Пантомима прераста у сцену из неког немог филма. Учесници хора личе на клизаче на леду, само без клизачки. Једна представница лепшег пола се сналази. Скида ципеле, па чарапе – босе ноге освајају углачану позорницу.

Остали, мање снажљиви, виде спас такође у олтару. Само да се њега докопају! Али, како може више од четворо људи да се држи за омањи стуб? Ако не може баш за сам стуб, онда ће се „качити“ један за другог као у причи „баба за деду... извадише репу“. На сцени се формира огромна људска змија.

У гледалишту плачу од смеха. Зидови прете да се распукну од налета раздраганости.

Први чин је готов. Такав аплауз извођачима тешко да се игде чуо.

Други чин се више ни не памти. А и зашто би? У паузи, плоча је поливена лимунадом. Више није било занимљиво. Нико није ни једном пао.

В. Софреновић

Хју Келард је у својој старој кући изнад стеновите обале Калифорније управо кувао кафу кад је зачуо кораке на докату. Значи, неког су ипак послали. Изненадио се кад је на вратима угледао Хофрича. Извидница се очигледно не шали кад су за њим упутили тако високог функционера.

– Зашто сте поднели оставку, Келард? – рекао је чим је сео. – Због хаварије на Дневној страни, зар не?

– Да. Бинети и Морзе су погинули, уморио сам се од тог посла – рекао је мирно. – Осећам да не могу више.

– Али, и раније сте имали хаварија, и раније сте гледали како људи умиру... Скривате нешто, Келард.

– А шта се тамо и може видети? Шта сем вулкана и растопљеног камења? Шта сем пакла?... Прочитајте мој извештај, тамо је све...

– Ви сте тамо још нешто видели, Келард, што хоћете да сакријете од нас. Уништили сте филм аутоматске камере, али нисте знали да је и радар нешто регистровао. То је сад код нас.

Келарду је наједном постало хладно око срца, али се није дао збунити:

– Радарски снимак са Дневне стране је немогућ. Радијационе буре праве ужасне сметње. Радар је тамо практично бескористан.

– Не сасвим. Анализа записа радара показала је да сте после хаварије напустили брод, удаљили се око један километар и ту вам се приближили неки непознати објекти налик на прскање светлости. Радар је то слабо забележио, али је ипак забележио – заћутао је Хофрич за тренутак и наставио: – Кога сте тамо видели, Келард?

– А ко може да се сретне на Дневној страни? – с презиром је одговорио Келард. – Прекрасне девојке у прозирној одећи? И сами знате да је тамо температура 400°C, да практично нема атмосфере, нема ничег осим радијације, растопљеног камења и вулкана. Радарски снимак!? Престаните да фантазирате, вратите се у Мохаву и оставите ме на миру.

Хофрич је лагано устао. Жао му је било Келарда, били су пријатељи, али су интереси Извиднице изнад.

– Идем – одговорио је мирно. – Али и ви са мном. Ваша оставка није прихваћена и, у случају да ме не послушате, мораћете пред војни суд...

– У реду, идем са вама – рекао је на крају Келард тихо. – Али, ја више немам шта да вам кажем, све сам рекао.

– У том случају полетећемо на Меркур, на Дневну страну. Заједно...

Кроз неколико дана експериментални космички брод У-90, опскрбљен троструким топлотним заштитником, стартавао је из Мохаве. Келард је ћутао, као и биофизичар Моргенсон. Њима се није нишло. Хофрич је тројици младића живо објашњавао шта је све, као један од хероја Космоса, доживео са Келардом, али и без њега.

Када је У-90 продро дубоко унутар Венерине орбите и спремао се за маневар приближавања Меркуру, Келард се сетио да је Бинети тог тренутка цитирао Блејка: „Лептири лете у огањ“. То се односило на њих. Три

ра и потока радијације који се сурвавају с неба стварајући на површини облаке дима.

Кад је У-90 атерирао, инструменти су показали да је температура оплоте већ достигла 400 степени. Испред њих се пружао огроман теснац који је Келард много пута видео у кошмарним сновима. Поглед му је клизнуо северније, међу фантастичне камене блокове, гробницу Бинетија и Морзеа. Можда се овога пута неће ништа десити. Зар све обавезно мора да се понови?

– Да ли су свемирска одела спремна? – запитао је Хофрич.

– Сва три – климнуо је Моргенсон. – Топлотна заштита је у реду.

ни гејзир. Растао је споро, али стално.

– Шта је то? – питао је Хофрич. – Зар не видите? – мирно је одговорио Келард. – Из пукотине истиче ужарени гас. Када сам пре овде седео у разбијеном броду, појавила су се два гејзира.

– То исто место регистровано је и на радару, заједно са објектима који су дошли. Морамо изићи напоље...

Кад су ступили на тле Дневне стране, на њих се обрушила бура радијације, лавина јаре и јаке светлости и они су, под тим ненаданим притиском, морали буквално да се сагну. Кораци су били више него напорни

ЕДМОНД
ХАМИЛТОН

ДЕШТА СУНЦА

Илустровао Михаило Бонковић Тинало

лептира летела су у огњену пећ, вратио се један. Вратио се једва отуда а сада поново иде. У-90 је већ јурио над Ноћном страном планете, изнад мрачних стена и провалија које никада нису виделе Сунца. Изненада је хоризонт пред њима синуо јарком светлошћу: стигли су на Дневну страну.

Раније су Меркур називали „месецом Сунца“, планета стварно наликује Месецу: исте беживотне камене равни испресецане гребенима оштрим као очњаци – ту никада није било ни кише, ни ветра да би их углачало. Али, на Месецу је хладно и тихо, а Дневна страна Меркура буквално кипти од огња који избацује из неда-

– У случају да нешто необично видимо, из брода излазимо Келард и ја – мирно је рекао Хофрич. – Треће одело је резервно, за сваки случај. А сада ћемо чекати.

– Кога и колико да чекамо? – заједљиво је питао Келард. – И сами знате да ако заштитни омотач брода само за минут откаже, живи ћемо изгорети.

– Чекаћемо све док ви не кажете истину или је ми сами не видимо – хладно је одговорио Хофрич...

– Гледајте – изненада је крикнуо Моргенсон.

Хофрич и Келард окренули су се илуминатору и видели како између каменних блокова нараста огње-

јер су пролазили кроз токе и баре растопљеног олова. Стали су испред гејзира који је сад нарастао око стотину стопа и под ногама осетили тутњаву. Камење је горело свуд око њих и Келард се поново питао шта их то гони тамо где им очигледно није место.

– Говорио сам вам, Хофричу, да је то само гејзир и ништа више.

– Сигнали које је радар регистровао су се кретали, попут живих бића – упоран је био Хофрич. – То није само гејзир...

У слушалицама је изненада одјекнуо Моргенсонов глас:

– Видим их... видим. Они...

Хофрич се трапаво окренуо око се-

бе али сем пламтећих језика гејзира ништа друго није видео. Келард му је руком показао увис, где је неколико ковитлаца, тако блештаве светлости да је и Сунце потамнело, летело горе-доле, лево-десно.

– То су огњене пахулице? – запитао је Хофрич и себе и Келарда.

– Нису то пахулице – приговорио је Келард. – То су деца звезда, тако сам их назвао.

Пет пламтећих ковитлаца ушуљало се у огњену фонтану, онда су изненада стреловито излетели, заиграли на струјама пламена. Тако неколико пута. Келарду се учинило да се... смеју. Онда се један од њих издвојио и кренуо према људима. Хофрич је устукнуо, али му је Келард заповедио да се не помера:

– Неће вам ништа... Дружељубиви су, весели и радознали... Не померајте се.

Сад је већ свих пет огњених ковитлаца кружило око њих, час се бацајући напред, додирујући свемирска одела својим пламеним пипцима, час се измичући. Гласом који није могао да позна, Хофрич је рекао:

– Шта је то, шта се догађа... у мозгу...

– Не бојте се. Они су радознали, хоће да продру у наше мисли, разум – рекао је Келард и последњом снагом гнева који се већ гасио додао: – Хтели сте да знате, сад ћете сазнати.

Ништа више није успео да каже јер је осетио удар, као и први пут када је туђи разум ушао у његов мозак истражујући све његове мисли и сећања. Слично деци која нађу непознату ствар и хоће да сазнају да ли је жива. И када је њихов разум ушао у Келардов све се слило у једно и човек је поново осетио вртоглавицу. Више није био Хју Келард, човек од крви и меса, рођен на планети коју као погребни покров притиска атмосфера. Био је један од њих – један од деце звезда.

Његово памћење заронило је дубоко у прошлост јер његов живот више није био спутан временом. И тамо, за пределима човекове представе о прошлости, он је заједно са својим пратиоцима већ живео зачуђујућим и прекрасним животом њиховог племена. Био је, са њима, коначан продукт еволуционог ланца стар скоро као и сва Васељена, свесна честица фотона која поседује и индивидуалност и слободу воље. С телом од енергије а не материје, с осећањима која се не мире с хладноћом планета и зато су, кад год је то могуће, ван њихових путева.

Деца звезда рођена на врховима звезданог пламена могу, слично светлости, да лете са звезде на звезду, а ми људи уображавамо да небо и звезде припадају само нама. Зар се може владати бесконачним Космосом путујући као пуж у некаквим лименим конзервама и при том не моћи прићи блеску великих сунца? Не, човек никада неће моћи сам да испита Космос.

Блистајући огњем, деца звезда журе бескрајним просторствима упијајући енергију космичких зраче-

ња. Одважно тумарају тамним маглинама, журе за спорим кометама и престижу их, иду напред све док у својим фотонима не осете жеђ за топлотом звезда, да би се тада, дрхтећи у екстази, окупали у њој. Све дубље пониру кроз спољашњи огањ и у пулсирајућој звезданој пучини – где се атоми, буквално под маљем, деформишу – сливају претварајући се у енергију. И поново у потрагу за својим саплеменицима, ако их нема на једној звезди, биће их на следећој.

На овој осветљеној страни ништавне камене земље привукла их је игра у огњу и светлости који избијају из хладног камена. И онда, шта се то креће по камењу, ствар обдарена животом? Пружили су према њој своје осећаје – мисли, да је схвате. Разум и живот – у материји!

Пробајмо да схватимо како материја мисли, осећа, проучимо њихова сећања, знања о творевинама која постоје на дну дубоког ваздушнoг океана, организам углавном слаб да би се вечно живело, али који ће, свеједно, протраћити велики део живота да стигне овамо, у велику звездану ватру. Не, наш разум не прихвата такав живот, таква сећања. Одлазимо одавде, освежимо се у огњу и кроз пустињу према новом примамљивом циљу. Овде више немамо шта да ради-

мо... И одједном је све то ишчезло из разума Хјуа Келарда, он је већ знао да више није син светлости и звезда, поново је био човек од крви и меса, мален, ошамућен, дрхтећи целим телом пред сад већ угашеним гејзиром. Погледао је Хофрича који је стајао спуштене главе и осетио сажалење.

– Идемо, време је! – додирнуо му је руку.

Дуго су у броду седели и ћутали. Моргенсон и остали, као да су разумели, нису их ништа запиткивали. На крају је Хофрич погледао Келарда у чијим је очима још видео бол.

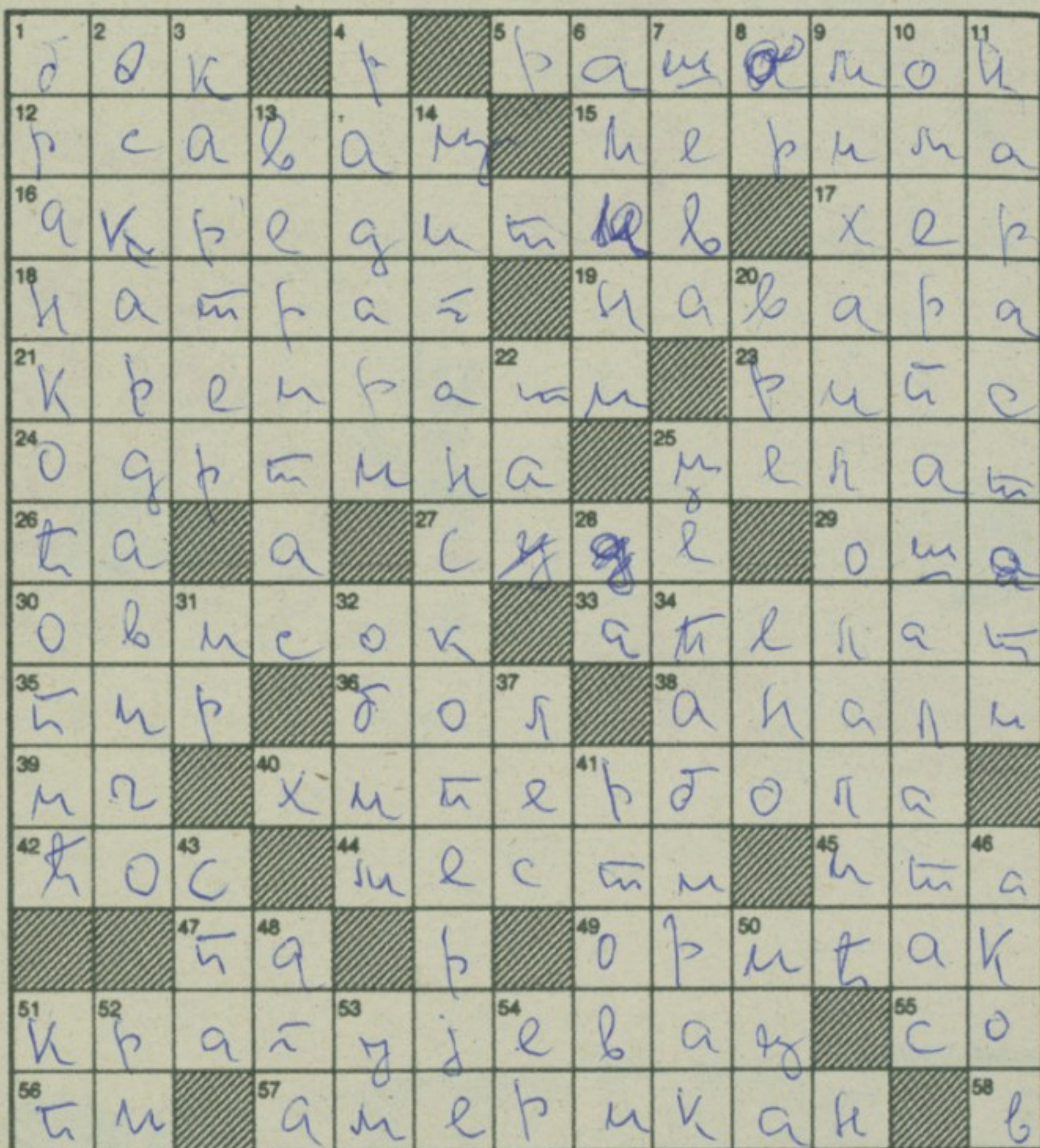
– Сетио сам се – рекао је – свог малише. Било је то пре много година и он тек што је, колико-толико, научио да хода, одлучио је да оде од куће. Да што пре испита цео свет. На прагу се спотакао, сео и заплакао... Келард, хтели сте да ме поштедите, али вам није успело. Свеједно, хвала вам.

– Сада ви мене саслушајте – рекао је Келард. – Осим нас нико за њих не зна и, највероватније, никада неће ни сазнати. Једино место где их можемо срести је Дневна страна Меркура, а и ту су шансе за сусрет ништавне. Због чега да одузмемо људима одважност и радозналост саопштивши им да су осуђени да увек буду само други?

Неко време Хофрич је размишљао, а онда одмахнуо главом:

– Не. Ми смо се једноставно спотакли, Келард. Сазнали смо да нисмо једини у Васељени. Имајмо то на уму и кренимо даље. Ми сви смо деца Сунца, Келард. А некад... – глас Хофрича звучао је самоуверено као и обично – ...некад кад се поново сретну деца звезда и деца планета размењемо мишљења и искуства... Не, Келард, морамо рећи људима.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРРАВНО: 1) део тела, слабина, 5) познати филм Акире Куросаве, 12) место код Алексинца, 15) име глумице Исаковић, 16) пуномоћје, 17) амерички вајар – самоук, Давид, 18) са задње стране, позади, 19) француски вионочелист, Андре, 21) стварати, правити (стр.), 23) врста тканине, 24) дроњак, рита, 25) крвник, 26) далматинска узречица, 27) посуда, 29) мушко име од миља, Тодор, 30) прилично висок, 33) жалба вишем суду на одлуку нижег суда, 35) гозба, 36) летовалиште на Брачу, 38) летописи, годишњаци, 39) ништа (тур.), 40) врста криве у геометрији, 42) носав, носаст, 44) чистити метлом, 45) име глумице Рине, 47) аутомобилска ознака за Панчево, 49) лопатица за чишћење плуга, 51) град у Србији из кога је ове године кренула штафета младости, 55) неопходан зачин, 56) Лудолфов број (3,14...), 57) врста грубог, небеленог платна, 58) знак за волт.

УСПРАВНО: 1) име и презиме нашег књижевника, једног од најплоднијих и најчитанијих савремених стваралаца, аутора дела: „Доживљаји Николетине Бурсаћа“, „Башта слезове боје“, „Осма офанзива“ и др. (види слику 1), 2) име и презиме нашег књижевника, једне од најистакнутијих личности савременог стваралаштва у нас, аутора дела: „Вишња за зидом“, „Бетон и свици“, „Радни наслов бескраја“ и др. (види слику 2), 3) доњи део кућице мотора, 4) радиолокатор (мн.), 6) органско једињење добијено из амонијака, 7) врста птице певачице, 8) злато (фр.), 9) име и презиме нашег књижевника, члана САНУ и ЦАНУ, једног од најбољих савремених прозних писаца, аутора, дела: „Свадба“, „Зло прољеће“, „Ратна срећа“ и др. (види слику 3), 10) недовршени роман нашег нобеловца Андрића, 11) развијати се, израстати, 13) истина (лат.), веритет, 14) врста биљке, 20) дрвени штапић за намотавање пређе, 22) грчко слово, 28) потврдна реч, 31) иницијали књижевника Раоса, 32) обујати, опсег, 34) заостали плод после жетве, 37) седиментна стена, прапор, 41) гребени, 43) бања у Белгији, 46) стара мера за течност, 48) надимак једног од седам секретара СКОЈ-а, Пере Поповића, 50) скраћеница Управе за међународну сарадњу („International Cooperation Administration“), 51) „Комунистичка партија“ (скр.), 52) аутомобилска ознака за Ријеку, 53) интелект, разум, 54) хемијски знак за ербијум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРРАВНО: акварел, Леонора, Боранин, епе, ине, прснути, тобија, ви, Ел, мат, „Ј“, А, Опинант, ми, Иран, Ирокези, „РАП“, бич, Мерима, бир, чир, ударати, ретари, а, ол, со, „Доротеј“.

10 × 10

ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ!

Слагач је у свакој реченици погрешно сложио једну реч. Она мења смисао целе реченице. Утврдите које су то речи.

1. У старом веку све тешке послове обављали су роботи.

2. После сукоба између председника владе и министра финансија, десет посланика тражило је њихове остатке.

3. Веровали или не, неки чланови колектива од почетка ове седнице уопште нису спавали.

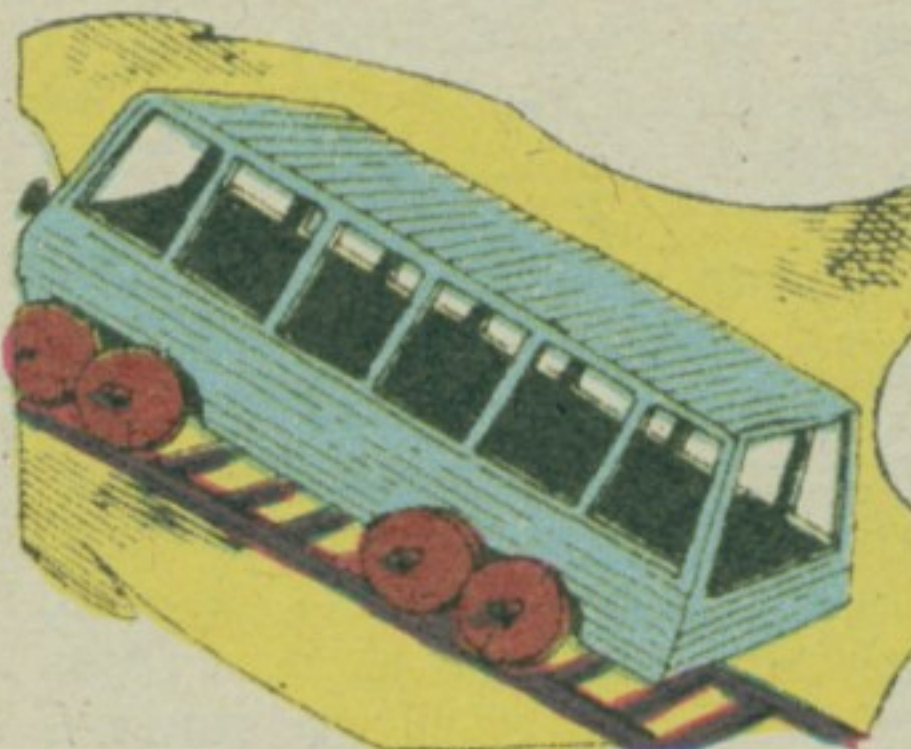
4. С неколицином другова основао је мали лудачки састав.

5. Питали су послужитеља где директорка држи наставу, јер су желели да је окаче о прозор.

6. У обичном говору кажемо „био је с мајком“, а „био је с матором“ звучи више песнички.

7. Нови шампион је хтео да да изјаву репортеру нашег листа, али га је колегиница с телевизије претукла.

8. Ускоро ће нови дрвени трамваји заменити дотрајале аутобусе.

9. И после пет дана проведених у браку још је задржао храброст и добро расположење.

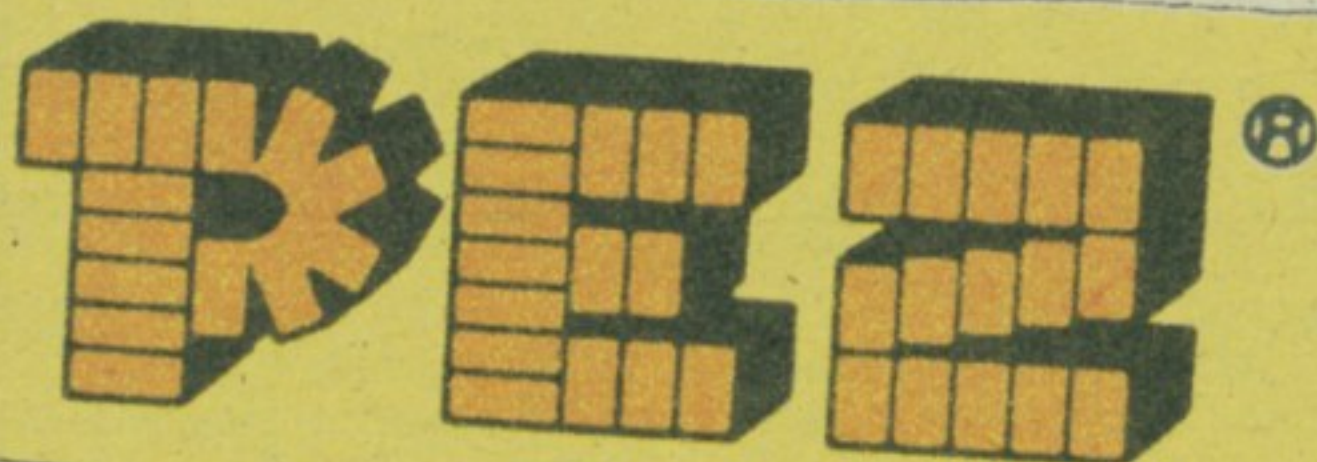

10. Он копа, мучи се, али га теши помисао како ће једног дана да се ваља у блату.

Ако вас мрзи, ако се не досећате, погледајте РЕШЕЊЕ

РЕШЕЊЕ
1. роботи; 2. остатке; 3. састав; 4. гудачки; 5. заставу; 6. матором; 7. претукла; 8. црвени; 9. мрак; 10. злату.

Илустровао Димитрије Костић

НАГРАДА
СВАКОГ МЕСЕЦА

Испуњен купон пошаљи на адресу:
ПЕЗ ПРИЈАТЕЉ 61110 ЉУБЉАНА, пп. 38

Купон испуни штампаним словима, исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и број

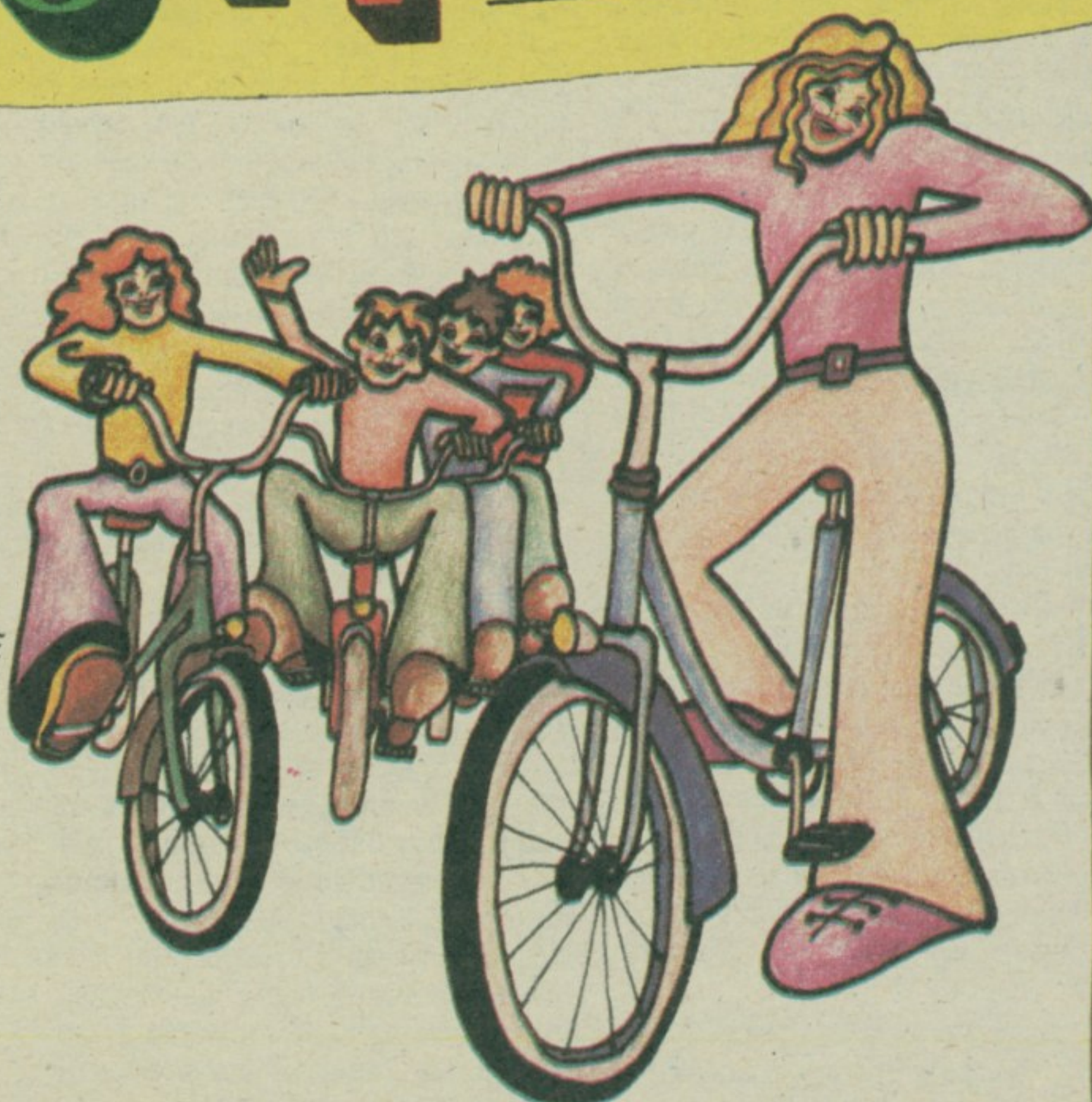
Поштански број и место

датум рођења

САМО ЗА ЧЛАНОВЕ ПЕЗ КЛУБА!

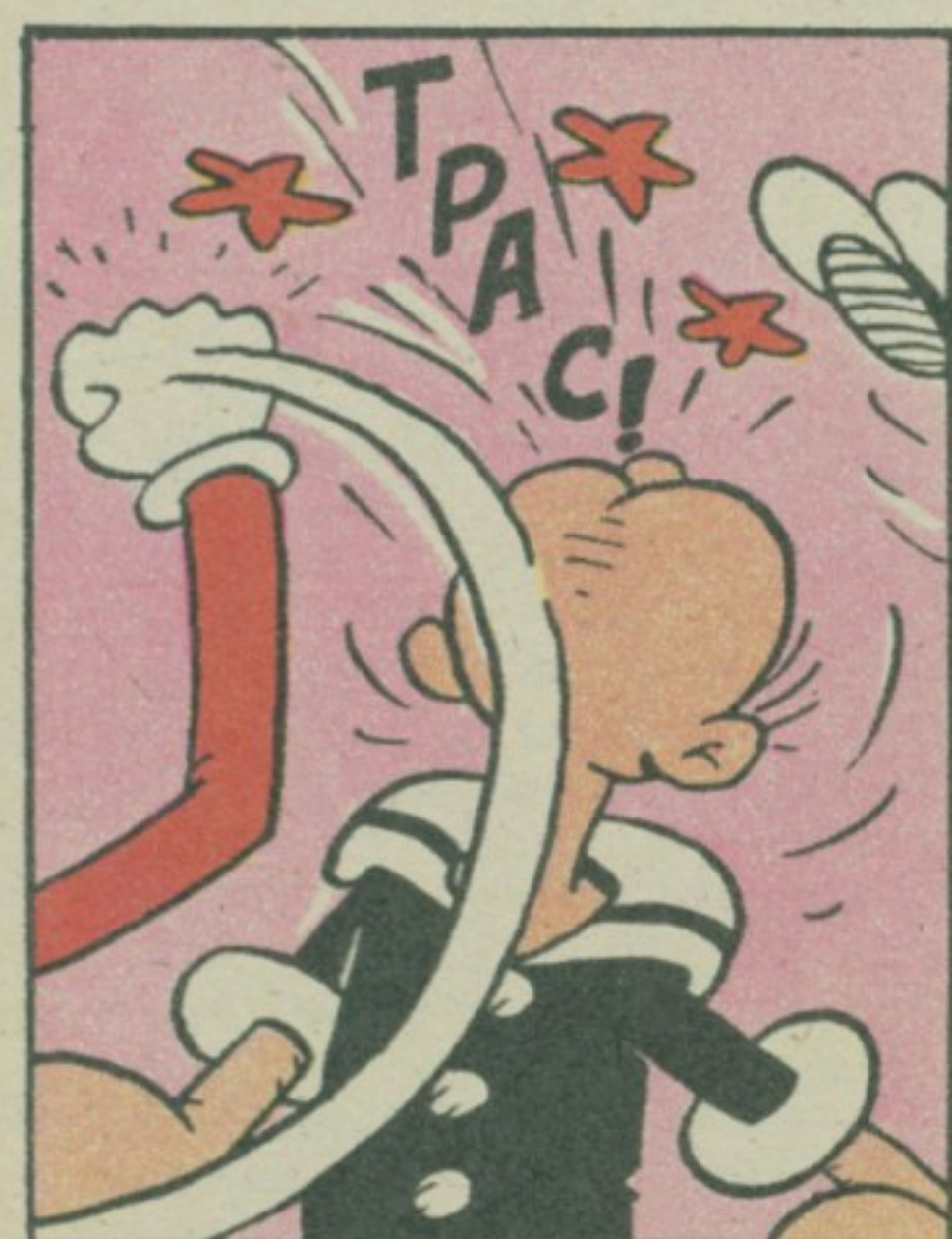
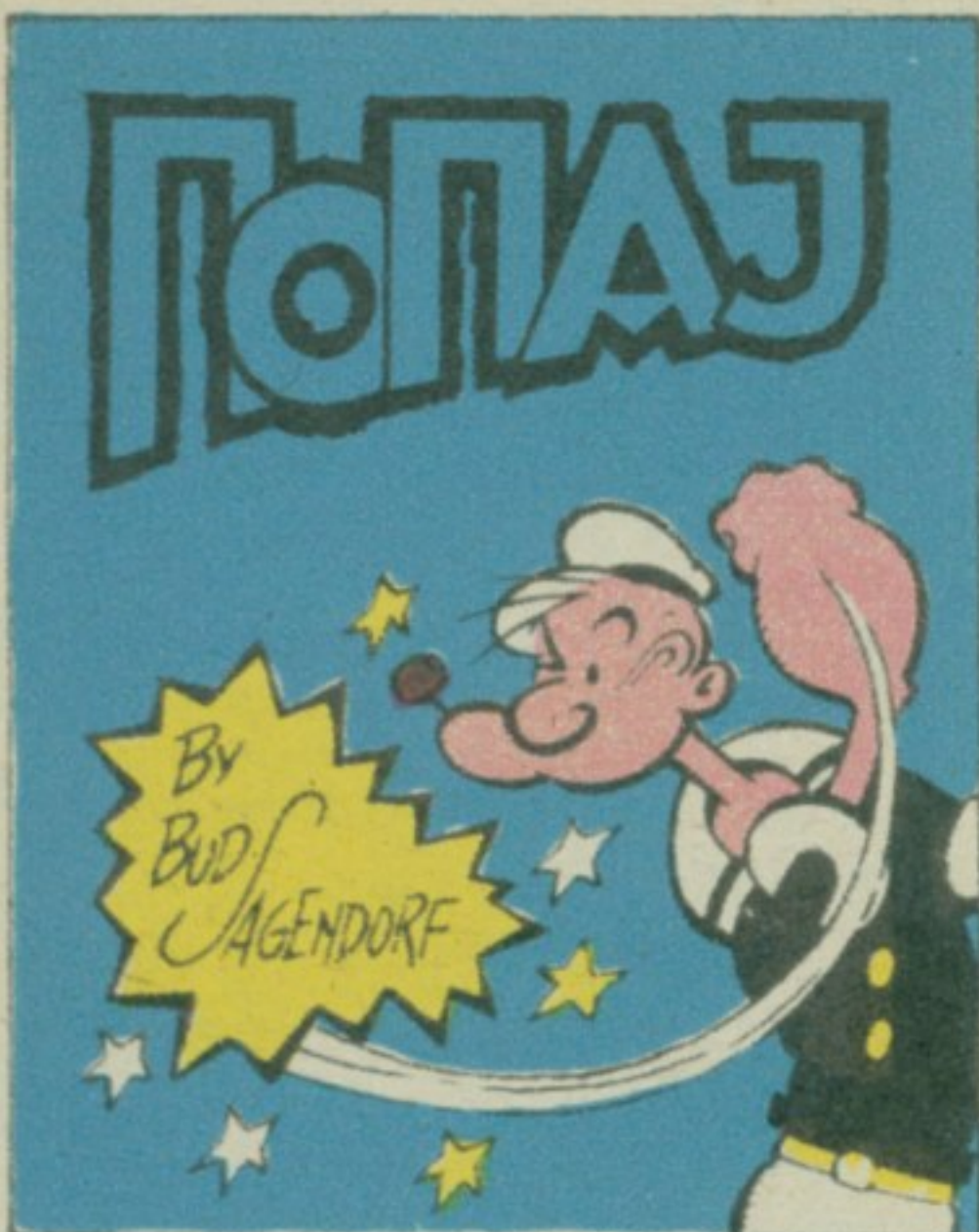
1 пут месечно – 1 пони
БИЦИКЛ

2 пута месечно по 50
мајица ПЕЗ – ЗАБАВНИК
ПОСТАЋЕШ И ТИ
ПРИЈАТЕЉ ПЕЗ-а И
ЧЛАН ПЕЗ КЛУБА, КАД
ПОШАЉЕШ
5 ОМОТА ПЕЗ БОНБОНА
ПЕЗ ПОЗДРАВЉА СВОЈЕ
ПРИЈАТЕЉЕ!

МАЈИЦЕ СУ ДОБИЛИ ПРИЈАТЕЉИ ПЕЗ-а: 64616 65130 65636 66152 66775 67214 67726 68257 68809 69411 70012 70584 71098 71603 72119 72742 73181 73693 74224 74776 75378 75979 76551 77065 77570 78086 78709 79148 79660 80191 80743 81345 81946 82518 83032 83537 84053 84676 85115 85627 86158 86710 87312 87913 88485 88999 89504 90020 90643

Бицикл 116547 Дарија Чук, Плитвичка 21, 41000 Загреб

ЖАБЉАК ВИШИ ОД КРУШЕВА

✉ Већ преко три деценије не пропуштам ниједан број Забавника и верујем у оно што у њему прочитам, али ми се недавно један податак учинио „сумњивим“ већ на први поглед. Наиме, у Забавнику број 1736 од 5. априла ове године, у рубрици „Јесте ли већ чули да...“ објављено је да је наш највиши град Крушево. Годишама одлазим на Жабљак и знам да је овај град у Југославији на Дурмитору на највећој надморској висини. Да бих био сигуран, прелистао сам енциклопедије и географске атласе и заиста, према „Енциклопедији Југославије“, Жабљак није само највиши у Југославији него је и „највиша варошица Балканског полуострва“: налази се на 1450 метара.

Иако ми је жао што је овај превид објављен у листу који веома ценим, надам се да је сасвим случајан, какве су и иначе многе грешке у новинама.

СЛОБОДАН МРКОЊИЋ,
пензионер
Носилаца албанске споменице 3
11300 Смедерево

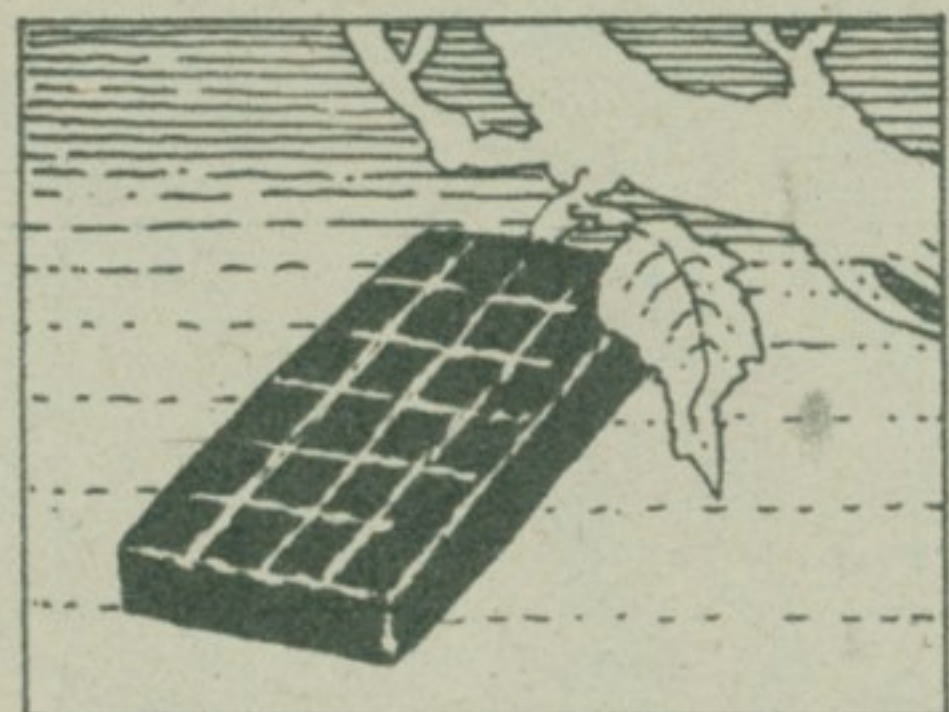
Да Жабљак, иако највиши, није споменут у овој рубрици, приметио смо и ми на састанку редакције одмах по изласку листа. Жао нам је што је дошло до овог пропуста, али и он је показао да Забавник има веома пажљиве и савесне читаоце, какав сте ви друже Мркоњићу.

Покушаћемо да наши читаоци што мање прелиставају енциклопедије и атласе, бар не да би проверавали податке из Забавника.

ЧОКОЛАДА РАСТЕ НА ДРВЕТУ

✉ Кад је и како настала чоколада?

РАДАНА ЈОВИЋ
19360 Сврљиг

Права чоколада незамислива је без какаова, млеченог плода дрвета какаоваца. Његова постојбина је северни део Јужне Америке и обале Мексичког залива. Одатле је ово необично и драгоцено дрво пренесено у друге тропске крајеве света. Данас се највише гаји у Бразилу, Венецуели, земљама западне Африке и Шри Ланки. Највећи произвођач какаова је Гана.

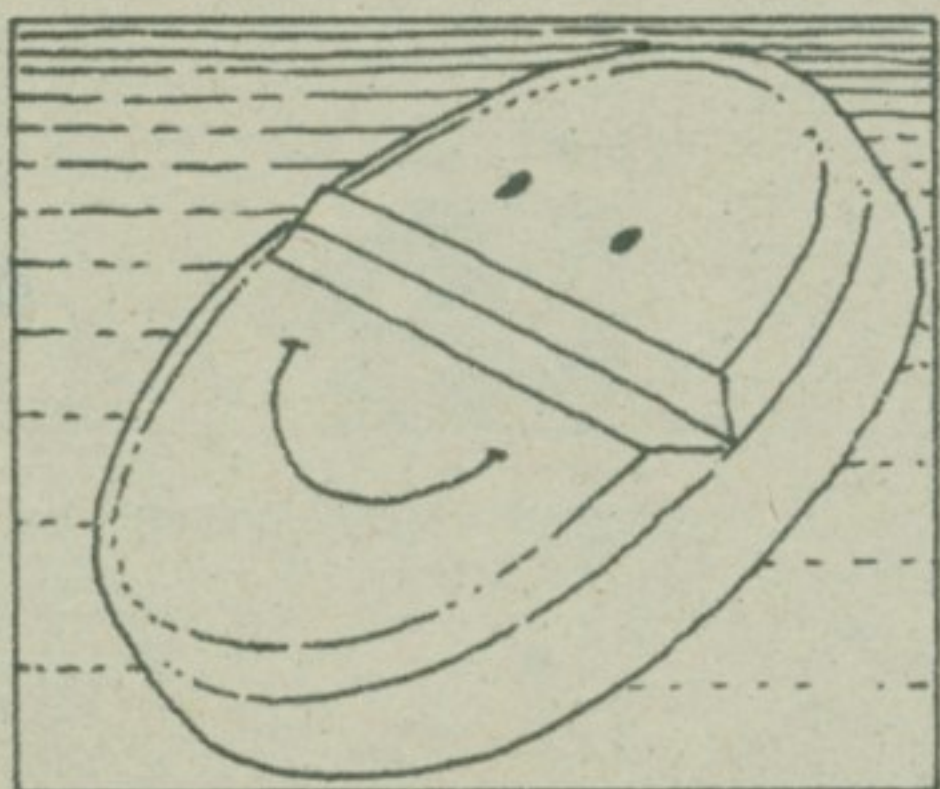
Још су древни Ацтеки умели да од какаова припреме врло укусан напитака. Убрзо после открића Америке какаовац је, заједно са вештином справљања напитака, пренесен у Шпанију а одатле у друге европске земље. Наравно, у овој послатици најпре су уживали краљеви и властела, да би се временом, поред чаја и кафе, какао почео да припрема и служи у кафанама. Међутим, протекло је много година док се појавила чоколада, слаткиш који је одмах постао веома тражен и омиљен у це-

лом свету. Наиме, 1847. године енглеска компанија „Џ. С. Фрај и синови“ прва је помешала млечена зрна какаовца са такозваним какао-бутером (уљем од какаовца), шећером и млеком. Основни састојци чоколаде, са разним додацима, најпре се мешају у хладном стању, а затим се неколико сати загревају. Притом се смеша непрестано меша. Кад се каша уједначи, загреје се и сипа у загрејане калупе, који су постављени на вибрирајућим постољима како би чоколадна маса једнолично испунила калуп. Затим се нагло охлади и – чоколада је готова.

НАЈКРАЋЕ О ПЛИВАДОНУ

✉ Какав је састав „пливадона“? Да ли је тачно да садржи састојке који штетно утичу на нервни систем и организам у целини? Укратко, је ли „пливадон“ штетан лек?

МАЈА ЈОВАНОВИЋ
Маршала Тита 5
11000 Београд

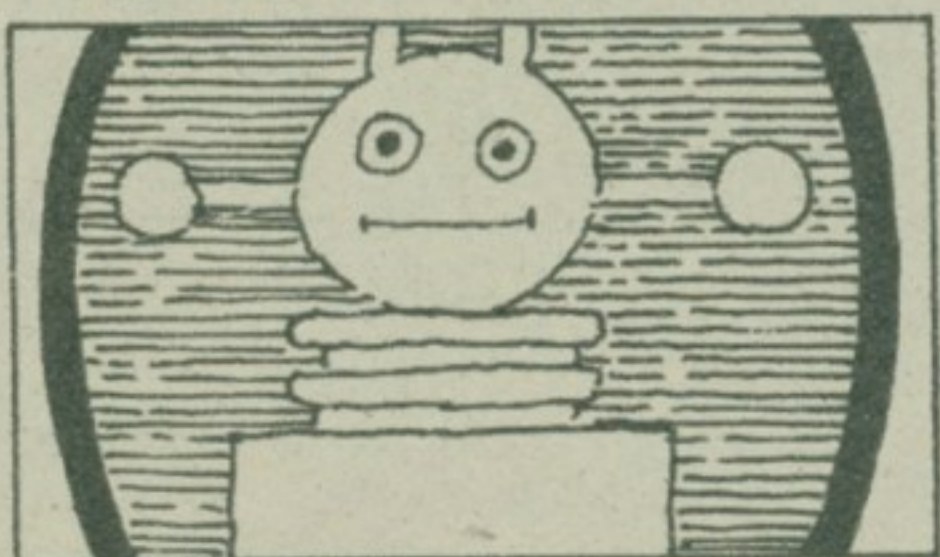
У хемијски састав „пливадона“ улазе пропиофеназон, фенацетин, кофеин и кодеин. Дозе које се налазе у једној таблети су толико мале да су практично нешкодљиве.

КВИЗ ЈЕ САМО ИГРА

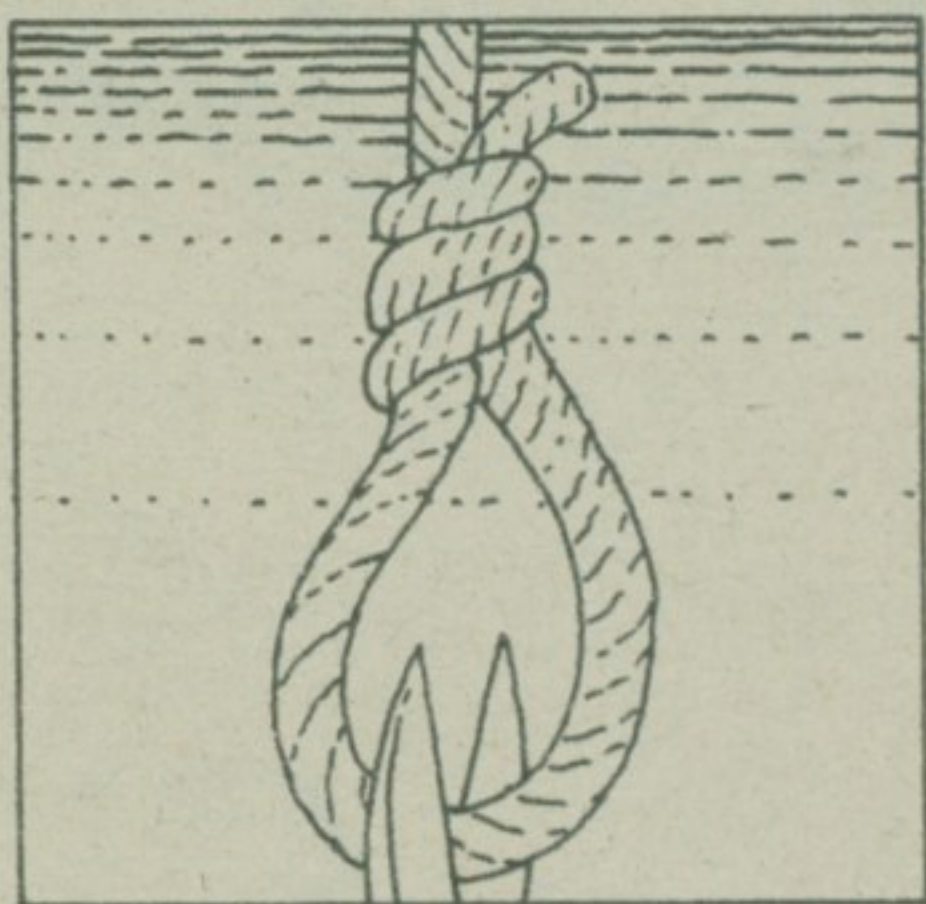
✉ Политикин забавник читам дуго, али из године у годину све теже. Разлог је мој изузетно слаб вид. Чула сам да је у квизу на телевизији учествовао и неки човек који својом чудесном моћи помаже особама као што сам ја. Сад сам у великој недоумици: да ли да опет одем код специјалисте за очи или да верујем у моћ оваквих Забавникових људи и лек потражим од њих?

ТАЋА,
52203 Медулин

Вековима је надрилекарство било моћније од науке, све док медицина није најзад доказала да о здрављу ипак најбоље брине

она. Истина, болестан човек и данас верује чак и у оно што, у ствари, не може да му помогне. И сами лекари кажу да веровање да има лека помаже болеснику. Према томе, мислимо да је ипак најбоље да опет одеш код очног специјалисте, јер он сигурно може много више да ти помогне него загонетни човек из квиза.

НИЈЕ ЗАКОНСКИ КАЖЊАВАТИ ДРАКОНСКИ

✉ „Казнићу те драконски за све што лоше урадиш“! Често ми у љутњи каже мој отац. Не усуђујем се да питам, а много ме занима какво је то драконско кажњавање?

ИВАНА МИЛИЋ
54308 Суза

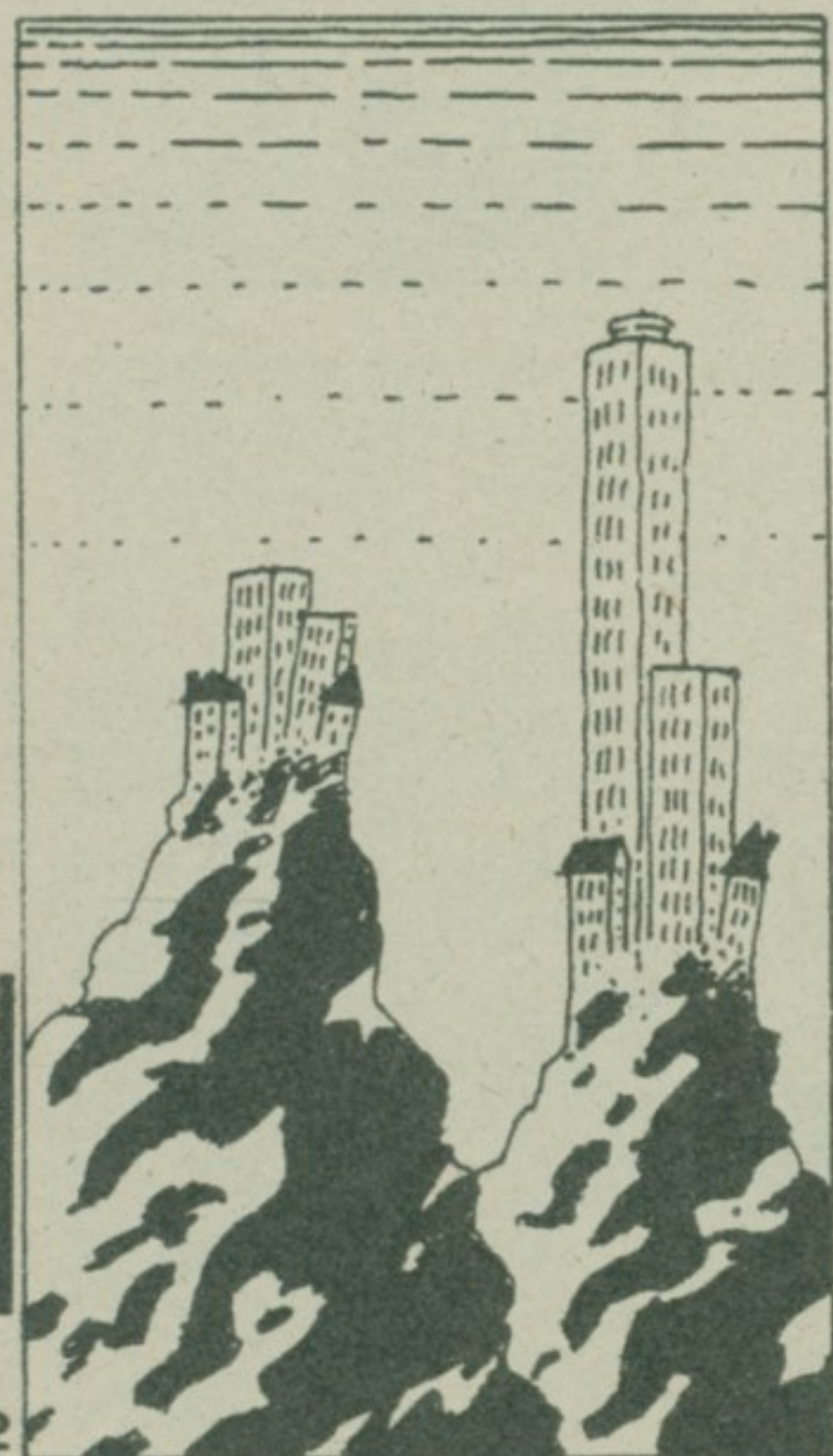
Крајем 7. века пре наше ере у Атини је живео државник и законодавац Дракон, који је око 621. године, такође пре нове ере, увео у законодавство неписане и од атинске аристократије самовољно тумачене законе. Према предању, ови закони били су „крваву писани“ и изузетно строги: за готово сваки преступ предвиђали су смртну казну. Претпоставља се да је Солон, који је умро око 559. године пре наше ере, укинуо све Драконове законе, сем оних који се односе на убиство. Према Дракону доцније су сви претерано строги закони и осуде названи драконски.

Разуме се, твој отац не мисли озбиљно да кажњава, поготово не по угледу на Атињанина Дракона.

НАЈСКУПЉИ ГРАДОВИ

✉ Много волим да читам новине, за књиге једноставно немам времена. И у тој поплави новина код нас често сам у прилици да у различитим новинама прочитам различите податке за нешто што ме интересује. На пример, волела бих да ми кажеш који се градови сматрају најскупљим у свету, да ми буде лакше јер у мом Загребу цене заиста лудују па често помислим да тих цена нема нигде на кугли земаљској.

ОЉА МАРИЦКИ
Запольска 24
41000 Загреб

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Марко Мартиновић, Милана Радмана 63, 78000 Бањалука – има 12 година, сакупља поштанске марке и значке.

Жаклина Глигорова, Маршала Тита 125, 92310 Винаца – има 13 година, сакупља постере, салвете и коверте; воли музику и спорт, посебно гимнастику и рукомет.

Крешимир Тронтл, Маринковићева 19а, 47000 Карловац – има 13 година, сакупља марке и значке.

Марија Лазаревић, Књажевачка 62, 18000 Ниш – има 12 година, сакупља постере, значке и оловке, воли забавну музику.

Нина Хабибовић, Адема Буће 1/II, 71000 Сарајево – има 14 година, воли рок и диско музику, дописивање и спорт; сакупља постере.

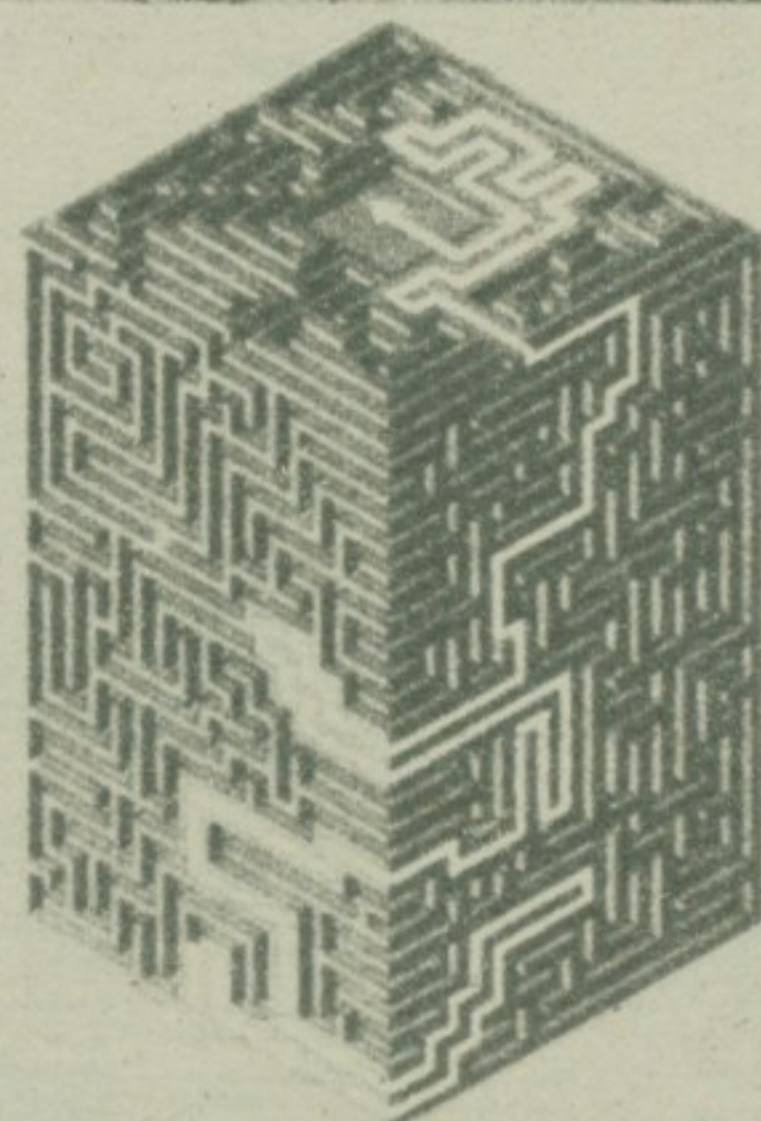
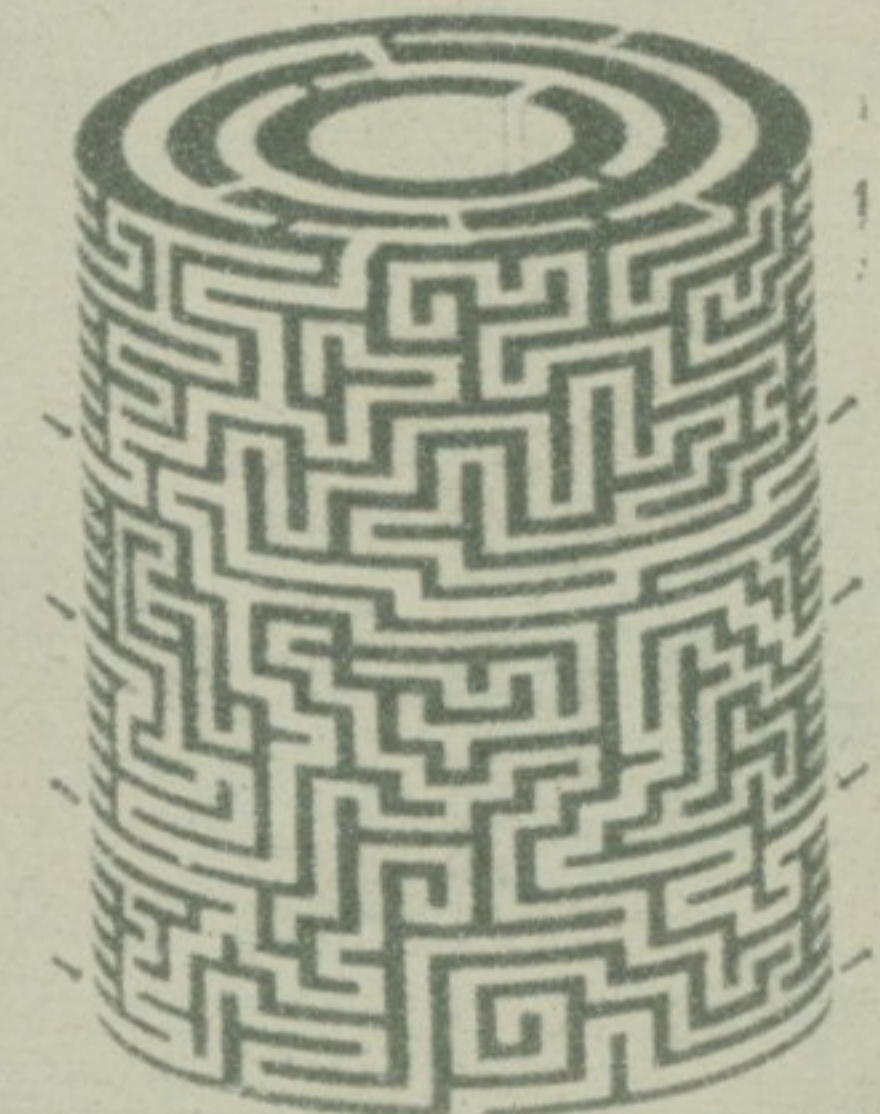
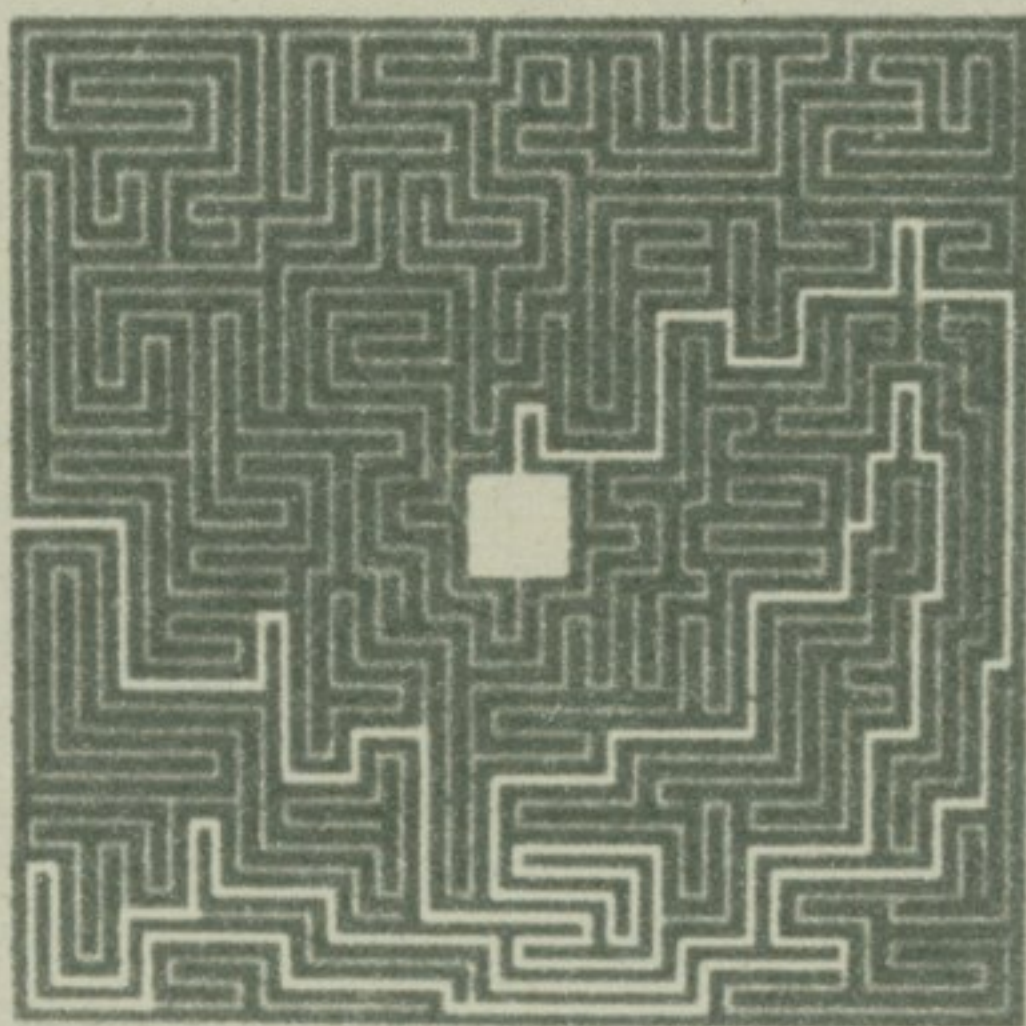
Vasily Smirnov, 117311 Moscow, Pr. Vernadskogo, 11 apt. 201, USSR – има 30 година, сакупља грамофонске плоче, језик дописивања енглески.

Мирела Локмић, Скоков пр. 2, Утрине, 41000 Загреб – има 13 година, воли музику, сакупља постере.

Зорица Радосављевић, Гиче Пајевића 3/15, 35000 Светозарево – има 13 година, воли спорт и радо слуша музику; сакупља хемијске оловке и значке.

Весна Зорко, Ивана Крамарића 17, 55400 Нова Градишка – има 12 година, сакупља разгледнице и салвете.

РЕШЕЊА ЛАВИРИНАТА СА СТРАНА 10-11

Нису новине криве за различите податке, оне дају оно што им понуде, углавном. Тако је и са градовима који су први на листи нај-

скупљих. Многи, на основу неких својих критеријума, утврђују ко је тај неславни шампион. Ту су, пре свега, многе међународне организације. Забавнику, разуме се, не преостаје ништа друго до да и он преузме такве и сличне податке. Овог пута одлучили смо се за Међународну пословну корпорацију, која је, у потрази за трошковима живота, успела да своја истраживања спроведе у тачно 93 града широм света.

По њима, шампион је Лагос, главни град Нигерије, коме раме уз раме стоји и Токио. Ова два града, како саопштавају из ове корпорације, већ трећи пут узастопце заузимају челну позицију. За њима су одмах Каиро (Египат), Чикаго и Сан Франциско (САД), те Џеда (Саудијска Арабија) и Сингапур.

Што се тиче Европе, континента нама ипак најближег, ту је на челу Осло (Норвешка), затим Цирих и Женева (Швајцарска), па Хелсинки (Финска), Копенхаген (Данска), Лондон (Велика Британија), Стокхолм (Шведска), Париз (Француска)...

Ова Међународна корпорација направила је анкету тако што је као узор узет Њујорк. У највећем граду САД израчунате су цене, а остали градови су поређани по томе да ли су скупљи или јефтинији. Можда није незанимљиво рећи да је у овој анкети Њујорк, светски пословни и финансијски центар, по скупоћи на осмом месту у свету.

Према томе, ако је то нека утеха, Загреб је доста доле на тој лествици. Пожељимо му да ту и остане.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1973. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе
„Политикин забавник“
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Вић

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубица Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суручић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Вић, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патригић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласне агенције: Македонске 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Тромесечна 663,00 динара, полугодина 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Тромесечна 1.326,00 динара, полугодина 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	\$ 22.-
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.-
ШВЕДСКА	Шкр. 189.-
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.-
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.-

Уплате из иностранства слати на дебитни рачун НО „Политика“ код „ИН-ВЕСТБАНКЕ“ – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

Насловна страна:
Љубомир Милојевић Љубац

